

Viljandi maakonna konkurentsivõime tugevdamise tegevuskava

<p>TEGEVUSTE¹ PRIORITEETSUS TULENEVALT MAAKONNA ARENGUKAVAST (põhjendada, miks on maakonna jaoks üks tegevus prioriteetsem kui teine)</p>	<p>Viljandi maakonna konkurentsivõime tugevdamise tegevuskava lähtub meetme eesmärkidest ja võimalustest ning maakonna arengustrateegias kavandatud arengusuundadest.</p> <p>Käesoleva tegevuskava ja projektipõhiste tegevuste prioriteetseteks valdkondadeks on tegevused, mis on suunatud uute töökohtade loomisele, tegutsevatele ettevõtetele konkurentsivõimelisema keskkonna loomisele kui ka kvaliteetsema keskkonna pakkumine nii ettevõtete laienemisel kui uute ettevõtete loomisel. Tegevuskava on suunatud ettevõtluskeskkonna parandamisele selle mõiste kõige laiemas tähenduses.</p> <p>Parandades ettevõtete ja ettevõtluskeskkonna konkurentsivõimet Viljandi maakonnas läbi tugitaristu parendamise, luuakse eeldusi uuteks investeeringuteks ja uute ettevõtete tekkeks läbi tööstusalade ühiskasutuse. Viljandi maavalitsuse poolt koostatud ettevõtlusalade uuringust selgub, et maakonnas on vastav potentsiaal olemas Viljandi vallas, Viljandi linnas ja Suure-Jaani vallas. Seetõttu on vajadus antud piirkondades tõsta ettevõtlusalade tehnilise taristu kvaliteeti ja varustuskindlust ning nõudlusele vastavalt arendada välja uusi tööstusalasid. Kõikide väljatoodud tööstusalade osas on ära tehtud märkimisväärne eeltöö.</p> <p>Viljandi linn on tugev maakonnakeskus, olles ka Viljandi maakonnas moodustuva ühtse toimepiirkonna keskuseks. Toimepiirkonna sisemiseks tugevuseks on toimiv erineva tasandi keskuste võrgustik. Tööpäevadel on maakonna pendelrände otseseks keskpunktiks Viljandi linn. Eesmärgiga tõsta maakonnakeskuse tuntuust ja (ettevõtlus) atraktiivsust nii elanike, külaliste kui ka ettevõtjate/investorite seisukohast, näeme vajadust panustamiseks Viljandi linnasüdame tehnilisse taristusse ja ühenduste arendamisesse linna keskuse ja teiste piirkondade vahel. Idee seisneb linnakeskuse muutmises kaasaegseks tervikuks, mis ühendab ühiskonna erinevad sotsiaalsed vajadused ja loob võimalused ettevõtluse arenguteks.</p> <p>Viljandi maakond jääb kõrvale nii suurtest transiidikoridoridest kui turismiteedest. Transiidile põhinevate tegevusalade arendamine sõltub suures osas välistest teguritest ja eelkõige geograafilisest asukohast. Maakonna turismivaldkonna uuringust selgub, et maakonna turismitoodete pakkumisel ei ole ära kasutatud kõiki võimalusi. Antud tegevuskavaga soovimegi toetada uusi turismivaldkonna ideid kui ka tugevdada olemasolevate külastusatraksioonidega seotud arenguid ja visioone.</p> <p>Viljandi maakonna konkurentsivõime tugevdamise tegevuskava muutmine algatati Viljandi maavanema poolt 2016. aasta sügisel. Tegevuskava muutmise juures on olnud kaasatud Viljandimaa kohalikud omavalitsused, MTÜ-d ja teised huvirühmad.</p> <p>Kõik laekunud projektiideed analüüsiti Viljandi maavanema poolt kokku kutsustud nõukoja poolt, kelle töö tulemusel tekkis allolev pingerida.</p>
---	---

¹ Toetust taotletakse järgmistele tegevustele

- 1) sihtkoha eripära rõhutavate terviklike turismitoodete ja -atraksioonide arendamine ning sihtkoha kui võrgustiku arendamine;
- 2) ettevõtluse seisukohast olulise avaliku tugitaristu kaasajastamine ja selle loomine olemasolevate või uute tööstus- ja ettevõtlusalade juurde;
- 3) inkubatsiooni- ja tootearendusvõimaluste väljaarendamine;
- 4) linnakeskuse avaliku ruumi, sealhulgas linnasüdamed ja väljakud, kaasajastamine ettevõtlusele atraktiivsemaks muutmiseks;
- 5) keskuste ja tagamaa vaheliste ühenduste, sealhulgas ühistransport ning jalg- ja jalgrattatee, arendamine.

Nr pingereas	ARENDAV OBJEKT / TEGEVUSE KOMPLEKS (edaspidi arendatav objekt)	TOETATAVAD TEGEVUSED (tabelisse märkida ainult number: 1 – turism, 2 – tööstusalad, 3 – inkubaatorid ja tootearendused; 4 – linnakeskuse avalik ruum; 5 – ühendused)	ORIENTEERUV MAKSUMUS (kogumaksumus ning toetuse vajaduse maht)	TEGEVUSTE VÄLJUNDINDIKAATORID		
				Turismi, ettevõtluskeskkonna (tööstusalad, inkubaatorid ja tootearendused) ja linnaruumi projektide puhul	Ühendusvõimaluste arenduste puhul	
				Arenduse tulemusel loodud töökohtade arv lisandväärtusega töökohtade arv) (sh)	Mitterahalist abi saavate ettevõtete arv ²	Lahendatud toimepiirkondade ühendusvõimaluste kitsaskohtade arv
1	Suure-Jaani valla tööstuspargi arendamine	2	1 622 076 eurot Toetus: 1 378 764,60 eurot	65 (otsest) 10 (kaudset)	5	
2	Viljandi linnakeskuse avaliku ruumi kaasajastamine	4	6 282 016 eurot, Toetus 5 339 713,6 eurot	40 (sh 15 lisandväärtusega)	95	
3	Raassilla moto- ja vabaajakeskuse arendamine	1	1 300 000 eurot Toetus: 1 105 000 eurot	3 (otsest) 12 (kaudset)	5	
4	Mäeltküla Tööstuspargi II etapi arendus	2	1 748 400 eurot Toetus: 1 486 140 eurot	300 (otsest/kaudset)	19	

² Mitterahalist abi (otsetõlge inglise keelest: *non-financial aid*) saavate ettevõtete all on mõeldud toetusest nii otseseid kui ka kaudseid kasusaajaid. Tegemist on indikaatoriga, mille väärtus esitatakse Euroopa Komisjonile rakenduskava mitme meetme pealt ühiselt ja seetõttu on oluline ühine Euroopa Komisjoni poolt aktsepteeritud nimetus.

Indikaatori „mitterahalist abi saavad ettevõtted“ andmeid kogutakse kahesuguste ettevõtete kohta:

1) mitterahalist abi saavateks ettevõteteks loetakse need ettevõtted, kes juba tegutsevad ettevõtlus- ja tööstusalal, turismipiirkonnas või linnakeskuse avalikus ruumis ning saavad kasu toetusega paranenud tingimustest (kasu saavad ettevõtted);

2) mitterahalist abi saavateks ettevõteteks loetakse ka need ettevõtted, kel on potentsiaalne huvi pärast toetuse abil tingimuste paranemist asuda ettevõtlus- ja tööstusalale, turismipiirkonda või linnakeskuse avalikku ruumi (potentsiaalselt kasu saavad ettevõtted).

5	Viljandi linna ja tagamaa vaheliste ühenduste tervikvõrgu moodustamine	5	2 240 000 eurot Toetus: 1 904 000 eurot			4
6	Viljandimaa Jäasportikeskus	1	1 789 000 eurot, Toetus: 1 520 650 EUR	10 (otsest) (sh 5 lisandväärtusega) 3 (kaudset)	15	
7	Loodi Pärandtehnoloogia Tootearenduskeskus	3	1 316 000 eurot Toetus: 1 118 600 eurot	3	30	
8	<u>Soomaa piirkonna tõmbeatraksiooni rajamine</u>	1	850 000 eurot toetus: 722 500 eurot	12	8	
9	Olustvere mõisakompleksi kuuluv endine mõisa härjatall	1	600 000 eurot Toetus: 510 000 eurot	3 (otsest) 5 (kaudset)	7	
10	Abja Spordi- ja Tervisekeskuse edasiarendamine Mulgi mõtte- ja meelearenduse koja rajamisega	1	565 000 eurot Toetus: 480 250 euro	6 (otsest) 30 (kaudset)	36	
11	Võrtsjärve Turismikeskus	1	500 000 eurot Toetus: 425 000 eurot	15	30	
12	Koostööjõul ühine tootearenduskeskus Abja valda	3	330 200 eurot Toetus: 280 670 eurot	5 (otsest) 12 (kaudset)	4	
13	Tipu Looduskool Soomaa külastuskompleksiks	1	1 037 500 eurot, Toetus: 881 875 eurot	8 (otsest) 4 (kaudset)	8	

Viljandi maakonna konkurentsivõime tugevdamise meetme I voorust rahastatud projektid

14	Mäeltküla Tööstuspargi arenduse I etapp (Iva tee rekonstrueerimine)	2	1 034 600 eurot Toetus: 870 000 eurot	10	16	
15	Mõõtelabori- ja robotikaruumi loomine SA Viljandimaa Loomemajanduskeskuse metallikeskusesse	3	200 000 eurot Toetus: 159 000 eurot	3	15	
16	Kantremaa tööstusala avaliku tugitaristu kaasajastamine	2	2 749 864 eurot Toetus: 1 300 000 eurot	50 (16 lisandväärtusega)	75	

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT³	
Suure-Jaani valla tööstuspargi arendamine	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Kavandatavad kulud:</p> <ul style="list-style-type: none">• Tööstuspargi avaliku tugitaristu projekteerimine, ehitamine (juurdepääsuteed, vee-, kanalisatsiooni-, elektri- ja sidetrassid jms)• Turunduskulud <p>KOKKU 1 622 076 eurot.</p> <p>Taotluse omaosaluse suurus 15% - 243311,40 eurot Toetuse suurus 85% - 1378764,60 eurot</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Suure-Jaani valla tööstuspargi arendamine lähtub konkreetsete ettevõtjate vajadustest ja soovist just kavandatud piirkonnas ettevõtlust arendada. Tööstuspargi arendamises osalemise kohta on oma kinnituskirja esitanud juba 5 ettevõtet (OÜ Combimill, OÜ Tefire Tootmine, OÜ Tefire Group, OÜ Kraner Investments, OÜ Paala), OÜ Vilpak on omandanud krundi kavandataval tööstusalal, kus soovib oma tegevust arendada. Tegevus loob piirkonnas suurepäraseid tingimused uutele mikro- ja väikeettevõtetele ning sobivaid rendipindu vajavatele alustavatele ettevõtetele. Logistiliselt soodsas asukohas välja ehitatud kommunikatsioonide ja juurdepääsuteedega krundid võimaldavad ettevõtetel suuremate lisakulutusteta tegevust alustada, mis on oluliseks eeliseks.</p>

³Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

Tööstuspargi arendamine kiirendab ettevõtete asutamist ja arendamist ning annab kindlustunde perspektiivseks tegutsemiseks, näitab omavalitsuse valmidust ettevõtlust realselt toetada. Arendajaks Suure-Jaani tööstusala projekti juures on Suure-Jaani Vallavalitsus.

Projekti käigus omandatakse maa (tootmismaa krundid riigilt ca 2 ha ulatuses ning eraomanikult ca 12 ha ulatuses) projekteeritakse tööstusala taristu, ehitatakse välja projekteeritud taristu, turundatakse tööstusala saamaks piirkonda uusi ettevõtteid. Täna on koostatud detailplaneering ning sõlmitud kokkulepped 5 ettevõttega alal tegutsemiseks ja hetkel käivad läbirääkimised 2 ettevõttega, seega projektist mitterahalist abi saavaid ettevõtteid on kokku 5.

Eeldatav tegevustes osalejate ring	Suure-Jaani Vallavalitsus
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁴	<ul style="list-style-type: none"> • Välja on arendatud tööstuspark suurusega 16 ha. • Rajatud on ettevõtjate kasutuses olevate kruntide piirini vajalikud juurdepääsuteed, vee-, kanalisatsiooni-, elektri- ja sidetrassid. • Alustavatele väikeettevõtetele on ettevõtete poolt välja ehitatud rentimiseks sobivad tootmis- ja laoruumid, ehitustegevus finantseeritakse PKT väliselt. • Turundustegevuste abil on leitud tööstusparki piisavalt tegutsevaid väikeettevõtjaid. • Loodud on uusi töökohti vähemalt järgmises mahus: <ul style="list-style-type: none"> OÜ Tefire Tootmine - vähemalt 8 keskmisest kõrgema palgaga töökohta, toodang (tuletõkestusmaterjalid) EL-i OÜ Tefire Group- 12 keskmisest kõrgema palgaga töökohta OÜ Vilpak – 10 töökohta Erinevad ettevõtted, 30 keskmisest kõrgema palgaga töökohta OÜ Paala – 5 töökohta. <p>Kokkulepped on loodud vähemalt 65 otsese töökoha loomiseks ja 10 kaudse töökoha loomiseks.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁵	<p>Valminud Suure-Jaani tööstusala detailplaneering koos keskkonnamõtjude hindamisega, veebruaris 2017 avaldatakse hange tööstusala taristu projekteerimiseks.</p> <p>Valla eelarvestrateegias on projekti elluviimine kajastatud /www.riigiteataja.ee/aktiivisa/4151/1201/6009/59_lisa1.pdf#.</p> <p>Projekt valmib august 2017.</p> <p>Tegevus on kajastatud Suure-Jaani valla arengukavas: http://www.riigiteataja.ee/aktiivisa/4160/2201/7004/64_lisa1.pdf lk 32</p>

⁴ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

⁵ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

	<p>Antud tegevus on kajastatud Viljandi maakonna arengustrateegia tegevuskavas (http://viljandi.maavalitsus.ee/arengukavad) punktis 2.3.5</p>
--	--

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT ⁶									
Viljandi linnakeskuse avaliku ruumi kaasajastamine									
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS									
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Arendatava objekti orienteeruv kogumaksumus on eelkalkulatsioonide alusel 6 282 016 eurot. Objekti lõplik hind kujuneb hankemenetluse käigus. Taotletav toetus on 85% projekti kogumaksumusest summas 5 339 713,6 eurot. Viljandi linn on valmis panustama omavahendeid vähemalt 15% ulatuses projekti kogumaksumusest.</p> <p>Planeeritavad tegevused ja kulud:</p> <p>1) Projekteerimistööd (arendatava ala ehitusprojektdokumentatsiooni koostamine ja ekspertiis ning ehitusjärelevalve) – 220 000 eurot</p> <p>2) Ehitustööd (sõidutee alused ja katted, kergliiklusteed, haljastus, väikevormid, bussipaviljonid, tänavavalgustus, sademeveed, kanalisatsioon, veetorud) – 5 972 016 eurot</p> <p>3) Omaniku järelevalve 90 000 eurot</p> <table border="1" data-bbox="524 1072 1406 1238"> <tbody> <tr> <td>Ehitustööde maksumus</td> <td>5 972 016 eurot</td> </tr> <tr> <td>Projekteerimistööd</td> <td>220 000 eurot</td> </tr> <tr> <td>Omaniku järelevalve</td> <td>90 000 eurot</td> </tr> <tr> <td>KOKKU</td> <td>6 282 016 eurot</td> </tr> </tbody> </table> <p>Arendatava objekti ülalpidamise kulud võrreldes olemasolevate kuludega oluliselt ei muutu, sest arendatav piirkond on ka täna üldises tee- ja heakorrahoolduses.</p>	Ehitustööde maksumus	5 972 016 eurot	Projekteerimistööd	220 000 eurot	Omaniku järelevalve	90 000 eurot	KOKKU	6 282 016 eurot
Ehitustööde maksumus	5 972 016 eurot								
Projekteerimistööd	220 000 eurot								
Omaniku järelevalve	90 000 eurot								
KOKKU	6 282 016 eurot								

⁶Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

<p>Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju</p>	<p>Viljandi linnakeskus vajab kaasajastamist, et olla elanikule sobivam elukeskkond ja külastajale atraktiivsem sihtpaik.</p> <p>Viljandi linnakeskuse piirkonda iseloomustab funktsionaalselt erinevate väljakute ja rekreatsioonialade vaheldumine vaba-aja veetmise ja kaubandus-ning teeninduspiirkondadega. Sellise koosluse toimimiseks ja terviklikkuse tagamiseks on oluline tagada väga head ühenduste erinevate objektide vahel, samuti viidastus ja ühtne kontseptsioon. Viljandi linnakeskuse määratletud alal ristuvad linnast Tartu, Pärnu ja Tallinna suunal väljuvad peatänavad.</p> <p>Kõige otsesemalt mõjutab kesklinna korda tegemine linna elanikke, kesklinnas tööl käivad inimesi ja seal tegutsevaid ettevõtteid. Linna keskuse korda tegemise raames antakse värskem ilme Vabaduse platsile ja seda ümbritsevatele tänavatele ning muudetakse liikluskorraldust. Platsi korda tegemise peamine suund on külastaja vastu võtmine ja suunamine Pärimusmuusika aita, Lossimägedesse, Viljandi Muuseumisse ja muudesse turismiga seotud kohtadesse. Ümbritsevate tänavate korda tegemine kannab peamiselt ettevõtluskeskkonna arendamise funktsiooni.</p>
	<p>Viimase 15 aastaga on Viljandi südalinnas toimunud väga palju muutusi. Peamiselt erinevate välisrahastuste toel on rekonstrueeritud mitmeid ühiskondlike objekte (sh Lauluväljak, Lossipark, Pärimusmuusika Ait, kesklinna pargid, Arkaadia aed). Osaliselt tänu neile tegevustele on ka ettevõtjad omaltpoolt oma tegevuskeskkonda parandanud. Linnasüdamesse on juurde tekkinud kaks täiesti uut kaubanduskeskust ja väiksemaid ärikeskusi. Samas on linnasüda teede ja väljakute osas tervikuna jäänud arendamata. Praegu vajab linnasüda edasiarendamist ning kaasajastamist, et olla potentsiaalsetele ettevõtjatele, elanikele ja turistidele atraktiivsem. Sidudes kokku juba valminud objektid linnakeskuse võtmetaristuga (tänavad, kergteed, väljakud, pargid), luuakse uus kvaliteet linnakeskuse väljanägemises ning sünergia uute ettevõtlus- ja elamuarenduste tekkeks. Viljandi linnasüdame võimalikult professionaalseks ja kõiki- ning kõikehõlmavaks arendamiseks viidi koostöös Eesti Arhitektide Liiduga läbi avalik arhitektuurikonkurss. Nimetatud konkurss oli ka üks osa üle-eestilistest arendustegevustest EV100 raames.</p> <p>Kesklinn on oluline transpordi sõlmpunkt, ühendades linna erinevaid osi ja ümbritsevaid omavalitsusi. Tegu on maakonna tõmbekeskusega, mis on loonud eelduse aktiivseks äritegevuseks kesklinnas. Projekti raames tehakse korda Vabaduse platsi ümbritsevad tänavad, et realiseerida nende ääres asuvate kruntide-majade potentsiaal ettevõtete pindadena ja seeläbi piirkonna ettevõtlusaktiivsust veelgi tõsta. Rajatakse korralikud ligipääsu- ja parkimisvõimalused.</p>

Linnakeskuse kaasajastamiseks töötatakse välja süsteem, mis avab tänavaruumi aastaringsele kasutusele ning rõhutab kasutusmugavust ja multifunktsionaalsust. Tänavaruumi uus lahendus arvestab ka aastaringi laatade, messide ja teiste Viljandi linnale traditsiooniliste ja ettevõtlust arendavate sündmustega. Projekt aitab kaasa elukeskkonna kvaliteedi tõusule, kuna tänu suuremahulistele investeeringutele muudetakse ümbritsev keskkond meeldivamaks ja mugavamaks. Korda tehakse tänavad ning lammutatakse Viljandi linna omandis olev Vabaduse plats 6 hoone. Hoone lammutamistööd teostatakse omavahenditest ja projektist eraldiseisvalt.

Puhkealade välja arendamine linnakeskuses muudab siinsed menüü festivalid, hansapäevad, tuurid ja muud üritused veelgi atraktiivsemaks. Samuti tekib juurde erineva profiiliga esinemis- ja kauplemiskohti tänavakunsti ja –ettevõtluse arendamiseks.

Tänu projektile paranevad nii kohalike elanike kui ka sise- ja välituristide ligipääsetavus erinevatele teenustele ja piirkonna vaatamisväärsustele. Lisaks toob projekt kaasa uute ettevõtete lisandumise ja olemasolevate ettevõtete käibe kasvu. Mõlemad aitavad kaasa piirkonna majanduse jätkusuutlikkusele ja elanikkonna püsimisele oma kodukohas.

Viljandi linna rahvaarv on viimase viie aasta jooksul olnud väikeses languses. Siiski tuleb iga-aastaselt Viljandi linna palju noori, kuna siin asub Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia. Linnakeskuse kaasajastamisel on oluline roll praegustele ja potentsiaalsetele elanikele meeldiva elukeskkonna loomisel ning nende seeläbi piirkonna püsielanikeks muutmisel. Kultuuriakadeemia tudengid on potentsiaalne grupp uute elanike leidmiseks ja ka uute ettevõtete loojateks. Nende õppehoone, raamatukogu ja muud olulised asutused asuvad linna keskkuses, mistõttu veedavad nad igapäevaselt suurema osa oma ajast seal. Seega on oluline neile meeldiv keskkond, et nad sooviks ka edaspidi oma elu Viljandiga siduda.

Sellest lähtudes on eriti oluline, et ka Viljandis kaasajastataks linnakeskkond terviklikult ettevõtete vahelise võrgustumise tagamiseks, mis omakorda aitab kaasa kõrgema lisandväärtusega töökohtade loomisele.

Eelkõige nooremaelise ja kõrgema haridustasemega elanikkonna osakaalu kasv toob endaga kaasa maksumaksjate osakaalu suurenemise ülalpeetavate suhtes, mis tähendab, et tänu maksumaksjate poolt tasutavate maksude paremale laekumisele ka avaliku sektori sissetulekud kasvavad ning kulutused ülalpeetavatele kahanevad. See toob kaasa kohaliku

	<p>omavalitsuse suurenenud investeerimisvõimekuse ja jätkusuutlikkuse.</p> <p>Tänu eelkirjeldatud sotsiaalsetele mõjudele areneb ka piirkonna majandus – kasvav elanikkond tähendab kasvavat tarbimisvajadust, mis loob võimaluse ja vajaduse ettevõtlusega tegelemiseks (erinevad teenused ja tootmine). Aastal 2014 oli Viljandis ettevõtlusaktiivsus 11% ehk 1000 elaniku kohta oli 109 ettevõtet. Viimase viie aasta jooksul on ettevõtete arv linnas kasvanud 968lt 1407le. Lisaks linna füüsilise keskkonna kaasajastamisele on juba loodud Loomemajanduskeskus, mis aitab loomeettevõtjatel (just neid on tänu kultuuriakadeemiale Viljandis palju) oma ettevõtlusega alustada ning seda arendada. Suurenenud ettevõtlusaktiivsus toob omakorda kaasa töökohtade arvu kasvu.</p> <p>Vabaduse platsi ja seda ümbritsevate tänavate korda tegemine loob eeldused ettevõtlusaktiivsuse kasvuks ning tingimused olemasolevate, kuid kasutusest väljas äripindade kasutusele võtuks. Seega lisanduvad projekti elluviimise järgselt linna keskusesse uued teenindus-, toitlustus- ja jaekaubandusettevõtted. Sellega seoses tekib juurde umbes 40 uut töökohta. Otseselt saavad mitterahalist kasu 80 ettevõtet (näiteks suuremad Viljandi ostukeskused Uku keskus, Centrum, Centrum 2 ning Kaubamaja kuhu koondub hulgaliselt väiksemaid ettevõtjaid. Samuti suur osa kohvikutest, kes tegutsevad rekonstrueeritava ala piirkonnas. Kaudselt saavad kasu kõik Viljandi linnas tegutsevad ettevõtted (1407), kuna korras linnaruum meelitab kindlasti juurde nii potentsiaalseid finantseerijaid kui tarbijaid. Potentsiaalselt saavad kasu 15 uut ettevõtet, mis võiksid rekonstrueeritavate teede ääres tegutsemist alustada.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Taotlejaks on Viljandi Linnavalitsus.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁷</p>	<p>Väljundid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekti lõppedes on korda tehtud ja tuleviku vajadustele vastavaks kohandatud Vabaduse plats ja seda ümbritsevad tänavad. • Projekti lõppedes on piirkonnas võetud kasutusele LED valgustus ja kaasaegne juhtimisautomaatika. Rajatakse

⁷ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	<p>uus sadeveesüsteem ja energiasäästlik tänavavalgustus, rekonstrueeritakse osaliselt vee- ja kanalisatsioonisüsteem ning rajatakse üks täiendav liitumispunkt. Samuti saavad potentsiaalsed kasusaajad võimaluse oma vahenditest liitumispunktid välja ehitada ning sellest teavitatakse kõiki kinnistute omanikke.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekti mõjul on loodud u 40 töökohta <p>Tulemused:</p> <p>Tänu linnakeskuse terviklikule uuendamisele on avalik linnaruum muudetud elanikele, turistidele ja ettevõtlusele atraktiivsemaks. Lahendatud on linna kesksuse oluliste sõlmpunktide kitsaskohad (halb läbitavus ja ligipääsetavus ettevõtete ja asutuste juurde). Linnakeskuses asuvate ettevõtjate võimalused tegevuse laiendamiseks on paranenud.</p>
<p>Valmisolek elluviimiseks⁸ tegevuste</p>	<p>Varasemad eeltööd</p> <p>Viljandi Linnavalitsusel ja kohalikel ettevõtjatel on pikki aastaid olnud tihe side. Alates 1998. aastast toimuvad Viljandis (sagedusega 3-4 korda aastas) linnavalitsuse ja ettevõtjate ümarlauakohtumised, mis on olnud info liikumisel, ettevõtjate soovide ja ettepanekutega arvestamisel, võimalike probleemide lahendamisel ja tagasiside saamisel võtmetähtsusega.</p> <p>Viljandi linn on tellinud ja kätte saanud ehitusprojekti pea kõikide rekonstrueeritavate objektide kohta. Toimunud on arhitektuuri konkurss.</p> <p>Viljandi linn on valmis antud projekti täies mahus ellu viima aastatel 2017 kuni 2023 ning panustama omavahendeid vähemalt 15% ulatuses projekti kogumahust.</p> <p>Projekti raames rekonstrueeritavad alad on projekti elluviimise ajaks kõik Viljandi linna omanduses. Viljandi linna tänavate, jalg- ja kergliiklusteede ning parkide ja haljasalade hooldamise korraldamisega tegeleb Viljandi Linnavalitsus ning tänavavalgustuse ja ühisvee- ning kanalisatsioonitrassidega AS Viljandi Veevõrk. Hoolduskulud projekti järgselt ei</p>

⁸ Kas eeltööd on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

suurene.

Linnakeskuse korda tegemine loob muuhulgas eeldused järgmisteks edasisteks arendusteks:

Viljandi Veekeskuse rajamine – kesklinnas, praeguse pangahoone territooriumil asuv veekeskus

Linnu 4 hoone – olemas on projekt hoone suuremaks ehitamiseks (pärast kuni 1600 m²)

Järveäärsed spaad – on olemas detailplaneeringud vaba aja spaa ning on ravispaa rajamiseks

Kaudselt aitab kesklinna korrastamine kaasa järgmistele projektidele, mis ei ole (enam) seotud projektiga, või ei ole seotud ettevõtlusega

Hotell (Laidoneri plats 8) – hotellihoone korrastamise üks eeldus oli Viljandi linna linnakeskuse korrastamise taotlus PKT meetme I vooru. Hoone peaks valmima 2017. aasta jooksul

Riigimaja rajamine – aadressil Vabaduse plats 6 asuva hoone lammutamine loob juurde avalikku ruumi, mis võib tingida Kesklinna piirkonda Riigimaja rajamise. Riigimaja rajamise kohta pole otsust tehtud, kuid idee on laual

Viljandi Haigla rajamine Turu tn 8-10 krundile. Haigla võiks praeguste prognooside järgi valmida 2022. aastal

Seotus maakondlike kavade ja arengustrateegiatega

Viljandi [maakonna arengukava](#):

Lk 8: „Koos inimväärtuse arendamisega tuleb edendada ettevõtlus- ja majanduskeskkonda. Edendavad just need, kelle leidmine on inimkapitali arendamise teema, aga keda on kergem leida, kui keskkond seda soosib. Halb õhustik pärsib ka kõige võimekamate inimeste tegevust. Ettevõtluskeskkonna arendamine on Viljandimaa arengustrateegia teine oluline prioriteet.“

Lk 12: Punkt 4.3 on pühendatud tervikuna maine kasvatamisele, millele antud projekt oluliselt kaasa aitab.

Lk 17 sätestab, milline peaks terve Viljandimaa arengusuund olema maakonnakeskuste osas: Tehnilise- ja sotsiaalse taristu seisund ning areng toetavad ettevõtlust ja majandusarengut piisavalt. Lisaks on strateegia kohaselt oluline maakonnakeskuse üldine võrgustik, mis aitab kaasa teenuste kättesaamisele (Välja on arendatud toimiv maakonnakeskuse, tõmbekeskuste ja toimepiirkondade võrgustik, mis tagab elanikele teenuste kättesaadavuse.). See on see, mida ka antud projekt endaga kindlasti kaasa toob.

Antud tegevus on kajastatud Viljandi maakonna arengustrateegias tegevuskavas <http://viljandi.maavalitsus.ee/arengukavad>:

3.3. Viljandimaa külastuskeskkonna parandamine. Külastuskeskkonna areng loob võimaluse turismimajanduse edendamiseks ning mõjutab otseselt ka Viljandimaa mainet. Positiivse mainega keskkond loob eeldusi inimeste soovile Viljandimaale elama asuda.

3.3.1. Viljandi linnakeskuse avalikuruumi kaasajastamine

Viljandi [linna arengukava](#) 2016-2021 visioonis on välja toodud kesklinna kujundamine atraktiivseks paigaks nii külastajale kui ka kohalikule elanikule. Arengukava elukeskkonna peatükis on linnaruumi ja planeerimise alampeatükis toodud märksõnadeks turvalisus, hästitoimivus ja ehituskunstiline kvaliteet. Välja on toodud ka vajadus lammutada maastikupilti kahjustavad, kasutusest väljalangenud ning amortiseerunud hooned. Näiteks on kindel lammutada hoone aadressil Vabaduse plats 6. Ülejäänud hoonete puhul on soov neid pigem renoveerida, kuna tegu on muinsuskaitse all olevate väärtuslike hoonetega. Linn lähtub vastutustundlikkusest kaasajastamisel.

Viljandi linna [eelarve strateegia](#) 2016-2021 eesmärkide hulgas on samuti väärtusi loova ja atraktiivse linnaruumi loomine. Investeerimistegevuse all märgitakse ära „Ettevõtluspiirkondade arendamine“ (punkt 6.1.1.3, lk 23).

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT⁹	
Raassilla moto- ja vabaajakeskuse arendamine	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Projektiga seotud investeeringutegevused jagunevad järgmiselt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ehituslik projekteerimine – koostatakse kompleksi erinevate osade (rallikrossirada, hooned, juurdepääsuteed, parkimisplatsid) ehitusprojektid koos seletuskirjade ja tehniliste joonistega; 2) Rallikrossiraja ehitus – olemasolev autokrossirada ehitatakse ümber FIA (Fédération Internationale de l'Automobile, Rahvusvaheline Autosporti Liit) nõuetele vastavaks rallikrossirajaks. Rajatakse ca 950 meetri pikkune rallikrossirada, millest mitte vähem kui 60%-le paigaldatakse asfaltkate ning ülejäänud osale betooni-sõelmete-kruusa segu. Asfaltkatele üleminekukohad ehitatakse spetsiaalsest teekattematerjalist, mis tagavad üleminekukohtade vastupidavuse. Lisaks ehitatakse välja eraldi stardiala, <i>joker lap</i> (tavarajale lisanduv lõik, mille kõik võistlejad peavad kohustuslikus korras ühe korra läbima), rajapiirded ning turvaalad. 3) Kohtunikemaja ning garaažikompleksi ehitus – ehitatakse täiesti uued hooned. Peahoones hakkavad paiknema tehnilised ruumid võistluste korraldajatele, abiruumid inventari hoiustamiseks, riietus- ja pesemisruumid võistlejatele ning teistele kompleksi külastajatele, ekspositsioonisaal motosportialaste väljapanekute eksponeerimiseks ning erinevate ürituste (nt koolituste) korraldamiseks, rõdud võistluste ning treeningute jälgimiseks. Garaažikompleks jaotatakse eraldi boksideks, mida kasutatakse võistlustehnika õppetöök (noorteringi raames) remontimiseks ja hoiustamiseks. 4) Toetava infrastruktuuri ehitus – selles etapis ehitatakse välja osalejate parklad ning tehniline ala võistlejatele, mis asfalteeritakse. Pealtvaatajate parklad jäävad killustik-katte alla. Asfalteeritud aladele rajatakse võistluste välisel perioodil kardirada. Lisaks ehitatakse välja kompleksi ümbritsevad piirded, valgustus, pealtvaatajate alad, vesi ja kanalisatsioon ning kämpingukohad autokaravanidele ja haagissuvilatele (vee, kanalisatsiooni ja elektri ühendustega). <p>Vastavalt koostatud eskiisprojektile on objekti planeeritavate kulude suuruseks arvestatud 1 300 000 eurot, millest toetust taotletakse 1 105 000 eurot. Projekti omafinantseering oleks 195 000 eurot. Projekti omafinantseeringu katab MTÜ Tarvastu Motoklubi.</p>

⁹Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

<p>Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju</p>	<p>Projekti raames arendatakse olemasolevast Raassilla krossirajast välja FIA rahvusvaheliste nõutele ja standarditele vastav moto- ja vabaajakeskus, kus võimalik korraldada siseriiklike ja rahvusvahelisi meistrivõistlusi rallikrossis ja supermos. Võistluste välisel perioodil on kompleksi võimalik kasutada rajapäevade, rahvaspordiürituste, noorteõppe ja kardivõistluste läbiviimiseks. Kokkuvõtvalt on projekti eesmärgiks välja arendada tugev turismiattraksioon, mida kasutavad nii siseriiklikud kui ka välituristid.</p> <p>Käivitumise järgselt on oodata keskuse külastajate (sh pealtvaatajad, võistlejad, võistlejate abilised) arvu suurenemist aasta lõikes 50 000 inimeseni, neist 10% jäävad piirkonda vähemalt kaheks päevaks. Külastajatest 15% moodustavad välismaalased (ca ½ lätlased, ca ¼ soomlased). Külastajate arvu suurenemine tuleneb otseselt elluviidavatest investeeringutest – rajatakse uus ja terviklik kompleks, mis on külastajatele avatud praktiliselt 7 päeva nädalas, et saada esma- ja mitmekordseid kogemusi tehnikaspordist.</p> <p>Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju avaldub järgnevalt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raassilla krossiraja arendamine (sh turundamine) suurendab nii sise- kui välituristide huvi piirkonna vastu laiemalt – objekti valmimise järel oodatakse külastatavuse suurenemist 50 000 inimeseni aastas. Külastatavuse suurenemine piirkonnas toob omakorda kaasa turismitulude kasvu. • Suureneb teiste turismiobjektide ja turismiobjektide külastatavus piirkonnas – täiendavate inimeste lisandumine piirkonda loob eelduse ka teiste turismiobjektide külastamiseks ning seeläbi tarbitakse rohkem turismiteenuseid. See toob omakorda kaasa turismiettevõtjate sissetulekute kasvu ja jätkusuutlikkuse paranemise. Külastatavuse kasv piirkonnas soodustab kindlasti uute turismiobjektide loomist ja rajamist. • Suureneb vajadus nõu teenuste järele (toitlustus ja majutus) – lisanduvad külastused soodustavad selgelt piirkonnas tegutsevate majutus- ja toitlustusettevõtete arenemist. Müügitulu suurenedes on võimalik luua täiendavaid töökohti ning pakkuda paremat teenust. • Objekti valmimisel paraneb tööhõive piirkonnas – projekti elluviimisel luuakse 3 otsest ja 12 kaudset töökohta. Täiendavate töökohtade loomisel paraneb oluliselt piirkonna sotsiaalne olukord. Lisaks üksikisikute olukorra paranemisele suureneb kohaliku omavalitsuse tulubaas tulenevalt tulumaksu suuremast laekumisest. • Luuakse perspektiivis alus rahvusvahelise suurvõistluse Eestisse toomiseks – rahvusvaheliste nõutele vastav rada loob võimaluse tuua Eestisse rallikrossi Põhja-Euroopa meistrivõistluste etapp (NEZ, http://www.nez-rallycross.eu/). Rahvusvahelise võistluse Eestisse toomine aitab selgelt kaasa piirkonna ja kogu Eesti tutvustamisele ning maine kasvule. • Sportlike ja tervislike eluviiside toetamine ja propageerimine – motosport arendab väga edukalt enesevalitsust, distsipliini ning füüsilist vormi. Luues juurde mistahes spordi- ja vabaaja atraktsioone – suureneb inimeste võimalus neid objekte kasutada ning oma elukvaliteeti parandada. • Noortele autohuvilistele väljundi loomine – arendatav objekt võimaldab noortel saada aimu motosporti olemusest turvalises keskkonnas (mitte avalikel teedel). Noortele võimaluse andmine loob eelduse edukate motosportlaste välja arenemiseks ja kasvatamiseks. • Uus atraktiivne objekt soodustab piirkonda elama jäämist ning suurendab tõenäosust uute püsielanike lisandumiseks – tuntud ja edukate objektide olemasolu soodustab inimeste jäämist ja kolimist piirkonda. Head vabaaja veetmise
---	---

võimalused, positiivne kuvand ja töökohtade olemasolu köidavad inimesi. Oodata on olulist mõju kohaliku piirkonna sotsiaalmajanduslikule arengule – **uusi töökohti lisandub 15** (sh nii otsesed kui kaudsed), paraneb piirkonna tunnus, luuakse perspektiivis alus rahvusvahelise suurvõistluse Eestisse toomiseks, sportlike ja tervislike eluviiside toetamine ja propageerimine, noortele autohuvilistele turvalise väljundi loomine arenemiseks.

Investeeringu tulemusena valmib Raassillas kaasaegne moto- ja vabaaja keskus. Keskus on suunitlusega eelkõige automotospordiga seotud tegevustele, kuid seal on võimalik läbi viia ka supermoto mootorrataste võistlusi. Lisaks rajatakse võistluste välisel perioodil keskusesse ajutine kardirada igapäevaseks kasutamiseks hobisõitjatele. Samuti antakse võistluste välisel perioodil huviliste kasutusse kogu krossirada. Autokaravani ning haagisuvilaga reisijatele luuakse võimalused vee, elektri ja kanalisatsiooni kasutamiseks.

Automotospordile orienteeritud kompleksseid moto- ja vabaajakeskusi saab Eestis välja tuua kaks – Auto24ring Audru vallas Pärnumaal ning Laitse Rallypark Kernu vallas Harjumaal, millest vaid Laitse rada vastab rahvusvaheliste võistluste korraldamise nõuetele. Lätis asub lähim konkureeriv moto- ja vabaajakeskus Riias (Bikerniku Trase). **Seega puuduvad antud hetkel nii Lõuna- ja Ida-Eestis kui ka Põhja-Lätis analoogsed turismiatraktsioonid.**

Konkureerivate moto- ja vabaajakeskuste puudumine piirkonnas võimaldab Raasilla moto- ja vabaajakeskusest kujundada Eesti piire ületava mõjuga sportliku iseloomuga turismiatraktsioon. Geograafiliselt on tegemist hästi ligipääsetava alaga, mida ümbritsevad võrgustikuna erinevad turismiettevõtted, mis läbi on tagatud kaasnevate teenuste hea kättesaadavus ja kvaliteetsus.

Rallikrossi populaarsus maailmas on aastate lõikes järjest suurenenud ning seda ennekõike ala atraktiivsuse ning kergesti jälgitavuse poolest. Võrreldes näiteks ralliga, kus rajad on pikad ning pealtvaatajal puudub võimalus raja terviklikuks jälgimiseks, on rallikrossi rada jälgitav pea täies ulatuses. Võrreldes näiteks asfaltkattega ringradadel toimuvate võistlustega, on rallikross märksa vaatamängulisem ning nn mees-mehe vahelised võistlused leiavad aset pidevalt. Võistlejate seisukohast vaadates on rallikrossi eeliseks samuti vahetu võidusõitmise kogemus (olulist rolli omab vahelduv rajakate) ning väiksemad võistlemisega kaasnevad kulud.

Rallikrossi kasvavat populaarsust iseloomustab vahest kõige paremini suurte autotootjate huvi järkjärguline suurenemine – 2016. aastal lisandus FIA egiidi all korraldatavasse maailma meistrivõistlustele Ford, VW ja Audi. 2011. aastal lisandus paralleelse sarjana FIA poolt korraldatavale Red Bulli kaubamärgile tuginev rahvusvaheline rallikrossi sari.

Raasilla autokrossirada on olnud aktiivses kasutuses alates 2009. aastast. Käesoleval hetkel kasutatakse Raasilla krossirada eeskätt motosportivõistluste korraldamiseks.

Olulisemate siin korraldatavate võistlustena saab hetkel välja tuua:

1. Tarvastu Karikavõistlused – aastas keskmiselt kuus võistlust. Koos tehnilise personaliga on ühel võistlusel ca 300 osavõtjat (ca 10 välisriikidest) ning 500 pealtvaatajat (ca 50 välisriikidest).
2. Superkrossi Karikavõistlused – aastas keskmiselt kaks võistlust. Koos tehnilise personaliga on ühel võistlusel ca 100 osavõtjat

	<p>(ca 10 välisriikidest) ning 400 pealtvaatajat (ca 40 välisriikidest).</p> <p>Lisaks suuremate võistluste korraldamisele kasutatakse Raassilla krossirada järgmisteks tegevusteks:</p> <p>1. Noortering – aastas seitse rajapäeva. Noorteringi raames õpetatakse lastele auto ehitust, auto käsitlemist, kiire sõidu põhitõdesid ning ohutut liiklemist. Noorteringid on mõeldud lastele vanuses 8 – 15 eluaastat. Lapsi õpetavad endised ja tegevad võidusõitjad ning autokooli õpetajad. Keskmiselt on ühel rajapäeval osavõtjaid koos pealtvaatajatega 200.</p> <p>2. Rajapäevad – aastas vähemalt neli rajapäeva. Rajapäeva raames on võimalik rallikrossirada sõita kõigil soovijatel, kui neil on sõidukorras auto ja kiiver. Keskmiselt osaleb ühel rajapäeval koos pealtvaatajatega 200 osavõtjat.</p> <p>3. Organisatsioonide suvepäevad/üritused – aastas keskmiselt 5-6 üritust. Keskmiselt osaleb ühel üritusel 110 osavõtjat.</p> <p>Seega kokku kasutab Raassilla krossirada aastas ca 8 500 inimest. Raassilla krossirada on juba täna valdkonnaga seotud inimestele tuttav ning tunnustatud sihtkoht erinevate võistluste ja rajapäevade korraldamiseks.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Eeldatavate tegevustes osalejatena saab nimetada:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MTÜ Tarvastu Motoklubi – toetuse taotleja, Raassilla moto- ja vabaajakeskusega seonduvate tegevuste koordineerimine • Tarvastu Vallavalitsus – ehitusõiguse andmine, omafinantseeringu võimalik tagamine, jooksev arendustegevuste nõustamine • Piirkonna turismiettevõtjad (toitlustus, majutus, teenindus) – Raassilla moto- ja vabaajakeskusele vajalike tugiteenuste tagamine käivitumisejärgselt, planeerimisfaasis. • Rahvusvaheline Autospordi Liit (FIA), Eesti Autospordi Liit, Eesti Mootorrattaspordi Föderatsioon ning eelnimetatute alaliidud – abistamine võistluste korraldamisel ning nõustamine planeerimis- ja ehitusfaasis. • Professionaalsed võistlussportlased ja meeskonnad – nõustamine ja konsulteerimine planeerimis- ja ehitusfaasis. • Elamusturunduse ja firmaspordi ettevõtted – turismipakettide väljatöötamine koostöös MTÜ Tarvastu Motoklubi ja piirkonna turismiettevõtetega.
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus¹⁰</p>	<p>Ehitatud on rahvusvahelistele nõuetele ja standarditele vastav rallikrossirada koos kohtunikehoone ja garaažikompleksiga, mis koos moodustavad ühtse ja tugeva terviku (Raassilla moto- ja vabaajakeskus). Kompleksi kasutatakse siseriiklike ning rahvusvaheliste võistluste korraldamiseks. Objekti külastavad siseriiklikud- ja välituristid ürituste korraldamiseks ja motospordielamuste saamiseks. Raassilla moto- ja vabaajakeskus on lahendatud selliselt, et seda oleks võimalik kasutada sõltumata ilmast ja aastaajast.</p> <p>Projekti elluviimise järgselt on loodud vähemalt 3 otsesest ning 12 kaudset töökohta. Otsesed töökohad on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kompleksi hooldustehnik – peamiseks tööülesanneteks on raja võistlusvalmiduse tagamine ning kompleksi korrashoidmine ja hooldamine. 2) Administraator – tegeleb rajale pääsuõiguste müümisega, viib ellu kompleksi turundusplaani, kaasajastab kompleksi

¹⁰ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	<p>veebilehte ja ajaveebi (jooksev info pakutavatest teenustest ning korraldatavatest üritustest).</p> <p>3) Instruktor – juhendab kompleksi küllastajaid pakutavate teenuste osas, viib läbi rajapäevi, korraldab noorteringi sõiduõpet ja organisatsioonide ürituste läbiviimist.</p> <p>Piirkonnas tegutsevate majutus-, toitlustus-, kaubandus- ja teenindusettevõtte tulud on suurenenud, mis toob kaasa täiendavate töökohtade loomise piirkonnas (kaudsed töökohad).</p> <p>Prognoositav küllastajate arv kasvab 50 000 inimeseni aastas. Lisaks suureneb oluliselt mitmepäevaste küllastajate arv (vähemalt 10% küllastajatest jäävad piirkonda ööbima), kuivõrd suurema tähtsusega võistluste korraldamisega kaasneb võistlejate ja neid teenindava tehnilise personali varasem saabumine laagri ülesseadmiseks, tehnika korrastamiseks ning rajaga tutvumiseks.</p> <p>Mitterahalist abi saab projekti käigus vähemalt 5 ettevõtet, kes saavad kasu toetusega paranenud tingimustest – lisanduvatest küllastustest piirkonda. Eelkõige on tegemist piirkonnas tegutsevate majutus- ja toitlustusettevõtetega.</p>
<p>Valmisolek ¹¹ tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Tarvastu Vallavalitsus on 18. detsembril 2012. aastal korraldusega nr 308 vastu võtnud Raassilla moto- ja vabaajakeskuse detailplaneeringu. Planeeringuala suurus on 12,37 hektarit. Planeering sätestab ära nõuded krossirajale ning rajatavatele hoonetele ja hoonetega kaasnevatele kommunikatsioonidele. Projekti raames teostatavad tegevused on kooskõlas koostatud detailplaneeringuga. MTÜ Tarvastu Motoklubi kasuks on seatud nimetatud projekti elluviimiseks ka 2016. aastal hoonestusõigus. Tänapäeva seisuga on käimas eelprojekti projekteerimine, mis peaks valmima käesoleva aasta esimese kvartali lõpuks.</p> <p>Raassilla moto- ja vabaajakeskuse detailplaneering on leitav: http://www.tarvastu.ee/detailplaneeringud</p> <p>Projekti tegevused on kooskõlas Tarvastu valla arengukavaga aastateks 2017 – 2022. Arengukava punktis 2.2.1 „Sotsiaalse taristu tasakaalustatud arendamine“ on spordi valdkonna eesmärgid ja tegevussuunad lähtuvalt käesolevast projektist järgmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tagatud on võimalused aastaringseks spordiga tegelemiseks erinevatele sihtgruppidele; 6. Toimuvad hästi korraldatud piirkondliku eripäraga kohalikud, maakondlikud ja vabariiklikud spordivõistlused; <p>Tegevuste ja lahendustena on ära toodud:</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Raassilla Moto- ja Vabaajakeskuse väljaehitamine; <p>Tarvastu valla arengukava 2017 – 2022 on leitav: https://www.riigiteataja.ee/aktuilisa/4061/2201/6021/Lisa%201.pdf#</p> <p>MTÜ Tarvastu Motoklubi on projekti ettevalmistusfaasi kaasanud ning elluviimise faasi kaasamas erinevaid asjatundjaid ja huvigruppe (sh rallisõitjad, Eesti Autospori Liit, olemasolevate rallikrossiradade esindajad), et projekteerida ja luua parim</p>

¹¹ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

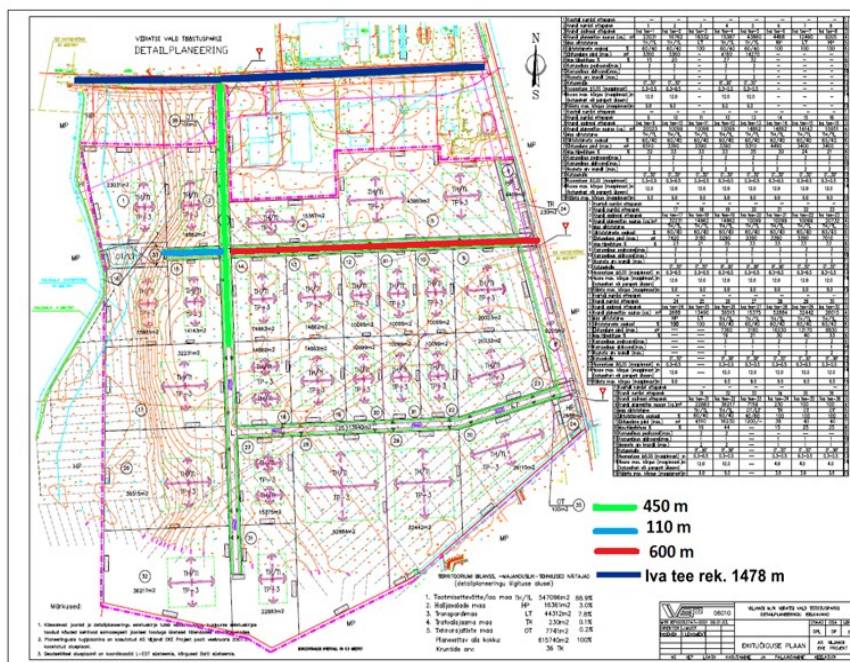
	<p>võimalik moto- ja vabaajakompleks. Ühe olulise koostööpartnerina saab välja tuua Andres Hall'i, kes on rajanud Audru valda Auto24ringi, millest on tänaseks välja kujunenud üks külastatavamaid turismiobjekte Pärnumaal.</p> <p>Lisaks on koostööd tehtud piirkonnas tegutsevate majutus-, toitlustus-, ja teenindusettevõtetega selgitamaks välja tugiteenuste pakkumise võimekus projekti realiseerumisel. Tugiteenuste pakkumise võimekust saab olemasoleva seisuga pidada väga heaks ning vajadusel ollakse potentsiaalsete koostööpartnerite poolt valmis teostama täiendavaid investeeringuid teenuste parendamiseks siseriiklike ja välisuristide külastatavuse suurenemisel piirkonnas.</p> <p>Projekti rahastamiseks vajaliku omafinantseeringu katmiseks on peetud eelläbirääkimisi Tarvastu Vallavalitsusega, seni on antud projekti elluviimise läbirääkimised andnud omafinantseeringu katmiseks positiivset tagasisidet ja toetust.</p> <p>Antud tegevus on kajastatud Viljandi maakonna arengustrateegia tegevuskavas (http://viljandi.maavalitsus.ee/arengukavad) punktis 3.3.24</p>
--	---

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT¹²

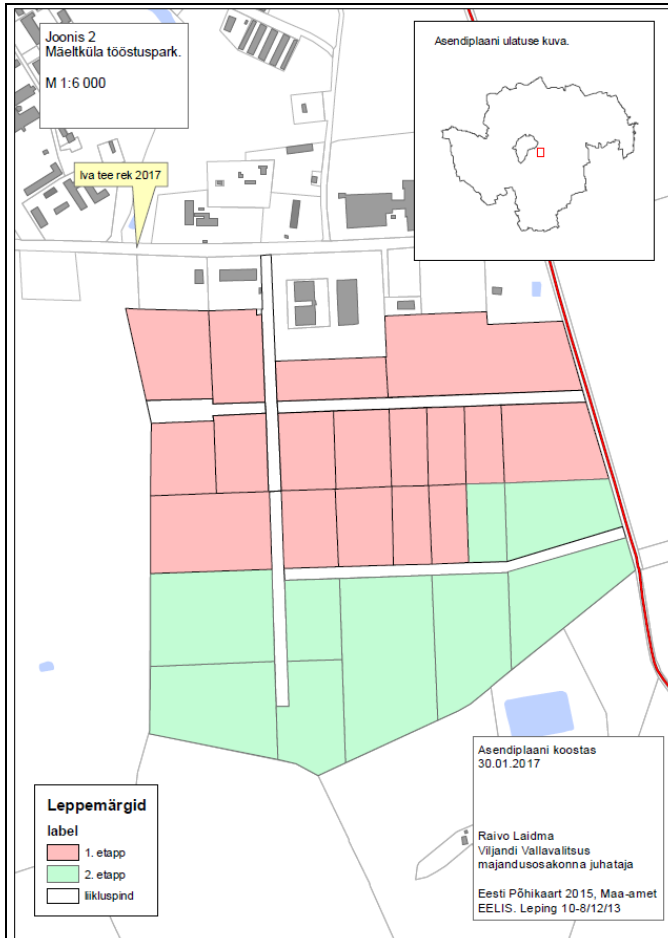
Mäeltküla Tööstuspargi II etapi arendus

Joonis 1. Tööstusala üldplaan

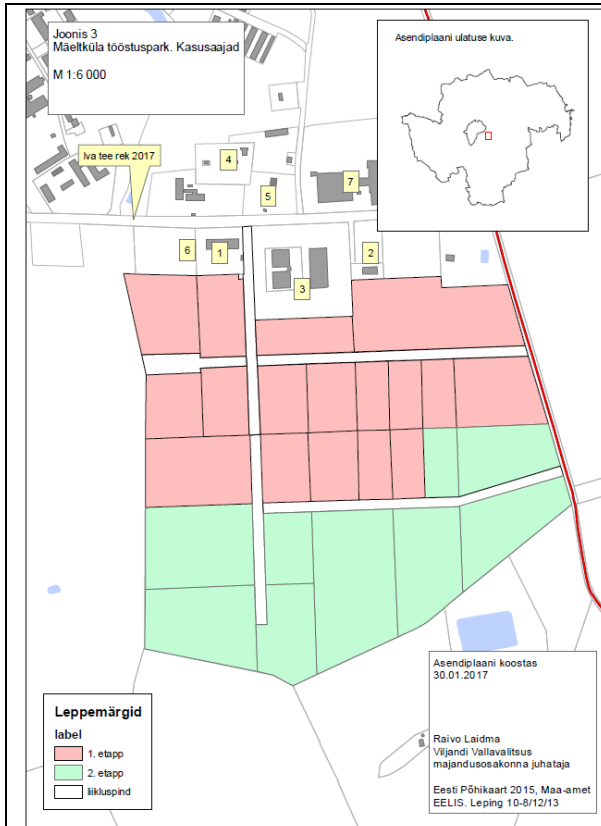

Joonis 2 Arendatav ala II etapis (ala märgitud punasega)

¹² Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

Joonis 3. Mäeltküla tööstusala kasusaajad (olemasolevad ettevõtted)

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Projekti kogumaht on 1 748 400 eurot, soovitud toetuse summa on 1 486 140 eurot, Viljandi valla omaosalus projektis on 262 260 eurot.

	Eelarve	Summa	
	Tööstuspargi avaliku tugitaristu projekteerimine	58 000 eurot	
	Avaliku-tugitaristu ehitus	1 660 400 eurot	
	Turunduskulud	30 000 eurot	
	Kokku	1 748 400 eurot	
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	<p>Tööstuspargi arendused on jaotatud kahte etappi.</p> <p>Esimeses etapis korrastatakse 2017. aastal tööstusparki viiv tee, mida on väga kaua aega oodanud tööstuspargis juba toimetavad ettevõtjad.</p> <p>Projekti II etapis on eesmärk arendada tööstusala avalikku tugitaristut, mis parandab olemasolevate tööstusalal tegutsevate ettevõtete arengu võimalusi ja vastavalt kehtestatud detailplaneeringule arendada välja uute kruntide jaoks vajalik tugitaristu.</p> <p>Projekti elluviimise mõju</p> <ul style="list-style-type: none"> • Perioodil 2019-2023 lisanduvad uued ettevõtted (10 uut ettevõtet) ning luuakse uusi töökohti (ca 300 töökohta), tänu lisandunud töökohtadele elanike arv piirkonnas ei vähene • Toimub ettevõtluse areng väljaspool tööstusala (s.h suurettevõtteid teenindava ettevõtluse teke – hooldus-, remondi-, logistika, toitlustusteenused jne) • Tänu ettevõtluse intensiivistumisele muutub piirkonna maine positiivsemaks • Piirkond muutub välisinvestoritele atraktiivsemaks. 		

Arendusala eelised võrreldes Viljandis ja lähiümbruses olemasolevaste üksikute ettevõtluseks sobivate aladega:

1. Kompaktne lahendus tööstusalale, kus tulenevalt planeeringust on elamumaa lahutatud tööstusalast puhke – ja virgestusalaga, mis on oluline konfliktide vältimiseks ja võimaldab laieneda nii tööstusalal kui elamumaal
2. Juba toimiv ettevõtlusala Iva tee piirkonnas 19 ettevõttega mille toimimiseks ja arenguks on projekti elluviimine oluline. Tekib sünergia erinevate ettevõtete vaheliseks koostööks.
3. Kogu TP täielikult rahuldav ning arenguperspektiiviga elektrivõimsuse olemasolu ning gaasitrassi vahetu lähedus.
4. Piisav vee- ja kanalisatsiooni tarbimisvõimsus ning kaasaegne veepuhastussüsteem.
5. Kiire IT ühenduse lahendused ilma suuremate investeeringuteta.
6. Väga hea logistiline asukoht igalt suunalt ja suuri investeeringuid mittevajavad mustkattega juurdepääsuteed linnaruumi läbimata suuremat pöörderaadiust vajavatele raskeveokitele (Tartu, Tallinn, Valga suunalt ringteid pidi).
7. 2016. aastal alustatud ja 2017. aastal lõpetatav kergliiklustee rajamine Viljandi - Rõngu maantee äärde (Iva teeni), mis on ühenduses kergliiklusteega Viljandist, (Teostaja Maanteeamet) 2015 aasta rajatud kergliiklustee Viiratsi alevikus, Viljandi – Väluste- Mustla tee äärde (Teostaja Maanteeamet), suurendab turvalist töötajate liikumist tööstusparki Viljandi linnast ja Viiratsi alevikust. 2017 rekonstrueeritav Iva tee, mille tulemusena rajatakse Iva teele kergliiklustee ja tänavavalgustus.
8. Ühistransport TP-ni on kergesti korraldatav minimaalsete kulutustega.
9. Viljandi vallal on kaasfinantseerimisvõimekus ning on eelarvestraategias 2016- 2018. aastaks näinud ette rahalised vahendid arvestades piirkondlikku huvi ettevõtluse arendamiseks ja uute töökohtade loomiseks.
10. TP asukoht jääb maapiirkonda, kus erinevalt linnalisest piirkonnast on väikeettevõtjatel võimalik saada ettevõtluse alustamiseks ja arendamiseks toetust perioodil 2017- 2021 maaelu toeks loodud Leader- programmist.

Viljandi Vallavalitsusel liitunud võimeka omavalitsusena ja MTÜ Mäeltküla Tööstuspargil on koostöös ettevalmistus olemas (kehtiv detailplaneering , esmane tasuvusanalüüs, laenuvõimekus, valmisolek kaasfinantseeringuks, kompetents,

	läbirääkimised ettevõtjate vajaduste välja selgitamiseks) ja võimekus ning jätkusuutlikkus kavandatud tegevusi ellu viia.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Viljandi Vallavalitsus, ettevõtted-investorid
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus¹³	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tööstuspargi avaliku tehnilise tugitaristu on vastavalt planeeritule valmis. 2. Rajatud on uute kruntide piirini vajalikud juurdepääsuteed, vee, kanalisatsiooni-, elektri- ja sidetrassid. 3. Turundustegevuste abil on leitud tööstusparki piisavalt tegutsevaid ettevõtjaid. 4. Perioodil 2017-2023 on loodud TP-s 10 uut ettevõtet, antud välja hoonestusõigus ca 25-le hektarile loodud ca 300 uut töökohta. 5. Läbi arendusprojekti on loodud kõrgtehnoloogilistele tootmistele ja planeeritavatele tehnoloogia-investeeringutele vajalik keskkond TP taristu näol.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks¹⁴	<p>TP arendusprojekt on põhjalikult ette valmistatud ja valmisolek tegevuste elluviimiseks olemas.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TP teostusalal on kehtiv üldplaneering ning kehtestatud detailplaneering. (joonis 1). 2. Olemasoleva ettevõtlusala juurdepääsutee - Iva tee rekonstrueerimine on teostatud 2017. aastal. 3. Tööstuspargi taristu projekteerimise eeltööd on teostatud. 4. Projekti jätkusuutlikkuse analüüsiks on koostatud eelhinnangud 5. Viljandi valla arengukavas on tööstuspargi arendamine kajastatud (http://www.viljandivald.ee/arengukavad)

¹³ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

¹⁴ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

	6. Projekti omafinantseeringu katab Viljandi vald, kellel on piisav laenuvõimekus finantseerida omaosalust projekti maksumusest. 8. Antud tegevus on kajastatud Viljandi maakonna arengustrateegia tegevuskavas (http://viljandi.maavalitsus.ee/arengukavad) punktis 2.3.3. 9. On sõlmitud kirjalik eelleping ettevõtjaga 10 hektari ala kasutusele võtmiseks.

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT¹⁵	
Viljandi linna ja tagamaa vaheliste ühenduste tervikvõrgu moodustamine	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Arendatava objekti orienteeruv kogumaksumus on 2 240 000 eurot, taotletav toetus 1 904 000 eurot, omaosalus on 336 000 eurot</p> <p>Planeeritavad tegevused ja kulud:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Projekteerimistööd (projekteerimine, projekti ekspertiis ja ehitusjärelvalve) – 60 000 eurot 2) Ehitustööd (kergliiklustee alused ja katted, haljastus jm.) – 2 140 000 eurot 3) Tellija ehitusjärelvalve 40 000 eurot <p>Arendatava objekti ülalpidamise kulud võrreldes olemasolevate kuludega oluliselt ei muutu, sest arendatav piirkond on ka täna üldises hoolduses. Objekti lõplik hind kujuneb hankemenetluse käigus.</p>

¹⁵Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

<p>Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju</p>	<p>Antud projektiga on Viljandi linn lahendamas tervikprobleemi. Viljandi linnas on piirkonnad, kus puuduvad kergliiklusteed linna piiri taga asuvate tagamaadega.</p> <p>Projekti raames arendatavad lõigud on järgmised:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jalgtee Puidu tänavast Dold Puidutööstus AS väravani, kus see praegu täielikult puudub. Ülekäigurada rajatakse Jakobsoni kooli vastu (vt pt 1). Lõigu pikkus ca 460 m. Kitsaskoht: puuduv kõnni- või kergliiklustee. Hetkel lahendatud nii, et autotee peale on märgitud valged teepiirid ning inimestel on võimalik kasutada osa teemaast. <p>Arendava lõigu abi luuakse ühendus Viljandi linna keskuse ja tagamaa vahel (Ramsi (633 in), Heimtali (202 in), Paraneb juurdepääs Viljandi linnas asuvatele töökohtadele ja avalikele teenustele vähemalt 835 elanikule</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kergliiklustee Vaksali tänavast kuni Planeedi tänava ristmikuni, kus see tänasel päeval täielikult puudub. Viljandi vallas on Maanteeameti poolt juba rajatud kergliiklustee Imavere-Karksi-Nuia maantee ringristmikust Päre asulani. Lõigu pikkus ca 800 meetrit. Kitsaskoht: täielikult lagunenu ja mittekasutatav kõnnitee. Jalgratturid liikleavad sõiduteel. Inimesed kasutavad jalutamiseks pigem sõiduteed. <p>Arendava lõigu abi luuakse ühendus Viljandi linna keskuse ja tagamaa vahel (Pinska (172 in), Päre (540 in) ja Raudna (24 in). Paraneb juurdepääs Viljandi linnas asuvatele töökohtadele ja avalikele teenustele vähemalt 646 elanikule</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kergliiklustee Leola tänaval alates Tallinna tänavast kuni Nurme tänavani. Maanteeamet poolt on varem rajatud kergliiklustee linna piirist Jämejala tee ja Tallinna maantee ristmikuni. Lõigu pikkus ca 670 meetrit. <p>Kitsaskoht: suures osas Viljandi linna piirist linna keskuse poole puuduv kergliiklustee. Täna lahendavad probleemi ettevõtjad omal initsiatiivil, kes on oma krundile tee rajanud, kuid puuduv tervik ei võimalda inimestel jalgsi või rattaga neid ettevõtteid külastada.</p> <p>Arendava lõigu abi luuakse ühendus Viljandi linna keskuse ja tagamaa vahel (Jämejala 457 in) . Paraneb juurdepääs Viljandi linnas asuvatele töökohtadele ja avalikele teenustele kättesaadavus vähemalt 457 elanikule.</p>
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Kergliiklustee Tallinna tänaval alates Leola tänavast kuni Rohelise tänavani. Rajatav lõik võimaldab samuti punktis 3 viidatud Maanteeameti poolt rajatud kergliiklusteed mööda linna saabujatel jõuda ohutult Viljandi kesklinna. Lõigu pikkus ca 260 meetrit. <p>Kitsaskoht: puuduv kõnni- või kergliiklustee. Täna lahendus puudub ning inimesed on sunnitud liiklema haljasaladel ning ratturid saavad kasutada sõiduteed, mis on kõige kõrgema liikluskoormusega tee Viljandi linnas (Tallinna mnt).</p> <p>Arendava lõigu abi luuakse ühendus Viljandi linna keskuse ja tagamaa vahel (Jämejala 457 in). Paraneb juurdepääs Viljandi linnas asuvatele töökohtadele ja avalikele teenustele vähemalt 457 elanikule.</p> <p>Suurim probleem on kergliiklemiseks sobiva tee sisuline puudumine, mis takistab otseselt tagamaalt linna tööle tulemist ning teenuste tarbimist tõmbekeskuses. Seda nii Riia maantee piirkonnas Imavere – Karksi-Nuia maantee lähistel, Vaksali tänaval kui ka Tallinna tänaval linna piiril ja Leola tänaval. Kokku 2190 meetri rajamine aitab oluliselt kaasa tagamaade elanike liikumisvõimaluste arendamisele.</p> <p>Bussiootepaviljonide uuendamine ning maakonna avalikuliiniveo bussiaegade elektroonilise infosüsteemi rajamine aitab muuta ühistranspordi kasutamist mugavamaks. Männimäe linnaosa ühistranspordi lõpp-peatuse ja bussiootepaviljoni projektis planeeritult Imavere-Karksi-Nuia ning Riia maantee ristmikule parandab oluliselt tagamaa elanike võimalusi maakonna avalikuliiniveo kasutamiseks.</p> <p>a) Projekti mõjul paraneb töökohtade kättesaadavus vähemalt 100 töökoha osas.</p> <p>b) Projekti mõjul paraneb avalike teenuste kättesaadavus vähemalt 1000 elanikule.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	<p>Taotlejaks on Viljandi Linnavalitsus.</p> <p>Idee arendamisel on kaasatud Viljandi Vallavalitsus ja koostööd tehakse Maanteeametiga.</p>
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus¹⁶	<p>Väljundid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekti lõppedes on rajatud 2190 m kergliiklusteed, mis ühendab linna piiril lõppeva (või rajatava) riigimaantee

¹⁶ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

kergliiklustee linnasisese kergliiklustee võrgustiku ja kesklinnaga.

- Projekti lõppedes on lahendatud nelja piirkonna ühendusvõimaluste kitsaskohad
- Projekti lõppedes on piirkonnas võetud kasutusele kaasaegne LED valgustus kergliiklusteede tarbeks.
- Projekti mõjul on paranenud juurdepääs töökohtadele
- Projekti mõjul on paranenud avalike teenuste kättesaadavus

Kirtsaskohtade lahendamine ja tulemused:

- Linna ja ümbritseva omavalitsuse elanikel on võimalik liigelda jalgsi ja jalgrattaga töö/kooli ja kodu vahel. Hetkel ei ole võimalik turvaliselt eelpool näidatud tagamaade ja keskuse vahelist ala antud objektide puhul läbida.
- Tagatud on inimeste ohutum liiklemine. Suure liikluskoormusega teede äärsetel (Pärnu mnt, Riia mnt ja Tallinna mnt) äärsetel, puudevate kõnni- või jalgrattateedeta aladel on liiklemine ohtlik ning seetõttu on nende kasutamissagedus madalam. Teede arendamine lihtsustaks ja võimaldaks elanikele tervislike liiklemismeetodite kasutamise (jalutamine, jalgrattasõit)
- Linna ja omavalitsuse üleselt on loodud on terviklik kergliiklusteede võrgustik, milles ei ole ohtlikke „auke“.

<p>Valmisolek elluviimiseks¹⁷ tegevuste</p>	<p>Viljandi linn on valmis antud projekti täies mahus ellu viima aastatel 2017 kuni 2023 ning panustama omavahendeid vähemalt 15% ulatuses projekti kogumahust.</p> <p>Kõik projekti koosseisu kuuluvad tänavad on Viljandi linna omanduses. Tänavate hooldamisega hakkab edaspidigi tegelema Viljandi Linnavalitsus.</p> <p>Projekti ühele objektile (Vaksali tn) on olemas ekspertiisi läbinud ehitusprojekt, millele tuleb koostada täiendavad mahutabelid. Ülejäänud objektidele tuleb tellida ehitusprojektid.</p> <p>Ühe objekti puhul ei ole tänase seisuga linna piiril riigi poolt rajatud kergliiklusteed. Oleme konsulteerinud Maanteeametiga, kelle sõnutsi ehitatakse kergliiklustee Viljandi järve matkaraja lõunapoolsesse otsas asuva sillani välja 2019 aastaks. Sealt edasi läheb järve matkarada (kiri lisas). Teame ka, et kindlasti on võimalik ühendada matkarada Orika ristmikuga ja sealt edasi Ramsi ristmikuga. Sel sügisel tellitakse kergliiklejate prognoos, millest sõltub kergliiklustee rajamine kuni Riia maantee ristmikuni. Oleme oma kogemuste põhjal kindlad, et vajadus selle järele oleks olemas (normi järgi on tarvis min. 100 liikumist ööpäevas).</p> <p>Viljandi arengukavas toodud visiooni üks osa on olla puhas ja mõnus elukeskkond ning ettevõtjatele mugav tegutsemispaik. Selle saavutamiseks on juba kaasajastatud ja soovime jätkata kogu tehnilise taristu võrgustiku uuendamisega. Samuti soovime tänavate ja kõnniteede korda tegemisega ning rajada kaasaegse kergliiklusteede võrgustiku. Taristuid arendame koostöös lähiümbruse omavalitsustega.</p> <p>Viljandi Linna Arengukavas on välja toodud vajadus rajada toimiv kergliiklusteede võrgustik, mis võimaldaks inimestel rohkem jalgsi või jalgrattaga turvaliselt liikuda. Kergliiklusteed peavad ühendama järveäärse matkaraja ja linna ümbritsevate omavalitsuste ehitatud kergliiklusteed. Tõsta tuleb liiklussõlmede ohutust. Enamik Viljandi linna teid on ehitatud aastakümneid tagasi ja ei ole mõeldud tänapäevase liikluskoormuse jaoks. Iga-aastane pindamine ja auguparandus on pigem hädapärane vahend teekatete eluea pikendamiseks.</p> <p>Viljandi linna arengukava tegevuskavas on märgitud punktid: 2.1.5. Viljandis on kvaliteetne teedevõrgustik mille all peamised tegevused</p> <p>2.1.5.1. Tänavate seisundi parandamine pindamise ja remondi abil</p> <p>2.1.5.2. Tänavate rekonstrueerimise kava elluviimine</p>
--	--

¹⁷ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

2.1.5.4. Kõnniteede rekonstrueerimine

2.1.5.5. Kergliiklusteede rajamine ülelinnaliseks võrguks

Samuti on teede ja tänavate rekonstrueerimine ning kergliiklusteede rajamise vajadus kajastatud [Viljandi Linna Eelarvestrateegia aastateks 2016-2021](#). Konkreetsete rekonstrueeritavate tänavate nimekiri on kokku lepitud dokumendis "[Viljandi linna tänavate sõidu- ja kõnniteede ehitustööde kava aastateks 2016-2022](#)", kus on kinnitatud nii Riia mnt, Tallinna tn, Leola tn kui ka Vaksali tn.

Projekt toetab [Viljandi maakonna arengustrateegia](#) elukeskkonna ning tehnilise- ja sotsiaalse taristu arendamise peatüki eesmärke:

1. Tehnilise ja sotsiaalse taristu seisund ning areng toetab piisavalt ettevõtlust ja majandusarengut.
3. Ruumiline planeerimine on loonud eeldused taristu arengule.
5. Välja on arendatud toimiv tõmbekeskuste, sh maakonnakeskuse ja toimepiirkondade võrgustik, mis tagab elanikele teenuste kättesaadavuse.

Projekti tegevused on seotud Viljandi maakonna arengustrateegias kajastatud tegevussuunaga „tehnilise infrastruktuuri arendamine: teedevõrgu kvaliteedi tõstmine“ ja „maine tõstmine“:

- Viljandimaa on potentsiaalsetele elanikele ja ettevõtjatele huvipakkuv, siia soovitakse elama asuda ja siin ettevõtlusega tegeleda. Viljandimaad nähakse areneva piirkonnana.

Kõikide tänavate lõigud on kantud hetkel kehtivasse [Viljandi maakonna prioriteetsete teede nimekirja](#) (tabel 2, p 6), mis tähendab, et kõikidel nendel teelõikudel vajaks rekonstrueerimist lisaks kergliiklusteedele tegelikult ka tänavad ise. Samas on linna varasem kogemus see, et rekonstrueeritud kergliiklustee annab tihti tõuke ka tee enda rekonstrueerimisele ning selleks leitakse vahendid selle võrra kiiremini.

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT¹⁸	
Viljandimaa Jääspordikeskus	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ehitustööd praegu SA Viljandi Jäähallile kuuluva Puidu tn 8 hoone muutmiseks soojustatud, kontrollitud kliimaga jäähalliks, jäähallis oleva tehnika ja varustuse uuendamine ja täiendamine – kokku 877 700 EUR. 2. Renoveerimistööd praegu OÜ LAVO Kaubandusele kuuluva Männimäe tee 26 hoones ning ruumide sisustamine. Renoveerimistööde käigus lähevad jääspordikompleksi kasutusse kelder (ca 500 m²) ja 1. korrus (ca 1500 m²), kuhu rajatakse kõik jääspordikeskuse toimimiseks vajalikud olme- ja riietusruumid ning võimlemissaalid. Hind kokku 488 800 EUR. 3. Uusehitisena galeriitaoline ca 4x15 m kergehitis, mis ühendab Puidu tn 8 ja Männimäe tee 26 hooned sisuliselt üheks hooneks – 32 000 EUR. 4. Eraldi uusehitisena jääkeegli jäähall – kokku 330 000 EUR. 5. Jääspordikompleksi turunduskulud – kokku 22 000 EUR. 6. Jääspordikompleksi ehitusprojektid, ehitusload, ehitus- ja omanikujärevalve – kokku 38 500 EUR. <p>Kulud kokku: 1 789 000 eurot Taotletav toetus 1 520 650 eurot, omaosalus (15%) 268 350 eurot Omaosaluse tasub OÜ Lavo kaubandus.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Tänase seisuga suudavad Viljandi turismiettevõtted end välja müüa küll suvekuudel, kuid ülejäänud osa aastast on majutusasutused alatäitunud. Arendades Viljandis välja korraliku kinnise jääspordikompleksi, on võimalik erinevatel turismiettevõtetel pakkuda aastaringset sportlikku tegevust nii turistidele kui ka sportlastele. Viljandimaa Jääspordikeskus moodustaks koos Huntaugu mäesuusaradadega, Holstre-Polli suusakeskusega ning Viljandi järvel ja järve ümbruses asuvate suusa- ning uisuradadega täiusliku talispordi tõmbekeskuse, kus looduslikud eeldused on kombineeritud tehislkega, moodustades ühe täiusliku terviku. Viljandimaa Jääspordikeskus pikendab olemasolevate turismiettevõtete hooaega ning maandab külastajatel ilmastikust tulenevaid riske.</p>

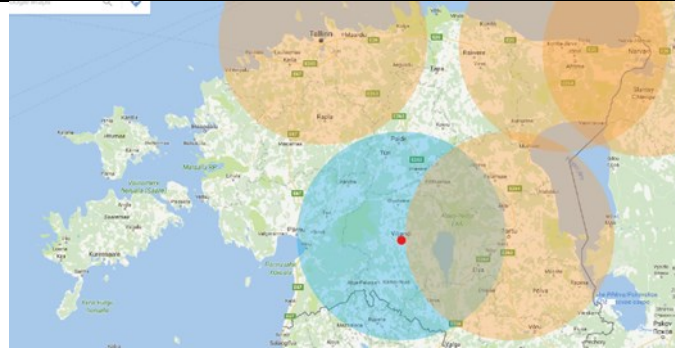
¹⁸Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

Kevad-sügisel ja suvisel hooajal pakub Viljandi kui imeilus ja looduskaunis ning turvalise ja rahuliku keskkonnaga linn suurepärase tausta, kuhu tulla läbi viima treeninglaagreid, võistluseid, turniire, seda nii harrastaja kui tippsportlase tasemel. Lähedal asuv suure kooli staadion, ümber järve kulgev terviserada ning järveümbrus moodustavad ideaalse **lisaväärtuse** loodavale kompleksile ka soojemal aastaajal toimuvate treeninglaagrite tarbeks. Viljandi asukoht (Kesk-Eestis), hea ligipääsetavus, optimaalne suurus, kompaktsus ning mitmekesised geograafilised tingimused on samuti sellised **sihtkoha eripärad**, mis soodustavad aktiivseid eluviise harrastavate külastajate valikut Viljandi kui külastuse sihtkoha osas.

Eesti naabriteks on Euroopa 3 tugevaimat hokiriiki ning ka Läti kuulub Euroopa paremikku. Eesti on oma naaberriikidele atraktiivne alternatiivne treeningpaik, seetõttu julgeme prognoosida suurt, eelkõige hokiga seotud turistide (nii sportlaste kui pealtvaatajate) voogu kõigist oma naaberriikidest.

Siseturismi kontekstis rääkides on praegu jäähallidega kaetud ainult Tallinn ja Tartu ning Kirde-Eesti, kõik sealsed jäähallid on enamuse ajast välja müüdnud. Viljandi jääsportikeskuse loomine täidaks senise tühimiku Eesti kaardil ning praegu ilma jäähallita oleva piirkonna siseturistide vood on kõige loogilisem suunata just Viljandisse.

Eristume teistest Eesti jäähallidest - meie tulevane kompleks on tõmbekeskuseks mitte ainult sportlastele, vaid võimalikult laiale inimeste ringile. Jäähalli saab peale sporditegevuse vaadelda ka kui kultuuri- ja vabaajakeskust, kui meelelahutusele ja elamusspordile orienteeritud asutust. Meil on olemas nii Kultuuriakadeemia kui Baltikumi moodsaim teater, kellega koostöös oleks kohapeal kõik eeldused selle niši täitmiseks olemas. Piirkonnast tulenevad lisandväärtused, erinevate huvigruppide kaasamine ning kompleksi täisfunktsionaalsus tagavad jäähallile ühelt poolt ellujäämise, ent mis veel olulisem, muudab ta vähemalt Eesti kontekstis, aga tegelikult ka kaugemal, **unikaalseks ja omanäoliseks**, sest nii Eestis kui mujal maailmas on jäähallid enamasti keskendunud puhtalt sporditegevusele.

Iluuisutamine, hoki ja jääkeegel on spordialad, mis lisaks tipp sportlastele omavad ka laia harrastajate baasi. Võistluste ja laagrite korraldamine, kus lisaks tasemeportlastele osalevad ka harrastajad, tagab olulise turistide voo, kuna koos harrastajatega liiguvad reeglina ka saatjad. Väike iluuisutaja liigub sageli koos vanematega, kes külastavad ka teisi Viljandi linna asutusi ja vaatamisväärsusi. Jäähallikeskus võimaldab vanematel/saatjatel mugavalt võistlusi vaadata ning seejärel ka teiste Viljandi vaatamisväärsustega tutvuda, külastada näituseid, teatrit jne. Keskuses tutvustame ekraanidel Viljandi erinevaid vaatamisväärsusi ning Viljandis läbiviidavaid üritusi.

Loodava kompleksi kasutajad/kasusaajad (sise- ja välituristide jaotus: **grupp I** – Viljandi kui reisi sihtkoha valiku peamiseks põhjuseks on Viljandi Jäähallikeskuse külastus; **grupp II** - Viljandi kui reisi sihtkoha valiku oluliseks mõjutajaks ja külastusaja pikendajaks on Viljandi Jäähallikeskuse külastus; **grupp III** – muudel põhjustel Viljandisse sattunud külastajad) .

- laste, noorte ja täiskasvanute treeningud (jäähoki, iluuisutamine, jääkeegel) – peamiselt Viljandimaa elanikud, täiskasvanud harrastajad käivad jäähokit ja tulevikus ka jääkeeglit mängimas ka Pärnumaalt, Valgamaalt, Jõgevamaalt, Järvamaalt (grupp I siseturistid);
- laste, noorte ja täiskasvanute treeningulaagrid (jäähoki, iluuisutamine, jääkeegel) – mujalt Eestist ja välismaalt (peamised

sihtriigid Venemaa, Soome, Läti) – peamiselt perioodiline tegevus – koolivaheajad enamasti, k.a. suvi;

- Viljandimaa koolide õpilaste uisutunnid, spordipäevad, koolide jäähoki ja jääkeegli turniirid, kaasates viimasesse teiste Eesti koolide ning Viljandi sõpruslinnade (nt Valmiera, Porvoo jne) koolide esindused, tuleb ka selles tegevuses mängu nii sise- kui väliturismi faktor (grupp D);
- Vaba jää uisutajad, perekondade, sõpruskondade, töökollektiivide koosviibimised, spordipäevad, elamusspordi üritused, firmaüritused – Viljandimaa + sise- ja väliturism;
- Jäädiskod kvaliteetse ja sportliku vabaaja veetmise viisina ning kooskäimise kohana - peamiselt Viljandimaa elanikud, toimuvad igal laupäeva õhtul;
- jääshowd, jäätendused pealtvaatajatele, toimuvad sagedusega keskmiselt üks kord kuus;
- võistlused, turniirid (jäähoki, iluuisutamine, jääkeegel) - nii osalejad kui pealtvaatajad – nii Viljandimaa kui kogu Eesti elanikud ja naaberriigid Venemaa, Soome, Läti. NB! Sõpruslinnad – Viljandi linna sõpruslinnade seas on sellised tugevad uisutraditsioonide kandjad nagu Valmiera (Läti) ja Porvoo (Soome), samuti on olnud tihedad kontaktid Venemaa linna Pihkva hokimängijatega, kellega koostöös võistluste ja turniiride läbiviimine toob grupp I välituriste Viljandi Jäähokikeskust külastama. Iluuisutamises on Viljandis reaalne läbi viia 2 rahvusvahelist võistlust aastas. Jäähokis toimub turniire ja mängu tihedamini, nii kohalikul (Eesti) kui rahvusvahelisel tasandil, nii harrastajate kui tippspordi tasemel. Jääkeegli külastajate arvud jääksid esimestel hooaegadel võrreldavaks iluuisutamisega, ent Tallinna näitel võib julgelt väita, et see nii Eestis kui maailmas väga suurt populaarsust kogunud spordiala omab väga suurt potentsiaali saada märkimisväärseks väliturismi magnetiks.

Viljandimaal on seoses sellega, et siin on 10 aastat jääplats ja uisutamise harrastamine eksisteerinud, tekkinud **väga suur ja tugev uisutajate kogukond**, kes on tõestanud, et lisaks sellele, et nad soovivad jäähallis uisutada, on nad valmis ka nii nõu kui jõuga abistama ja vabatahtlikuna käe külge panema kõigis tegevustes, mis aitavad kaasa jäähalli ja sealsete tegevuste arendamisele ja toimimisele. Ka Eesti Vabariigi president pr. Kersti Kaljulaid tunnustas hiljuti Viljandi uisukogukonna püüdlusi oma kodukoha elu paremaks muuta.

Viljandimaa Jäähokikeskuse arendamisega tekib otseselt meie esmaste arvestuste põhjal **10-12 töökohta**, lisaks kaudsed töökohad. Praeguses Viljandi Jäähallis on aasta peale taandades 1,0 või isegi vähem töökohti (4-5 kuud kaks nominaalse tööajaga täistöökohta käsunduslepinguga, lisaks tegevjuht, kellele on ette nähtud ühekordne hüvitis). Arendatav jääkeskus hakkab tööle aastaringelt, samuti pikendame avatud oleku kellaagu, planeeritavad ametikohad on järgmised: tegevjuht 1,0; kassir/uisulaenuaja 1,5;

	<p>haldur/administraator 1,5; puhastusteenindaja 1,0; tehnikamees 1,5 (jää, seadmete ja varustuse hooldus); tegevuste instruktor 1,5 – kõik kokku 8 töökohta. Lisaks planeeritavate lisateenustega (füsioteraapia, koormustestid, toitumishooldamine, liigeste tervishoid jmt tervislikku eluviisi propageerivad ja toetavad tegevused) seonduvad otsesed töökohad, millede arv ja sisu on täpsustamisel, prognoosime 2-4 taolist töökohta.</p> <p>Peale nende otseste töökohtade annab Männimäe tee 26 hoone selle omanikule võimaluse rajada sinna lisaks majutust ja/või toitlustust pakkuvaid üksuseid, millega lisanduvad omakorda ka kaudsed töökohad (prognoosime 3 kaudset töökohta). Planeeritav jääkompleks hõlmaks käesoleva projekti raames maja keldri- ja esimese korruse (vastavalt ca 500 ja 1500 m²). Hoone teine ja kolmas korrus omavad potentsiaali rajada sinna erinevat tüüpi majutusvõimalusi, mis annavad ka jääspordikeskuse külastajale soovi korral väga paindlikud võimalused majutuseks (hostelitüüpi tubadest kuni külaliskorteriteni).</p> <p>Majutusvõimalused rajatakse PKT väliste vahenditega (hoone omaniku, OÜ Lavo Kaubanduse poolt).</p> <p>Näeme, et kavandatav kompleks panustab lisaks piirkonda lisanduvatele külastajatele ning töökohtade tekkimisele ka sellega, et võimaldab ühte Viljandis pakutavat ühiskondlikku avalikku teenust oluliselt kvaliteetsemalt pakkuda ja sellega parandab elukeskkonna atraktiivsust, et Viljandi võiks mõjuda tõmbekeskusena just aktiivsetele noortele (peredele), kes linna elu edasi viivad. Viljandi linn juba toimib kultuuri tõmbekeskusena (TÜ Kultuuriakadeemia, Pärimusmuusika Ait, Ugala teater), ent sportliku ja aktiivse kehakultuuri harrastamise tõmbekeskuseks muutumisel kannab kavandatav Jäähallikeskus kindlasti märkimisväärset rolli.</p> <p>Võimalik on luua ühispakette teiste (sh talisporditeenust pakkuvate) turismiettevõtetega. Piirkonda lisandub täiendavaid külastajaid (nii sise- kui välituristide näol). Praeguse jääväljaku kasutajaskond on peamiselt kohalikud uisuentusiastid, väljastpoolt tulijatele on objekt väga vähe atraktiivne, seega jäähalli potentsiaal turismimagnetina on tegelikult täielikult rakendamata. Loodava kompleksi puhul suurenebki kasutajaskond olulisel määral just väljastpoolt tulevate turistide osas.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Arendajad/kaasaaitajad: SA Viljandi Jäähall (taotleja), MTÜ Viljandi Uisutajad, OÜ Lavo Kaubandus, Viljandi linn ja tulevikus ka vald, kes jätkates koolidele jäätundide ostmist, toetab sellega jäähalli toimetulekut.</p>

<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus¹⁹</p>	<p>Projekti elluviimise tulemusel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • On rajatud aastaringse toimiv Viljandimaa Jäähall koos kõigi vajalike abiruumidega ja lisateenustega; <ul style="list-style-type: none"> A. jäähall on soojustatud ja halli sisemine kliima on kontrolli all. B. on rajatud <u>jääkeegli jäähall</u> 10x46 m jääplatsiga (2 jääkeegli rajaga). C. rajatud on <u>olmestruktuur</u> kõrvalasuva endise kutsekooli hoonesse (Männimäe tee 26), mille keldri- ja 1. korrus on renoveeritud. D. on rajatud ca 4x15 m <u>galeriitaoline kergetis</u>, mis ühendab jäähalle ja olmehoonet. • Lisandunud ca 10-12 otset (neist lisandväärtusega 5-6) ja 3 kaudset töökohta. • Piirkonna turismiettevõtjatel on kergem ja kindlam senisel madalperioodil (oktoober-aprill) talispordiharrastuse eesmärkidega klientidele teenust pakkuda.
<p>Valmisolek elluviimiseks²⁰ tegevuste</p>	<ul style="list-style-type: none"> • On olemas kokkulepe OÜ-ga Lavo Kaubandus Viljandimaa Jäähallikeskuses vajaminevate ruumide välja ehitamiseks Männimäe tee 26 hoonesse ning kogu projekti omaosaluse tasumiseks. • Viljandi linnajuhtidega ja Linnavalitsuse vastava valdkonna spetsialistidega on läbi arutatud piirkonna detailplaneeringuga, projekteerimistingimuste muudatuste esitamise seotud jmt aspektid. Piirkonnal on kehtiv detailplaneering, käesoleva projekti elluviimiseks ei ole tarvis uut detailplaneeringut koostada. • Hinnakalkulatsioonid projekti elluviimiseks vajalikeks tegevusteks (vt Arendatava objekti planeeritavad kulud) on võetud vastava ala spetsialistidelt. • Tulevase Jäähallikeskuse eesalgne äriplaan on koostatud. Aastaringse jäähalli kulude väljaarvutamiseks oleme aluseks võtnud Tartu ja Tallinna Škoda jäähalli realsed kulud. Tulud on prognoositud arvestades Viljandi olusid, senist Viljandi Jäähalli kogemust ning meie poolt tulevases jäähallikeskuses planeeritavate tegevusi. Äriplaani kohaselt on loodav kompleks isemajandav ega vaja täiendavaid dotatsioone. • Oleme aktiivselt suhelnud ja konsulteerinud Tartu ja Tallinna jäähallidega ning talispordi alaliitudega nii arendatava kompleksi kui sealsete tegevuste sisu ja vormi osas, koostöö jätkub ning alaliitude tugi on 100% olemas nii praegu kui tulevikus.

¹⁹ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

²⁰ Kas eeltoodud on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

- Viljandi linna ja valla panustamise osas teeme jätkuvat lobitööd, et kohalikud omavalitsused omandaks SA Viljandi Jäähalli. Positiivsed arengud on praeguseks hetkeks juba saavutatud – SA Viljandi Jäähall ja Viljandi Linnavalitsus on asunud konstruktiivsetele läbirääkimistele, mõlemapoolne põhimõtteline nõusolek tehingu läbiviimiseks on olemas.
- Viljandi linn kindlasti jätkab koolitundide jaoks jää ostmist, mis on nii praeguse kui tulevase jäähalli ärimudelil tõhus osa tuludest. Jätkame läbirääkimisi ka valla koolidega samal teemal.

Viljandi järvel toimuvad talvised uisumaratonid on pikaajalise traditsiooniga ja andnud juba Viljandile tõelise **uisupealinna maine!** Siinsed entusiastid on hoolimata meie heitlikest talvedest korraldanud järvel alates 2010. aastast igal aastal tõelise uisupeo – uisumaraton koos sellele eelneva torede uisunädalaga, kus igal aastal on osalenud sadu uisutajaid nii Eestist kui kaugemalt. Mulkide jonnakus on seni ilmataadist alati võitu saanud! **Aga – uisupealinn ilma korraliku jäähallita on nagu auto ilma mootorita – see ei liigu edasi!**

Antud tegevus on kajastatud Viljandi maakonna arengustrateegia tegevuskavas (<http://viljandi.maavalitsus.ee/arengukavad>) punktis 4.1.19

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT	
Loodi Pärandtehnoloogia Tootearenduskeskus	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>KULUD</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tootearendusprogramm: koolituskulud, nõustamisteenused, seminarikulud, tööjõukulud (sh mentorlus), prototüübi -ja testimistöokoja sisseseade. Maksumus 306570 eurot <p>Ühiskasutatavate ruumide investeringukulud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ehitustegevusi toetavad tegevused: ehitusjärelvalve, ehitusprojektide kohandused. Maksumus 46000 eurot • Ehitustegevus I: Aida ümberehitus prototüübi- ja testimistöokojaks. Ruumis saab kontrollitud niiskus- ja temperatuuritingimustes katsetada uudseid lahendusi, mille abil tõhustada tootmist, suurendada tööprotsesside paindlikkust, sõltumatust sesoonsusest ning paigalduskohast (nt teisaldatavad tervikdetailid nagu raudbetoonpõhjal ahjud ja kerised, laastukatuseelemendid, kasetohukomposiittooted jne) 159635 eurot. • Ehitustegevus II: Moonakatemaja ümberehitus puutöökojaks. Hoonesse on planeeritud kolm eri funktsiooniga ruumi –traditsiooniliste käsitöörüstadega töökoda, puutöömasinate ruum, materjali ja toodangu hoiuruum. Rakendus: prototüüpimine, katseseeriad. Maksumus 313343 eurot. • Ehitustegevus III: Kuivati ümberehitamine katlamajaks ja kontoriks. Rajatakse küttesüsteem, mis teenindab tootearenduskeskust. Kontor võimaldab kliendikohtumisi, mentorsessioone, tööd joonistega, tootearendusnõupidamisi. Hoonesse on planeeritud ka tootearenduskeskust teenindavad elementaarsed olmeruumid (WC, duši- ja riietusruumid). Maksumus 184572 eurot. • Ehitustegevus IV: Talli ümberehitus ehitushalliks. Ühte suurt avatud ruumi on võimalik paindlikult kohandada mitmesugusteks ehituslikeks tootlus- ja kestvuskatseteks, prototüüpimiseks, palk- ja vahvärkehite ning maakivi- ja savimoodulite katsetootmiseks, eriprofilis saematerjali tootmiseks, koolitusteks jne. Maksumus 305880 eurot. <p>KOKKU: 1316000 eur TOETUS: 1118600 eur OMAFIN.: 197400 eur</p>

<p>Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju</p>	<p>Projekti tulemusena tekib Viljandi piirkonda tootearenduskeskus. Keskuse eesmärk on arendada kohaliku tooraine väärimist ehitus-, sisustus- ja viimistlusmaterjalideks, luua uusi tooteid ja teenuseid, viia kohapeal läbi tootearenduseks vajalikke katseid, valmistada ette katsekehi eriuuringuteks kohastes uurimisasutustes, teostada väikesemahulist katsetootmist, välja töötada ja valmistada prototüüpe. Keskuse tegevuse tulemusena luuakse Viljandimaal elavatele ja õppivatele tööealistele haritud inimestele tingimused ettevõtlusega alustamiseks ja äritegevuse arendamiseks. Keskuse edukal käivitamisel pärandehituse valdkonna ettevõtetele ja töökohtadele tekib projekti tulemusena lisaks keskmiselt kõrgema palgatasemega töökohti tugiteenuste osutamiseks (turundus, ITK, projekteerimine, raamatupidamine, optimeerimine), kellela ettevõtjad tänapäeval hakkama ei saa. Tuues ühe katuse alla tehnoloogia, tingimused tootearenduseks ja innovatsiooniks ning haritud noored spetsialistid, on tulemuseks soodne pinnas uute konkurentsivõimeliste ettevõtete ja töökohtade tekkimiseks. Luues piirkonda kirjeldatud võimalused, suureneb otseselt Viljandimaa atraktiivsus elu- ja töökohana. Noortele ettevõtlikele inimestele tekib täiendav alternatiiv välismaale või suurematesse linnadesse kolimise kõrvale.</p> <p>Keskus hakkab pakkuma teenuseid traditsioonilise ehituse ja pärandpuutööga tegelevatele ettevõtjatele, kes alustavad oma teenuste/toodete väljatootamist või laiendavad tegevusvaldkonda; peamisteks koostööpartneriteks ettevõtted, ülikoolid, haridusasutused, MTÜ-d ja koostöövõrgustikud.</p> <p>Pärandtehnoloogiliste ettevõtete keskne arengutakistus on uuringute^{21,22} kohaselt kasutajakeskse valdkonnatülese arendustegevuse nappus ja paindliku töökohapõhise kutseõppe tagasihoidlik seis. Käesoleva projekti raames integreeritakse IKT-rakendused, tänapäevased disaini ja arhitektuurse projekteerimise vahendid ning ärijuhtimismudelid pärandtehnoloogilise ettevõtlusega ning töökoha- ja objektipõhise väljaõppega, tagades nii ettevõtete konkurentsivõime ning töötajate pädevuse ja kutsekindluse.</p> <p>Otsesed kasusaajad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viljandi vald ja valla elanikud – Loodi tootearenduskeskuse tegevuste tulemusel võetakse kasutusele mõisa majandushooned uurimis- ja katsetootmishoonekena, mis panustab oluliselt ka Loodi mõisakompleksi kui terviku säilimisse ja arengusse. Paraneb ettevõtluskeskkond ja koolitusvõimaluste kättesaadavus, tarbitakse rohkem kohalikke tooteid ja teenuseid, kohalikud primaartootmissektori ettevõtted ja maaomanikud leiavad võimalusi toorme (puit jt metsasaadused, nt toht, sammal, põhk, savi, maakivi, kiukultuurid ja loomakasvatuse kõrvalsaadused) kõrge lisandväärtusega väärimiseks, ettevõtjate tulubaas kasvab.
---	--

²¹ Eesti pärandtehnoloogia ja käsitöösektori uuring. Aruanne

https://www.google.ee/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwic4cms9OvRAhXjF5oKHb8jDmIQFggkMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.kultuur.ut.ee%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2Fwww_ut%2Fkasitoo_uuring_vka.pdf&usq=AFQjCNEpwa6jQReu43L7Cr7E8wiZzyrn5w&sig2=wetPHRTFBjngVi5bqJPmgQ

²² Log construction training in the Nordic and the Baltic countries: PROLOG final report. Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarjat [51], <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-5863-71-0>

	<ul style="list-style-type: none"> • Traditsioonilise ehitusega tegelevad ettevõtted ja organisatsioonid – valdkond areneb ja muutub konkurentsivõimelisemaks, paranevad väljavaated väljatöötatud lahenduste, toodete ja teenuste ekspordiks, paranevad koostöövõimalused, infovahetus, koolitusvõimalused, lisandub noori tegijaid ja ala populaarsus kasvab. • Tugiteenuseid osutavad ettevõtted ja organisatsioonid – tootearenduskeskusega seotud ettevõtted ja projektid vajavad lisaks töö- ja tootearendustingimustele ka tugiteenuseid nagu turundus, infotehnoloogia, raamatupidamine ja logistika. <p>Koostööpartnerid tootearenduses: Maaülikooli metsandus- ja maaehitusinstituut, metsabioloogia osakond (puidu bioloogiline kuivatamine ja vaigutamine); Tallinna Tehnikaülikool, inseneriteaduskond, materjali- ja keskkonnatehnoloogia instituut (kuivatamine, purustamine, kuumpressimine, puidu keemilise koostise uurimine rakenduslikel eesmärkidel); Eesti Kunstiakadeemia, arhitektuuriosakond, jätkusuutliku disaini labor (kursused, tootearenduskoostöö).</p> <p>Otsesed koostööpartnerid on veel Viljandi vald, Viljandimaa Omavalitsuste Liit, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, SA Viljandimaa Arenduskeskus, SA Viljandimaa Loomemajanduskeskus, Eesti Muinsuskaitse Selts, Eesti Vabaõhumuuseum, Eesti Puitmajaliit.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Pärandtehnoloogia keskuse arendamisega Loodi mõisas tegeleb MTÜ Rahvusliku Ehituse Selts koostöös mõisa omaniku MTÜ Loodi Mõisa Arendusega.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<ol style="list-style-type: none"> 1. LPT tarbeks renoveeritud hooned on tegevustega kaetud, teenused välja arendatud ja nende jätkumine on projekti lõppedes finantsiliselt jätkusuutlik. 2. Otseselt tänu keskuse tegevusele on loodud 3 uut töökohta ja mitterahalist abi saanud ettevõtteid on ca 30 3. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku ehituse erialale ja pärandtehnoloogia magistriõppekavale pakutakse tootearendustuge, Olustvere TMK ja Viljandi Kutseõppekeskuse õpilastele pakutakse tellimusprojektipõhist praktikat ning võrgustikku, mis kindlustab püsivat tööhõivet valdkonnas, kus töö on valdavalt projektipõhine ja sesoonne. 4. Ettevõtjatele pakutakse töötajate täiendõpet ning võimalust tööjõudu tellimusprojekti põhiselt välja õpetada ja värvata. 5. Keskus pakub ja koordineerib ettevõtete projekteerimise, eelarvestamise ja ühisturundusteenuseid ning koordineerimist, võimaldamaks väikeettevõtjatel koostöös läbi viia mahukamaid projekte, osaleda vastavatel hangetel ning jõuda välisurgudele. 6. Keskus ja selles tegutsevad ettevõtted on arvestatav koostööpartner Eesti Puitmajaliidule, Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidule, Eesti Arhitektide Liidule ja eesti teadusasutustele (Eesti Rahva Muuseum, Eesti Vabaõhumuuseumi Maa-arhitektuuri keskus), kõrgkoolidele ning teistele samalaadsetele keskustele (Põlva, Räpina) looduslikel materjalidel põhinevate ehituslahenduste, materjalide ja toodete arendamisel. 7. Projekti tulemusel on välja töötatud ja käivitatud pärandtehnoloogilisi ettevõtteid ühendav võrgustik, mis toimib timmitud disaini (<i>lean design</i>) üldpõhimõtete alusel. Projekti arendustegevuste tulemusel on välja töötatud ja testitud haldus- ja koostöömudel, mis hõlmab

	<p>integreeritud tõhusat kliendihaldust, turundustööd, projektijuhtimist, eelarvestus- ja lepingutööd ning IKT-põhist disaini (CAD/BIM) ja selle väljundite (joonised, eksplikatsioonid, mahutabelid jms) veebipõhist jaotust tootjate ja hankijate vahel ning vastavat tagasisidestust.</p> <p>8. Välja on arendatud võimekus kaasata allhankijaid ning värvata ja koolitada tööjõudu konkreetse tellimusprojekti põhisel ja operatiivselt töökohapõhise õppe, mentorprogrammide jm kohastes vormides edasijõudnute tasemel nii tootmistehnoloogia kui ka õiguslikes, ärialastes ja disaini küsimustes.</p>
<p>Valmisolek elluviimiseks</p> <p>tegevuste</p>	<p>Eeltöödena on läbi viidud kõigi seotud valdkondade uuringud ja analüüsid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TTA Loodi mõisale (2014)²³ • TÜ VKA palgikojale (2009)²⁴ • Loodi mõisa arengukontseptsioon (2011)²⁵ • Baltoskandia palkehitushariduse hindamine ja arendamine (PROLOG)²⁶ • Loodi mõisa hoonete muinsuskaitse eritingimused (2011–2012)²⁷ • koostatud Loodi mõisa hoonete ehitusprojektid, enamikel hoonetel olemas ehitusload (2012–2014)²⁸ • renoveeritud on Loodi külamaja/olmehoone (2012) • renoveeritud on muinsuskaitsealune historisistlik puukuur (2013, kasutusel puitmaterjali ladustamiseks) ja peamaja tiibhoone katus (2012–2013) • ehitatud ja testimisel puidu päikesekuivati prototüüp (2013, EAS innovatsiooniosaku toel) • moonakatemajas tegutseb avatud puutöökoda (2013) • käimas on LEADER programmi toetusel pärandehituse koolituste programm • koostatud projektid puutöökoja seadmete ostmiseks ja laoplatši rajamiseks kompleksi kõrvale (2016, LEADER)

²³ Käsikiri LMA valduses.

²⁴ Käsikiri TÜ VKA valduses.

²⁵ Loodi mõisa traditsioonilise ehituse ja puutöönduse õppe- ja külastuskeskuse arengukontseptsioon. OÜ Männiku Metsatalu. https://www.google.ee/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwja-4jby7_UAhWCE5oKHXGtB8AQFggkMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.loodi.ee%2FLoodi_arengukontseptsioon.pdf&usq=AFQjCNEKbveFhQQFOrtwQ3T1BqBYgqiEog&sig2=sMv6APIA-bJnubzXwEDc4A

²⁶ Vt Baltoskandia palkehitushariduse hindamine ja arendamine (PROLOG). <http://kultuur.edu.ee/prolog/index.php/et/>

²⁷ LMA valduses.

²⁸ LMA valduses.

- olemas kavandatud investeeringutele litsentsiga ettevõtjalt esialgsed hinnakalkulatsioonid Loodi mõisa hoonete renoveerimiseks²⁹
- olemas on meeskond tegevuste elluviimiseks
- keskuses tegutseb MTÜ Rahvusliku Ehituse Selts ja kolm ehituse ja puutööga tegutsevat ettevõtet, kolm uut ettevõtjat on huvitatud keskuse teenuste kasutamisest
- toimib on koostöö kõrgkoolidega (Viljandi Kultuuriakadeemia, Eesti Kunstiakadeemia) Loodi kui praktikabaasi, koolituste ja infopäevade toimumiskohana, keskkonnahariduse programmide läbiviimisel ja rahvusvaheline koostöö täiskasvanuhariduse valdkonnas Balti-ja Põhjamaadega (nt projekt PROLOG).
- investeeritud on kompleksi arendamiseks üle 260 000 eurot EL struktuurifondide ja erakapitali raha ning valmisolek panustada omafinantseeringuna käesolevasse projekti 197400 eurot
- Loodi külamaja/olmehoone renoveerimine (2011–2012, MTÜ LMA + PRIA 46 855 + 60 000 eurot)
- Aida töökoja seadmed (2012–2013, MTÜ RES, PRIA 17200 eurot)
- Loodi laoplatši ehitus (2016–2017, MTÜ LMA, PRIA 14700 eurot)

Arvestused põhinevad esialgsel hinnapakumistel.

Pärandtehnoloogia keskuse projekti tegevuste ettevalmistamiseks on kaasatud mitmeid asutusi ja organisatsioone, s.h TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia ja SA Viljandimaa Loomeinkubaatorid, aruteludeks on loodud võrgustik Pärandtehnoloogia Koostöökogu.

Antud tegevus on kajastatud Viljandi maakonna arengustrateegia tegevuskavas (<http://viljandi.maavalitsus.ee/arengukavad>) punktis 3.3.18

²⁹ LMA valduses.

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT	
Soomaa piirkonna tõmbeatraktsiooni rajamine	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUST	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Vajalik investeering :</p> <p>Tornide ehitamine koos ühendava laudteede ja radadega : 500 000</p> <p>Seikluspark, elemendid ja lisarajatised : 150 000</p> <p>Abihoone: 200 000</p> <p>Projekti kogumaksumus: 850 000.- eurot, millest toetuse osakaal 85 % (722 500 eur) ja omaosalus 15% (127 500 eur).</p> <p>Lisaks rajab ettevõtja projektiväliselt territooriumile toitlustuskoha – Soomaa toidutare ning kavas on rajada ka kõrgustes paiknevad majutuskohad – Puuladva hotell.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Reimani puhkekeskuse vahetus läheduses piki Kõpu jõge kulgeva loodusliku maa-ala kasutusse võtmine läbi atraktiivsete ja omanäoliste turismitoodete loomise.</p> <p>Projekti käigus rajatakse piki Kõpu jõge kulgev kõrglaudtee, mis annab võimaluse pea igal aastaajal nautida Soomaa looduse ilu ja pinget aktiivse puhkuse nautijatele. Raja läbimisel on võimalik näha Soomaad uue nurga alt ehk ülevalt, mis võimaldab teekonnal jälgida lisaks loodusele ka loomi ning linde.</p> <p>Illustreeriv informatsioon:</p> <p>http://en.baumkronenweg-waldkirch.de/baumkronenweg/</p> <p>http://www.baumkronenweg.at</p> <p>http://www.baumkronenweg.de</p> <p>PROJEKTI PEAEESMÄRK on turismivaldkonna arendus, töökohtade loomine ja kogu Soomaa piikonna</p>

konkurentsivõime tõstmine, rõhutades piirkonna eripära.

Oluline on tuua piirkonda nii sise- kui välituriste. Täna on Soomaa küll tuntud ja populaarne piirkond loodusturistide seas, kuid tema potentsiaal on hetkel selgelt alakasutatud ning selle üks põhjuseid on kindlasti konkreetse ja atraktiivse nn tõmbeatraktsiooni puudumine.

Reimani puhkekeskus asub Soomaa servas Kõpu vallas Viljandimaal ning seetõttu sobib ideaalselt kogu piirkonna väravaks, mis oleks oluline turistide jõudmisel sihtkohta ning seejärel on eesmärgiks ka see, et nad peatuksid piirkonnas erinevaid turismiteenuseid pakkuvate ettevõtete juures võimalikult kaua.

Näeme, et rajatav tõmbeatraktsioon loob hüppelise kasvu, et piirkonnas lisaks täna pakutavatele saaksid tuule tiibadesse mitmed uued teenusepakkujad alates majutusest ja toitlustusest ning lõpetades aktiivsete elamuste pakkumisega.

Juba täna on Soomaa armastatud paik teadlikule reisihuvilisele ehk looduses uitajatele, kanuutajatele. Mitmed asutused pakuvad küll suvepäevade ja muude ürituste korraldamise võimalust, kuid puudu on atraktsioonidest pereturistidele.

Oluline on muuta sihtkoht ka välituristile atraktiivseks ning seegi eeldab konkreetse tõmbeatraktsiooni olemasolu. Lisaks tavapärastele sihtturgudele näeme selget võimalust ka idamaade turistidele, kus on piiramatu turg ja järjest suurenev huvi ja võimalus reisimiseks põhjamaadesse. Sellele sihtgrupile on vaja suuta pakkuda teenuseid lennujaamast-lennujaama, kuid esmalt peab suutma huvi Eesti ja Soomaa vastu tekitada.

Soomaa väravasse atraktiivse turismiteenuse tekkimine loob lisaks konkreetsetele töökohtadele ka võimaluse kaudsete töökohtade tekkimiseks, kuna elavdab ettevõtlust palju laiemalt. See annaks põhjuse Viljandimaale sõita erinevatest suundadest. Kõpu mõisa ja infopunktiga Tipu suunalt tulles Soomaa värava. Pakutavad teenused ja võimalused on ainulaadsed, mis tagavad pikaajalise ja jätkuva külastajate voo.

Kasutades ära piirkonna eripära ning luues juurde projektiga valmiva atraktiivse turismitoote, annab see hoo piirkonnas turismi elavdamiseks. Kombinatsioon kõrguses paiknevast matkarajast ja sellega kaasnevast seiklusrajast ning ettevõtja poolt lisaks pakutavatest lisateenustest, on kokku kindlasti atraktsioon, mida on valmis külastama nii sise-, kui ka välituristid. Arvestades investeringu mahtu ei ole maapiirkonda selle tegemine ilma lisatoeta eraettevõtjatele jõukohane, sest ka laenuressurssi hankimine piirkonda on probleemne. Projektiga tehakse korda ja hoitakse edaspidi korras Kõpu jõega piirnev ala, mis jääb avalikku kasutusse ning pakub seeläbi väljundit ka kõikidele külastajatele ning võimalusel rajatakse alale lisaatraktsioonina tasuta kasutatav täismõõtmetes disgolfi rada. Samuti on koos partneritega plaanis rajada territooriumile hobuteenuste pakkumise võimalus.

Projekt kattub Lõuna Eesti turismiarenduskavaga aastani 2020 – arengukavas on öeldud: „Valitud turismipiirkondadest olid välituristidele atraktiivseimaks Tartu linn, Setumaa, Otepää ja Viljandi linn. Vähem populaarsed olid väiksemad ning eelkõige loodusturismi sihtkohad: Peipsi-äärsed vallad, Soomaa ning Taevaskoja.” – projekt suurendab kindlasti oluliselt turismi Soomaa suunal.

Projekt haakub Lõuna Eesti turismiarenduskava punktidega 4.2 Strateegilised põhimõtted; 4.3 Lõuna-Eesti

	turismiarenduse eesmärk; 4.4.1 Aktiivse puhkuse toode; samuti haakub projekt Lõuna-Eesti turismiarenduskava aktiivse puhkuse arendamise visiooniga aastani 2020 jne.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	<p>OÜ Baltichouse Productions – projekti esitaja, eestvedaja, arendaja OÜ Lääne Vara, Reimani puhkekeskuse haldaja, partner</p> <p>Kõpu vald – lepinguline koostööpartner, toetaja</p> <p>Viljandi Arenduskeskus – koostööpartner turismivõrgustiku väljatöötamisel, turundustegevustes osaleja</p> <p>SA Lõuna Eesti Turism- koostööpartner turismivõrgustiku väljatöötamisel, turundustegevustes osaleja</p> <p>Projektis kaudset ja otsest kasu saavad koostööpartnerid:</p> <p>Kõpu Külustuskeskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suure-Kõpu mõis • Oü Kõpu Kõrtsitalu • Junsi Puhkekeskus Oü • OÜ Viis aastaaega • Põnka Puhketalu • MTÜ Väikemänniku talumuuseum • MTÜ Tipu Looduskool
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<ul style="list-style-type: none"> • Valmis on ehitatud tornide ja neid ühendavad ühendava laudteede ja rajad • Valmis on seikluspark selle elemendid ja lisarajatised • Valmis on abihooone • Külalistele on avatud teenindushoone, kus paiknevad teenindus- ja seminariruumid, ning atraktsiooni hoolduseks ja teenindamiseks vajalikud ruumid. • Projekti partneriks olev Reimani Puhkeküla on kahekordistanud oma kompleksis majutuskohtade arvu ja pakub mitmeid uusi lisateenuseid s.h. loomadega tegelemine ja lisamajutus. • Koos Reimani Puhkekülaga moodustub kompleks – Soomaa värav, mis annab põhjuse Soomaale sõita ja siinseid vaatamisväärsuseid vaadata ja pakutavaid teenuseid kasutada. • Arendustegevuse tulemusena paraneb Soomaa, Viljandimaa ja Eesti tuntus kui turismisihtkohana ja suureneb piirkonda külastavate huviliste arv. • Piirkonna atraktiivsus on kasvanud, aktiivsed vabaaja veetmise võimalused mitmekesisestunud. • Loodud on 12 uut väärtuslikku töökohta hooajal ja lisatöökohad on ka talvehooajal. • Välja on arendatud kompaktsed tegevuskavad ja turistiteekonnad erinevatele turisti tüüpidele, mis arvestavad ka välituristide spetsiifilisi huve ja ootusi ning mille eesmärgiks on võimalikult paljude Soomaa piirkonna ettevõtjate teenuste tarbimisele suunamine.

	<p>Lisateenusena rajab ettevõtja projektiväliselt, kuid ideed toetavana külastajatele pakutakse ekstreemset majutusvõimalust puuladvahotellis.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Olemas kinnistu ja kehtestatud detailplaneering investeringuobjekti rajamiseks.</p> <p>Koostatud on esialgne eelarve. Ehitusprojekt valmib 2018, millele peaks võimaluste korral kohe järele järgnema ehitustegevus, milleks planeerime 1 aasta.</p> <p>Ettevõtja on koondanud kompetentse meeskonna, kellel on erinevad pädevused ja kogemused nii puitehitiste püstitamise, projektijuhtimise ja turismiobjektide arendamise ning haldamise kontekstis.</p> <p>Valmidus omaosaluse katmiseks.</p> <p>Projekt haakub Lõuna Eesti turismiarenduskava punktidega 4.2 Strateegilised põhimõtted; 4.3 Lõuna-Eesti turismiarenduse eesmärk; 4.4.1 Aktiivse puhkuse toode; samuti haakub projekt Lõuna-Eesti turismiarenduskava aktiivse puhkuse arendamise visiooniga aastani 2020 jne.</p> <p>Antud tegevus on kajastatud Viljandi maakonna arengustrateegia tegevuskavas (http://viljandi.maavalitsus.ee/arengukavad) punktis 3.3.25</p>

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT³⁰	
Olustvere mõisakompleksi kuuluv endine mõisa härjatall	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<ul style="list-style-type: none"> • Hoone renoveerimise projektile ekspertiisi tegemine, hoone renoveerimine ja kohandamine puutöökojaks - 454 600 eurot • Puutöökoja seadmed ja tööriistad – 101 400 eurot • Omaniku ja muinsuskaitse järelvalve – 14 000 eurot • Puutöö ekspositsiooni koostamine - 29 000 eurot • Teavitustegevus – 1000 eurot (hoone renoveerimise ajal teavitusstend objekti juures, renoveerimisjärgne tänutahvel objektil, projekti alguses ja lõpus rahastaja logoga teade ajakirjanduses, ajakirjanduses artikli jaoks pinna ostmine projekti ajal jms.). <p>Kogu projekti maksumus 600 000 eurot. Sellest toetus 510 000 eurot ning taotleja omaosalus 90 000 eurot.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Arenduse eesmärgiks on Olustvere mõisa kui tervikliku turismitoote ja –atraktsiooni välja arendamine elujõuliseks ja majanduslikult jätkusuutlikuks turismi sihtkohaks. Selleks taastatakse ja sisustatakse seadmete ja ekspositsiooniga endine mõisa härjatall puutöökojaks, mis on järjekordne nn. teemakoda Olustvere mõisas vanadele hoonetele uue kasutusotstarbe leidmisel uute turismitoodete ja teenuste väljaarendamiseks.</p> <p>Tegemist on mõisakompleksis olemasoleva objektiga, mis seisab hetkel kasutuseta, sest seda ei võimalda hoone seisukord.</p>

³⁰Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

Maja on ehitatud 1860. aastal ning kuulub Olustvere mõisakompleksi kuuluvate hoonete hulka. Katus on vahetatud 2006. aastal. Kuid vahetamist vajavad hoone vahelaed, avatäited. Korrastamist vajab hoone elektrisüsteem nii tugev, kui ka nõrkvoolu osas, rajada tuleb veetrass ning kanalisatsioon. Puutöökojana toimimiseks on vajalik rajada ka ventilatsioon, mis hetkel täielikult puudub. Hoone on seisnud tühjana ning kasutuseta alates 2000. aastast.

Olustvere mõisakompleks on Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli hallata olev mõisakompleks, mis pakub reaalset turismiteenust. Aastas on kompleksil ca 27 000 külastust mõisakompleksi juhataja poolt kogutud statistika andmetel. Alates 2008. aastast on kool mõisakompleksi baasil arendanud välja erinevad nn. teemakojad. Töötavad sepi, leiva, keraamika, klaasi, tekstiili, mee- ja lapikoda. Kojad on üles ehitatud põhimõttel, et kodade juures asuvates muuseumites saab tutvuda Eesti sh. mõisa tegutsemise aegse ajaloo, kuid samas ka ise oma kätega teha näiteks keraamikat, klaasi- või tekstiilitööd, vahast esemeid jne.

Hoonesse on kavas rajada puutöökoda. Planeeritud on, et külastajad saavad valmistada vastavalt olemasolevale oskusele ja kogemusele kas lihtsamaid puidust esemeid (näiteks puulusikad, lõikelauad jms.) või siis juba keerukamaid (näit. restaureerida kaasavõetud esemeid). Hoones hakatakse korraldama ka puutööalaseid koolitusi täiskasvanutele pikkusega 8 – 120 õppetundi, erinevaid puutööga seotud üritusi (näiteks puupäevad jms.). Seda on arvestatud ka tööriistade ja seadmete valikul: koda peab võimaldama ka oma tööriista valiku ja seadmetega läbi viia erinevate oskuste ja tasemetega inimestele koolitusi ja tegevusi sh. ka rahvusvahelisi töötubasid puidu alal.

Eriti oluline on, et puutöökoda täiendab oma tegevusega mõisa teiste kodade tegevust ja annab võimaluse ühitada töötubade tegemise käigus klaasi, savi, puitu, tekstiili jne. Puutöökoja loomine annab senisest laiema võimaluse pakkuda külastajatele Olustvere mõisas tegutsevate kodade baasil erinevaid tegevusi mõisa kodades või erinevate tegevuste pakette omavahel kombineerituna: näiteks puutööd + klaasitööd või puutööd + keraamikat jms. Puutöökoja loomine aitab suurendada samuti mõisa poolt pakutavate turismitoodete pakettide arvu koostöös teiste piirkonna turismiettevõtetele. Erinevad nn. pakettitooted aitavad suurendada puutöökoja kasutust ning loovad juurde täiendavaid võimalusi erinevatele sihtgruppidele. See aitab seeläbi suurendada külastajate arvu mitte ainult puutöökojas ja Olustvere mõisas vaid kogu piirkonnas. Senisest enam plaanib taotleja panna rõhku mõisa ning seal pakutavate töötubade ja tegevuste turundustegevustele kasutades nii sotsiaalmeediat, internetti, otseturunduskanaleid nii turismiettevõtetele kui ka muudele asutustele vastavalt sündmuse ja tegevuse eripärale, osalemist messidel jms. Suuremat rõhku plaanitakse panna ka turudustegevustele väljastpoolt Eestit tulevatele turismigruppidele kasutades selleks turismifirmasid, sest kohapeal on olemas turismi kõrghooajal, suvel, ka kooli kaasaegse õpilaskodu näol majutusvõimalus ning nii mõisa köögi, leivakoda kui ka kooli söökla näol toitlustusvõimalus. Peamine projekti edasiarendus võrreldes eelmise taotlusvooriga seisneb

külastuste arvu suurendamises läbi lisanduva puutöökoja ja seal pakutavate tegevuste ning suurema rõhu panemise **koostööle erinevate piirkonnas turismi ja muid** tooteid ja teenuseid pakkuvate ettevõtetega.

Puutöökojas hakkab asuma Eesti rahvuslikku puutööndust kujutav ekspositsioon (stendid tekstiga, pildid, vanad puidust valmistatud esemed, tööriistad, infokiosk jms.). Samuti ekspositsioon, mis kujutab puidukahjustusi, puiduliike, ekspositsiooni kuuluvad ka vanad puutöönduse ja restaureerimisega seotud tööriistad. Ekspositsioon rajatakse ruumidesse 2 (Tisleriruum) ja 1 (Seadmete ruum). Tisleriruumi tuleb rahvuslikku puutööndust kujutav ekspositsioon (stendid tekstiga, pildid, vanad puidust valmistatud esemed), seadmete ruumi ekspositsioon, mis kujutab puidukahjustusi (puidust kahjustusega esemed, näiteks, akna osa, ukseosa, tooli osa jms.. Tisleriruumis on ka ekspositsioon vanadest puutöönduse ja restaureerimisega seotud tööriistadest. Ekspositsioonide jaoks kasutatakse seinapinda ning Tisleriruumi ühte osa. Vajadusel saab kasutada ekspositsiooni pinnana ka ruumi nr. 3 (Meistriruum). Ekspositsioon võimaldab ka kuulmis- või nägemiskahjustustega inimestel sellega tutvuda, sest seintel ja stendidel olev ekspositsioon paigutatakse ka soetatavasse infokioskisse, kust saab nägemispuudega inimene info kätte kuulmismeele kaudu ning kuulumiskahjustusega nägemismeele kaudu. Infokiosk võimaldab ka suuremat info hulka mahutada kui stendid või pildid. Seetõttu ei kattu seintel olev ekspositsioon täielikult infokioskis olevaga. Seadmed ja tööriistad on valitud nii, et need võimaldaksid erinevaid tegevusi läbi viia (nii lihtsamaid kui ka keerukamaid). Senine kogemus mõisa teiste kodadega näitab, et külastajate ja täienduskoolitustel osaleda soovijate seas on väga erinevate oskuste ja teadmistega inimesi. On neid, kellel eelteadmised puuduvad ning nad tahavad saada algteadmisi ning minna lihtsamalt keerukama eseme valmistamiseni. On neid, kes on puutöödega varasemalt kokku puutunud ning nemad soovivad valmistada keerukamaid esemeid ja saada ka keerukaimaid teadmisi enesearenguks. Seadmed ja tööriistad ongi valitud lähtuvalt sellest, et oleks võimalik vastata erinevate oskustasemetega inimeste ootustele ning neile tegevust pakkuda. Samuti soovitakse kojas tegevust pakkuda lastele, et turismi madalhooajal laste gruppide vastu võtmisega turismi hooajalisust vähendada. Lastel puuduvad aga suuremad puutööalased oskused. Samuti on lähtutud sellest, et puutöökohta on võimalik tuua mõni vana ese restaureerimisele/taastamisele, mis nõuab aga juba suurmaid oskusi ja ka professionaalsemaid tööriistu ja seadmeid. Samuti sellest, et puutöökojas saaks valmistada erineva suuruse ja valmistamise keerukusastme poolest erinevaid esemeid müügiks (mitte masstootmiseks). Seega on vaja nii keerukama tiseritöö kui ka lihtsama puutöö jaoks seadmeid ja tööriistu.

Traditsiooniliste üritustena toimuvad mõisas konverents „Põllumees kui tippjuht“ (märtsis), Pargipidu (juunis), Hoidistemess, Künnivõistlus, Kohaliku toidu laat (septembris), Hoburakendite võistlus (juulis), rahvusvaheline käsitöölaager Craft Camp (juulis), Jõulud mõisas (detsember). Regulaarselt toimuvad mõisas kontserdid, erinevad näitused. Kõikide nimetatud ürituste ajal on avatud ka mõisas olemasolevad kojad ning seal toimuvad külastajatele nii igapäevased tegevused kuid ka spetsiaalselt selleks päevaks väljamõeldud tegevused. Näiteks saviesemete treimine õues jms.

Puutöökoja avamine annab võimaluse uute traditsiooniliste ürituste tekkeks. Näiteks võimalikud üritused on: Puupäev (juulis) – sihtgrupp puutöö ala käsitöömeistrid, kes kohapeal valmistavad küllastajate nähes väikesi puuesemeid; Puuesemete laat (augustis) – sihtgrupp laada küllastajad ning puuesemete müüjad; Vana mööbli nädal/päev (juunis) sihtgrupp restauraatorid, mõisa küllastajad, nende nähes restaureeritakse mööblit, jagatakse selgitusi; Vitspunutiste päev (septembris) sihtgrupp, käsitöömeistrid, mõisa küllastajad, kohapeal näidatakse vitspunutiste tegemist, müüakse toodangut.

Puutöökoja loomisega tekib Olustvere mõisa juurde üks uus vaatamisväärsus ning see aitab kaasa mõisa kui turismiobjekti täielikumale väljaarendamisele ning Baltikumi ühe täiuslikumalt säilinud mõisakompleksi kui vaatamisväärsuse ära kasutamisele turismiobjektina.

Puutöökoja avamine aitab laiendada puutöökoja baasil ka pakutavate täienduskoolituste ringi. Koolituste kavandamisel ning läbiviimisel arvestatakse sellega, et koolitusi oleks erinevate olemasolevate teadmistega soovijatele, erinevatele sihtgruppidele, erinevas vanuses ning erinevate ootuste ja huvidega inimestele. Lisaks on võimalus mõisa küllastajatel kas gruppidega või individuaalselt osaleda 1 – 2 tunnistes tegevustes puutöökojas (samal põhimõttel nagu töötavad mõisa teised kojad). Tegevuse käigus valmistatakse lihtsamaid esemeid (näiteks lõikelaud, puulusikas jms.). Valmistatud eseme saab küllastaja endale.

Puutöökojas saavad oma vastava valdkonna õppetunde läbi viia vajadusel ka piirkonna põhikoolide ja gümnaasiumite, kutseõppeasutuste õpilased. Samuti hakkab puutöökoda vajadusel pakkuma soovijatele puutööalast individuaalset nõustamist/konsultatsioone. Näiteks mööbli või uste – akende korrastamine jms.

Arvestades Olustvere mõisa teiste teemakodade (keraamika-, klaas, lina- ja lapikoda, tekstiilikoda, leiva- ja meekoda) kasutatavust näiteks 2016 aastal, on arendatava puutöökoja potentsiaal teemakojana ning küllastatavus suured. Projekti tulemusena on mõisakompleksis renoveeritud ja sisustatud ning kasutusele võetud puutöökojana veel üks hoone, mis aitab kaasa Olustvere mõisakompleksi kompleksele kasutuselevõtule, **mis on ka üks meetme eesmärkidest**. Hoone kasutuselevõtt võimaldab suurendada mõisakompleksi küllastuste arvu esimesel täisaastal pärast puutöökoja käivitamist 5500 küllastuse võrra ning aastaks 2022 ulatub küllastuste arv ca 35 000 aastaks. Samuti mõjutab hoone kasutuselevõtt positiivselt maakonna küllastajate arvu, rahalist käivet.

Mõju:

- ✓ Piirkonda on lisandunud 1 atraktiivne turismiobjekt
- ✓ Mõisakompleksi küllastuste arv ulatub 2022. aasta lõpuks ca 35 000 küllastuseni
- ✓ On loodud 3 uut töökohta mõisakompleksi baasil

- ✓ Piirkonda on lisandunud 5-7 kaudset töökohta

Indikaatorid:

- ✓ Mõisakompleksis on renoveeritud ja sisustatud puutöökojaks 1 hoone
- ✓ Rajatud on puidu – ja puutööteemaline ekspositsioon
- ✓ On renoveeritud 250 m² töötubade pinda
- ✓ On renoveeritud 100 m² ekspositsioonipinda
- ✓ Piirkonda lisandub täiendavalt ca 5500 külastust esimesel täisaastal pärast projekti lõppemist
- ✓ Igal aastal korraldatakse vähemalt 10 töötuba ja koolitust
- ✓ Igal aastal korraldatakse 5 regulaarüritust puutöökojas

Otsesed kasusaajad:	Mis osas kasu saadakse
Suure-Jaani vald ja valla elanikud (5306 elanikku 01.01.2017.a. seisuga Viljandi MV andmetel)	Härjatalli väljaarendamine puutöökojana võimaldab kasutuna seisva hoone kasutusele võtta ning aitab kaasa tervikliku mõisakompleksi loomisele. Kohalikel elanikel tekib rohkem tegevusvõimalusi vaba aja veetmiseks, sotsiaalelu aktiveerub, käsitööst huvitatutel on koht, kust saada infot ja uus teadmisi. Puutöökoja avamine suurendab piirkonda külastavate turistide arvu, suureneb kohalike teenuste ja toodete tarbimine ning seeläbi kohalike ettevõtjate sissetulekud, mille kaudu suureneb ka valla tulubaas.
Olustvere mõisakompleksi külastajad (aastal 2016. aasta külastajate arv 27 129 külastust, Olustvere mõisa statistika andmetel). 2016. aasta külastajatest moodustasid 30% välisturistid.	Härjatalli väljaarendamine puutöökojana võimaldab pakkuda erinevaid tooteid ja tegevusi ning mitmekesiseid üritusi. Hoone ja seal pakutavad tegevused võimaldavad külastajatel tutvuda Eesti kultuuritraditsioonide, käsitööpärandiga, saada ülevaade Eesti rahvusliku puutöö ajaloo ning saada teadmisi ja kogemusi oma ala spetsialistidelt. Samuti on võimalus tutvuda Baltimaade kõige täiuslikumalt säilinud mõisakompleksi kui arhitektuuri- ja isikuajalooväärtusega ja Eesti ühe kultuuriväärtusega..
Suure-Jaani valla turismiettevõtjad (vallas on 3 aktiivselt tegutsevat majutus- ja	Turistide arvu suurenedes kasvab nõudlus toitlustus- ja majutusteenuse ning ka teiste turismiteenuste järele. Selle tulemusena kasvavad

toitlustusasutust)	kohalike turismiettevõtete käibed.
Olustvere ja lähipiirkonna õpilased (Kooli 2016. aasta statistika õpilaste mõisa külastatavuse kohta) - kokku 3000 õpilast aastas	Olustvere Teenindus ja Maamajanduskooli ja Olustvere Põhikooli ning lähipiirkonna õpilased õpivad puutöökojas puitu käsitlema ning tutvuvad puutöö ajalooa. Sellel sihtgrupil on võimalus kasutada töökoja vahendeid, õppida juhendamisel erinevaid tehnikaid.
Kaudsed kasusaajad:	Mis osas kasu saadakse
Eesti riik	Läbi mõisakompleksi arendamise (restaureerimistöde ja kasutusvõimaluste laiendamise) säilib riigi muinsus-kaitseline vara, kompleks annab lisandväärtuse Eesti turismimajandusele tervikuna.
Lõuna-Eesti turismipiirkond	Olustvere mõisakompleksi tugevuseks on Viljandi linna lähedus ning paiknemine mitmete teiste turismiobjektide läheduses. Üldjuhul külastavad turistid tihti mitut objekti korraga ja seetõttu kasvab ühe sihtpunkti külastajate hulga suurenedes ka teiste turismiobjektide külastatavus.
Suure-Jaani valla ettevõtjad ning kogu Viljandimaa	Valda külastavad turistid tarbivad ka kohalike ettevõtjate poolt pakutavaid üldisi kaupu ja teenuseid. Atraktiivsete turismiobjektide olemasolu pikendab turistide viibimist Viljandimaal ja seega kasvab ka nõudlus majutus- ja toitlustusteenuse järele kogu piirkonnas. Suurenenud turistide voog vallas ja maakonnas tagab ettevõtetele suurema klientide arvu ning käibe aastaringselt.
Suure-Jaani vallaga piirnevad omavalitsused	Erinevatele valdadele avaneb võimalus pakkuda oma turismitooteid-teenuseid ühiste pakettidena, mis suurendab piirkonnas pikemaajaliselt peatuvate turistide osatähtsust.
<p>Puutöökoda kui turismiobjekt on suunatud erinevas vanuses sihtgrupile.</p> <ul style="list-style-type: none"> Kojas leiavad tegevust lapsed ja noored vanuses 7 – 18 aastat. On võimalik tutvuda Eesti rahvusliku puutöönduse ajalooa õppetundide raames, mis viiakse läbi puutöökojas. Samuti on võimalik läbi viia tasemeõppes ettenähtud õppetunde tööõpetuses. Kuid osaleda ka koos vanematega vaba aja veetmisel puutöökoja poolt pakutavates tegevustes. Noortele ja lastele tegevuse pakkumine puutöökojas sh. kombineerituna teiste mõisa kodade tegevustega, aitab vähendada ka mõisa külastatavuse sesoonsust, sest noorte ja laste gruppidele saab tegevust pakkuda just sügis-talvisel perioodil. 	

- Täiskasvanud vanuses 18 – 65 eluaastat saavad osaleda puutöökojas läbiviidavatel koolitustel, võivad saada individuaalset nõustamist puutööalal, osaleda puutöökoja poolt pakutavates tegevustes. Täiskasvanud saavad osaleda mõisa teistes tegevustes ning mõisa poolt korraldatud sündmustel, kontsertidel jms. Nad saavad tutvuda mõisa sh. puutöökoja kui arhitektuuri-, kultuuri- ja ajalooväärtuse ja mõisas olevate ekspositsioonide kui turismiobjektiga.
- Pensionärid, vanuses üle 65 eluaastat, saavad osaleda mõisa teistes tegevustes ning mõisa poolt korraldatud sündmustel, kontsertidel jms. Nad saavad tutvuda mõisa sh. puutöökoja kui arhitektuuri-, kultuuri- ja ajalooväärtuse ja mõisas olevate ekspositsioonide kui turismiobjektiga. Soovi korral osaleda ka puutöökoja poolt pakutavates tegevustes. Senine Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli statistika mõisa külastajate kohta näitab, et pensionäridest külastajad on peamiselt Soomest pärit pensionäride ekskursioonigrupid.

Puutöökoja avamine härjatallis avardab ka peredega mõisa külastajate vaba aja veetmise võimalusi, sest suureneb mõisa teemakodades pakutavate tegevuste arv. Lisaks klaasi-, keraamika, lapi-, käsitöö-, leiva-, mee- ja sepikojale saab sel juhul osaleda ka puukojas pakutavates tegevustes. Nii suureneb ka aeg, mis veedetakse piirkonnas.

Olustvere mõisakompleksi arendustegevuste tulemusena suurendatakse kvaliteetse vaba aja veetmise võimalusi ja turismitoodete valikut piirkonnas. Arendustööde tulemusena kujuneb Olustvere mõisakompleksist multifunktsionaalne arhitektuuri-, ajaloo- ja kultuuripärandit edasiandev tõmbekeskus. Mõisakompleksi erinevate funktsioonide koostoimimine annab ideaalse võimaluse ühendada kultuur, aktiiv- ja meelelahutustegevused ning panna need sünergias toimima. Olustvere mõisakompleksis puutöökoja käivitamine loob pinnase ja motivatsiooni täiendavate turismi-alaste projektide käivitamiseks.

Puutöökoja loomine ning Olustvere mõisakompleksi väljaarendamine loob multifunktsionaalse ja tervikliku keskuse, mis annab edasi arhitektuuri-, ajaloo- ja kultuuripärandit. Erinevate tegevuste pakkumine ning funktsioonide koostoimimine avaldab otsest sotsiaalmajanduslikku mõju:

- Lisandub kvaliteetne vabaaja veetmise võimalus. Suureneb külastaja haritus ja tutvustatakse puidu- ja selle kasutamise seotud ajalugu.
- Olustvere mõisakompleksi arendamine aitab kaasa Viljandimaa kui turismisihtkoha tuntuse suurendamisele läbi unikaalse turismitoote loomise tänu millele suureneb piirkonda külastavate turistide arv.
- Hoogustub külaliikumine ning suureneb Suure-Jaani valla konkurentsivõime elukohana.
- Säilitatakse Eesti arhitektuuripärandit läbi ajalooliste hoonete renoveerimise ja taaskasutusele võtu.
- Suureneb turismitoodete valik Viljandimaal, mis mõjutab potentsiaalset turisti tegema valikut just selle

	<p>piirkonna kasuks.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Luuakse täiendavaid töökohti ja suureneb valla tulubaas. Puutöökoja käivitumisega luuakse 1 töökoht, millele lisanduvad kaudsed töökohad. - Projekt stimuleerib erasektori investeeringuid ning aktiivsust (toitlustusteenuse pakkujad ja võimalike majutuskohtade väljaarendamine). - Väheneb piirkonna turismisektori sesoonsus - Olustvere mõisakompleks ja puutöökoda on turistile avatud aastaringselt, mis võimaldab piirkonnas viibivatele turistidele vaba aja veetmise võimalusi ja mõisa kodades osalemist ka talveperioodil, mil üldjuhul on turismiatraktsioonid suletud. - Suurenevad riigi maksutulude laekumised eelkõige käibemaksu ning sotsiaal- ja tulumaksu laekumiste arvelt. <p>Renoveeritavat hoonet ning seal toimuvaid tegevusi plaanib kool peale hoone renoveerimist ning avalikult kasutusele võtmist üleval pidada osaliselt kooli eelarvest, osaliselt aga tegevustest ning kompleksi külastamisest tulevate sissetulekutega.</p> <p>Härjatalli renoveerimine ning seal puutöökoja rajamine on üks osa mõisakompleksi üldisest renoveerimisest ning avalikust kasutuselevõtmisest.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Taotlejaks on Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool, kelle näol on tegemist Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt hallatava riikliku kutseõppeasutusega, mis alustas tegevust 1914. aastal Kõo mõisas, 1920. aastal jätkas kool tegevust Olustveres. Läbi ajaloo on koolis õpetatud põllumajandust, kuid 1990. aastatel lisandusid uued erialad sh. turismi valdkond. Õppijate arv on viimasel kümnel aastal järk - järgult tõusnud ning stabiliseerunud 800 õppija juures.</p> <p>Taotleja hallata on Baltikumi üks kõige täiuslikumalt säilinud mõisakompleks: Olustvere mõisakompleks, kus pakutakse turismiteenust. Aastas on mõisal ca 27 000 külastust. Mõis on avalikus kasutuses. Pakutakse seminari- ja konverentsiteenust, võimalust tähistada perekondlikke tähtpäevi, korraldatakse avalikke üritusi, kontserte, tegutsevad erinevad nn. teemakojad: keraamika-, klaasi, leiva-, tekstiili-, mee-, lina- ja lapikoda.</p> <p>Eeldatavad partnerid projektis on:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Energia talu ✓ Tähetorn Orion ✓ Viljandi Turismiinfokeskus ✓ Suure – Jaani Vallavalitsus

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vanaõue Puhkekeskus ✓ Ugala teater ✓ Sio Investments AS ✓ Viljandi Kultuuriakadeemia ✓ MTÜ Eesti Maaturism ✓ Baltic Travel Group ✓ Baltic Travel Reisid OÜ ✓ Baltic Tours <p>Koostööd tehakse ühiste turismitoodete ja teenuste (nn. paketitooded) väljatöötamisel ning pakkumisel. Koostööd tehakse mõisa territooriumil ning piirkonnas toimuvate erinevate ürituste ja sündmuste organiseerimisel ja läbiviimisel, ürituste ja sündmuste turundustegevustes, kuid ka üksteise turundamisel. Turismiettevõtetega plaanitakse koostöö raames suurendada just välituristidest koosnevatele gruppidele toodete ja teenuste pakkumist.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus³¹</p>	<p>Väljund:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ On loodud 3 täiendavat töökohta mõisakompleksi baasil ning piirkonda on tekkinud kaudseid töökohti 5-7 <p>Tulemused: Olustvere mõisakompleks on Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli hallata olev mõisakompleks, mis pakub reaalselt turismiteenust. 2016.aastal oli kompleksil ca 27 129 külastust mõisakompleksi juhataja poolt kogutud statistika põhjal. Mõisakompleks tegutseb nn. teemakodadena. Töötavad, keraamika-, klaasi, lapi- ja linakoda, leivakoda, tekstiilikoda ning meekoda. Projekti tulemusena on mõisakompleksis renoveeritud ja sisustatud ning kasutusele võetud puutöökojana veel üks hoone, mis aitab kaasa Olustvere mõisakompleksi kompleksele kasutuselevõtule turismiobjektina. Hoone kasutuselevõtuga lisandub esimesel täisaastal pärast puutöökoja käivitamist 5500 külastust piirkonda sh. mõisa ning aastaks 2022 ulatub külastuste arv ca 35 000 külastuseni aastas. Hoone kasutusele võtt mõjutab soodsalt maakonna külastatavust, inimeste sissetulekuid ning aitab kaasa inimeste mitte lahkumisele piirkonnast.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Mõisakompleksis on renoveeritud ja sisustatud puutöökojaks 1 hoone ✓ Rajatud on puidu – ja puutööteemaline ekspositsioon ✓ On renoveeritud 250 m² töötubade pinda ✓ On renoveeritud 100 m² ekspositsioonipinda ✓ Piirkonda lisandub täiendavalt ca 5500 külastust aastas esimesel täisaastal pärast projekti lõppemist ✓ Igal aastal korraldatakse vähemalt 10 töötuba ja koolitust

³¹ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	Igal aastal korraldatakse 5 regulaarüritust puutöökojas.
Valmisolek elluviimiseks ³² tegevuste	<p>On olemas hoone muinsuskaitse eritingimused, hoone renoveerimisprojekt, tasuvusanalüüs, hoone ehituslik/renoveerimise eelarve. Vajalik on projekti rahastamisel EAS-i poolt teha hoone renoveerimise projektile ekspertiis ning võtta uus ehitusluba.</p> <p>Antud tegevus on kajastatud Viljandi maakonna arengustrateegia tegevuskavas (http://viljandi.maavalitsus.ee/arengukavad) punktis 3.3.16.</p>

³² Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT ³³	
Abja Spordi- ja Tervisekeskuse edasiarendamine Mulgi mõtte- ja meelearenduse koja rajamisega	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	Projekti kogu eelarve on kokku 565 000 eurot, millest 70% (395 500 eurot) kulub hoone renoveerimisele ja 30% (169 500 eurot) teenuste arendamisele. Taotletav summa: 480 250 eurot, omaosalus: 84 750 eurot.
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Abja Spordi- ja Tervisekeskus toimib juba aktiivse puhkuse kompleksina, kus saab ennast füüsiliselt proovile panna (spordikeskus, suusarajad, võistlustel osalemine jms) ning aktiivselt puhata (veekeskus koos saunadega, puhkus järve ääres jms). Eriti positiivseks näiteks on veekeskus, mis on isemajandav ning mille külastatavus (sh väliskülastajate hulk) kasvab aasta aastalt. Tasakaaluks füüsilisele aktiivsele puhkusele soovib Abja Spordi- ja Tervisekeskus välja arendada Mulgi mõtte- ja meelearenduse koja. Tegemist on sisuliselt meele väljakutset pakkuvate tegevuste keskusega, mis tutvustab läbi lahenduste (eeskätt virtuaalreaalsuse) piirkonna kujunemist ja tänapäeva – meelelahutuslik, samas hariv ja elamusi pakkuv ning sobilik igas vanuses külastajale. Keskus rajatakse aadressil Nuija 1a, mis asub olulise turismitrassi ääres. Mulgi mõtte- ja meelearendus koda hakkab asuma Valga-Uulu maantee (põhimaantee nr 6) ääres, Pihkva-Pärnu-Saaremaa ning Valmiera-Viljandi-Tallinn trassil. Mõtte- ja meelearenduskoda saab antud trassidel olema oluline peatuspunkt, kus ühest kohast on võimalik saada kõik vajalik info ja ka teenused. Nt on planeeritud rajatava keskuse juurde karavanide ja teiste autotranspordiga reisijate peatumiskohad, mida koordineeritakse mõtte- ja meelearenduskojast. Oluliseks eeliseks on ka hosteli (60 voodikohta) olemasolu vahetus läheduses. Mõttekoja atraktsioonid ise planeeritakse kujundada kohalikku eripära (mulgikultuur) kasutades. Mõtte- ja meelearenduskoja üheks funktsiooniks on pakkuda erinevaid aktiivse puhkuse teenuseid. Kesksest kohast oleks võimalik rentida erinevaid vahendeid (sh. jalgrattaid, rulasid, suusavarustust jne) või tellida matku, ekskursioone lähiumbrusse (erinevaid võõrkeeli valdavate giididega). See vajadus on tingitud sellest, et hetkel puudub piirkonnas terviklik turismiteenuste pakkumise keskus, kus ühest kohast oleks võimalik rentida erinevaid vahendeid või saada osa teenustest, mis pakub elamusi igas vanuses külastajale.

³³ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

Põhifunktsiooniks on pakkuda lisaks aktiivsele puhkusele ka mõttemaailmale ja meelte väljakutseid. Iga tegevust saavad lood ja legendid mulgikultuuri kujunemisest. Planeeritavad töötoad on otsene võimalus anda edasi mulgikultuuri põnevamaid ja huvitavamaid aardeid ning teadmisi-oskusi.

Tegevused tutvustavad kohalikke aja-, kultuurilugu:

- Piirkonda, mulgikultuuri ja vaatamisväärsusi tutvustav VR video (võimalus kogeda piirkonna eripära virtuaalses võtmes. Läbi selle luuakse külalisele elamust pakkuv ja meelde jääv ülevaade möödunust kuni tänase päevani).
- Piirkonna eripära tutvustavad mängud (memoriin, lauamängud, fotojaht jms).
- Lood ja legendid – iga atraktsiooni saadab mulgi lugu või legend, mis seob atraktsiooni piirkonna ajaloolise või loodusliku eripäraga (nt kuuli veeremise rajal püstitatakse vahepunktid, mis pärinevad piirkonnast – Hendrikhansu põrgu paljand, Lopa paljand ja koopad, Abja mõis, Halliste kirik, Soomaa jms).

Tegemist on olemasoleva hoonega, millele projektiga antakse järgmised funktsioonid:

- Tervikute rent;
- Teenuspakettide broneerimine ja tellimine (juhendatud matkad, bitbike raja kasutus, ATV matk, töötoad koos tervisekeskusega jms);
- Info keskuse ja piirkonna aktiivse puhkuse ja turismiobjektide kohta;
- Puhkeruum „mängude tuba“ – koht, kus puhata pärast suusatamist, kus oodata kaaslast või matkajuhi saabumist, samal ajal mõistustja tähelepanu arendavate mängudega aega veetes.
 - o Nutilahendused – ekraanid nutimängude mängimiseks (nt memoriin, Simoni mäng (leia pildilt ...), mäluharjutused portreede taastamise mängudega, ruumilise mõtlemise arendamise mängud jne)
 - o VR lahendused – VR mängude mängimiseks luuakse eraldi ruum, mis sisustatakse VR mängu toetavate füüsiliste esemetega. VR tegevusi on kaaslastel võimalik ekraanilt jälgida, saab korralda võistlusi
 - o Muud teenused – nt fotojaht

Loodav koda koondab Abja Spordi- ja Tervisekeskuse teenused üheks tervikuks ning loob juurde uusi teenuseid. Piirkonna turismiteenuste pakkujad on huvitatud Abja Spordi- ja Tervisekeskuse teenuste arendamisest, sest see on hetkel piirkonna keskne turismimagnet.

Nagu eelnevalt kirjeldatud, on nii Lõuna-Eesti kui Põhja-Läti inimestel huvi ja soov külastada Abja piirkonda ning veeta seal aktiivset puhkust. Järjest kasvav huvi komplekssete teenuste järele (ühest kohast saab erinevaid teenuseid – veekeskus, suusarajad, kaunis loodus, tegevused lastele, mängud noortele ja peredele) nõuab piirkonna teenuste kvaliteedi tõstmist uuele tasemele.

Põhilisteks keskuse sihtgruppideks on:

- Koolinoored (koolinoorte grupid, kooliekskursioonid, koolinoorte huviringid jms) Eestist ja Lätist.
- Mängude toas on hulk tegevusi suunatud just koolinoorte astmele – võimalus on sõbraga võistelda või koos väljakutseid

lahendada. Abja vallas on koostöölepingud Läti piiriäärsete omavalitsustega ning võimalus levitada infot Läti koolinoortele läbi koolide.

- Pereturism. Üheks Peredele suunatakse infot läbi sotsiaalmeedia (Facebook, Instagram, blogid), avaliku meedia (arvamusartiklid, raadiosaated jms), ürituste jms. Keskuse eeliseks perede sihtgrupi juures on paindlikkus ning teenuste mitmekülgsus – tegevusi on nii mudilasele, teismelisele, isale-emale, vanaemale-vanaisale.

- Tervisesportlased. Inimesed, kes tulevad piirkonda sportima või spordivõistlustele osalema. Tervisesportlastele pakutakse arenduse tulemusena kvaliteetsemat teenust – lisaks sportimistingimustele ka puhkamiskohta, tarvikute renti jms.

- Ettevõtted ning organisatsioonid. Piirkonnas on võimalik kombineerida erinevaid tegevusi ning sisustada huviliste mitmepäevane viibimine piirkonnas. Projekti tulemusel tekib juurde täiendav võimalus nõupidamisteks (õppe- ja töötubade ruum keskuses), mida

täiendada erinevate teenusepakettidega.

- Mulgikultuuri huvilised.

Mulgi mõtte- ja meelearenduse koja rajamisega Abja Spordi- ja Tervisekeskusesse mõjul kasvab ka teiste turismiga seotud teenuste pakkujate arv Viljandi maakonnas ja eriti Mulgimaal. Suurenenud läti külastajate arv avaldab positiivset mõju piirkonna ettevõtluskeskkonnale, suurendades nõudlust turismiga seotud teenuste järele (toitlustus, majutus, vaba aja tegevused jms). Märkimisväärselt kasvab piirkonda jäetava raha hulk.

Loodava keskuse sotsiaal-majandusliku mõju ulatus:

- elanike arvu stabiliseerimine
- turismimajanduse kasv piirkonnas
- Läti turistide osakaalu kasv Viljandi maakonnas
- kohaliku omavalitsuse tulubaasi kasv
- üksikisiku tulumaksulaekumise kasv läbi loodavate töökohtade
- piirkonna ja kogu Viljandimaa maine kasv, konkurentsivõime ning sihtkoha atraktiivsuse kasv
- noorte püsijäämine maapiirkonda
- Viljandimaa tuntuse kasv
- Viljandimaa elanike elukvaliteedi ning rahulolu kasv, mis läbi väheneb elanikkonna väljarände oht
- elanikkonna identiteeditunde kasv
- rahvusvahelise koostöö kasv Viljandi maakonnas
- kohalike ettevõtjate koostöö kasv, millest tuleneb ka ettevõtete käibe kasv
- lisandväärtuse loomine ka naaberpiirkondadele: Pärnumaa Saarde piirkond ja Valgamaa Helme piirkond. Viljandi maakond, sh Viljandi linn ja vald, Mulgimaa: Abja, Halliste, Karksi, Tarvastu, Põdrala, Helme, Hummuli vald ja Mõisaküla ja Tõrva linn.

Abja Spordi- ja Tervisekeskuse edasiarendus suurendab ka ettevõtjate tegevus- ja arenemisvõimalusi, loob kindlustunde perspektiivseks tegutsemiseks. Projekti strateegiliseks eesmärgiks on rakendada piirkonna eripära potentsiaal aastaringelt

	<p>tervislike turismitoodete ja – teenuste pakkumisele ning selle elluviimiseks mitmekülgsete sportimisvõimaluste välja arendamisele. Keskuse arendamisega luuakse juurde 6 otsest töökohta (3 administraatorit-klienditeenindajat, 1 turundusjuht, 2 teenuste koordinaatorit). Kaudseid töökohti luuakse kuni 30 – klienditeenindajad majutus- ja toitlustusasutustest, matkajuhid, töötubade korraldajad, puhastusteenindus jms.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Projekti taotleja ja eestvedaja on Abja vallavalitsus. Võimalikud projekti partnerid ja võimalikud koostöökohad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti Töötukassa: tööharjutus ja inimeste tööle võtmiseks koostöö, taotleja ja projekti meeskonna nõustamine projekti tegevuste elluviimisel vastavalt partneri kompetentsidele. • MTÜ Mulgimaa Arenduskoda (Abja vald on Leader tegevusgrupi: Mulgimaa Arenduskoda liige): vastavalt Mulgimaa Arenduskoja strateegiale ja Leader kontseptsioonile uute piirkonnaspetsiifiliste toodete ja teenuste projektiideede ning äriideede toetamine lähtudes projektitaotlusest. Konsultatsioonid ja nõustamine. • TÜ Pärnu Kolledž ja Eesti Hotelli- ja turismikõrgkool EHTE : erialased (turismi- ja hotelliettevõtluse, teenuse disaini ja juhtimise valdkonnas) akadeemilised konsultatsioonid ja nõustamine ning praktika baasiks tudengitele. • OÜ Abja Elamu: projekti meeskonna nõustamine projekti tegevuste elluviimisel vastavalt partneri kompetentsidele. • Eesti spordi alaliidud: koostööpartnerid, kasutades keskust treeningbaasiks oma liikmetele, erinevaid spordialasid viljelevatele klubidele. • Naabervallad: projekti elluviimise sisuline toetamine turismialaste lepingupartneritena, elanikkonna teavitamine keskuse teenuse kasutamistest, taotleja ja projekti meeskonna nõustamine projekti tegevuste elluviimisel vastavalt partneri kompetentsidele. • Läti vabariigi Naukšeni, Ruhja, Mazsalaca, Burtnieki omavalitsuse administratsioon: turismialase lepingulise koostööpartnerina elanike teavitamine keskuse teenuse kasutamisest • Kohalikud MTÜ-d: projekti elluviimise sisuline toetamine, projekti puudutava informatsiooni kajastamine projekti partneri netilehel, projekti teavitusöös osalemine, taotleja ja projekti meeskonna nõustamine projekti tegevuste

	<p>elluviimisel vastavalt partneri kompetentsidele.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti siseturismi alal tegutsevad ettevõtted: projekti elluviimise sisuline toetamine, spordi- ja tervisekeskuses pakutava kasutamine. • Fitness- aeroobika-, füsioteraapia teenust pakkuvad ettevõtted-ettevõtjad: projekti elluviimise sisuline toetamine, taotleja ja projekti meeskonna nõustamine projekti tegevuste elluviimisel vastavalt partneri kompetentsidele. • Abja Gümnaasiumi Õpilaskodu-Hostel: annab lisandväärtust spordi- ja tervisekeskusele • Toitlustusteenust ning majutust pakkuvad ettevõtted-ettevõtjad: projekti elluviimise sisuline toetamine, taotleja ja projekti meeskonna nõustamine projekti tegevuste elluviimisel vastavalt partneri kompetentsidele. Loob võimalused ettevõtluse arenguks ja annab lisandväärtust loodavale objektile.
<p>Eeldatavad väljundid oodatav tulemus³⁴ ja</p>	<p>Projekti väljundid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekti elluviimise mõjul on loodud 6 otsest töökohta ning 30 kaudset töökohta • 36 ettevõtet on saanud mitterahalist abi <p>Projekti elluviimise tulemused</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loodud on turismiteenustele suunatud elamuskeskus, mis loob uusi ning koondab ka juba olemasolevaid turismile suunatud teenuseid. Seeläbi muutub Mulgimaa nii sise- kui ka välituristidele oluliselt atraktiivsemaks. Abja Spordi- ja Tervisekeskus kujuneb Mulgi mõtte- ja meelearenduse koja rajamise tulemusena terviklikuks turismikeskuseks. Kompleksi teenuste valik on laienenud (mängude tuba-puhkeruum, tarvikute rent, uued teenustepaketid, ekspositsiooniruum jms) ning kompleksile on loodud ühtne keskus. • Siseturistide ja Läti turistide külastatavus Viljandi maakonnas on märkimisväärselt tõusnud. • Mitmekülgsede tegevusvõimalustega Abja Spordi- ja Tervisekeskus on saavutanud piirkonnas populaarsuse ning pakub hulgaliselt võimalusi sportlikuks tegevuseks ja tervise edendamiseks, sisukaks puhkuseks, kvaliteetse vaba aja

³⁴ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	<p>veetmiseks ja seda erinevatele vanusegruppidele.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tänu piirkonna külastatavuse kasvule on hoogustunud kohalike kaubandus, majutus -ja toitlustusasutuste, kohalike vaatamisväärsuste, rahvusliku käsitöö õpitubade ja müügipunktide tegevus ja teenuste arv piirkonnas on kasvanud. Abja Spordi ja Tervisekeskuse arendamine elavdab kohalikku ettevõtlust ning võimaldab nii olemasolevate töökohtade säilitamist kui uute sh. kõrgema lisandväärtusega töökohtade (treenerid, füsioterapeut, toitlustajad) loomist. • Tunduvalt on suurenenud siseturistide ja keskust kasutavate gruppide arv. • Juurde on loodud mitmeid uusi teenuspakette, mis mitmekesistavad piirkonna turismiteenuste valikut, toovad juurde uusi külastajaid ning pikendavad nende peatumist piirkonnas. Keskuses luuakse võimalused aastaringseks puhkamiseks. <p>Kompleksi arendamine aitab luua teenuse nõudluse suurenemisel täiendavaid töökohti sh kõrgema lisandväärtusega töökohti.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks³⁵</p>	<p>Hoone aadressil Nuia 1a kuulub Abja Vallavalitsusele.</p> <p>Objekti arendamiseks on tehtud hulgaliselt põhjalikke ja kaalutletud ettevalmistusi. Projekteerijatelt ja ehitajatelt on võetud objekti valmishituseks ja vajaminevate seadmete-tarvikute hinnangulised maksumused. On juba olemas tegevuste elluviimiseks ehitusprojektid ning eelprojektid mis oma valmiduses võimaldavad saada täpseid hinnapakkumisi hangete korraldamise järel.</p> <p>Abja vald soovib antud projekti ellu viia ja panustab sellesse eelarvelistest vahenditest 15% omaosalusena. Sõlmitud on hulgaliselt kokkuleppeid edasiseks koostööks.</p> <p>Abja vallal ja koostööpartneritel on otsene valmisolek ja vajadus Abja Spordi- ja Tervisekeskuse edasiarendamiseks Mulgi mõtte- ja meelearenduse koja baasil. Läti elanike kasvav huvi piirkonda külastada ja siinseid erinevaid teenuseid tarbida annab kindla positsiooni projekti eesmärkide elluviimiseks.</p> <p>Antud tegevus on kajastatud Viljandi maakonna arengustrategia tegevuskavas (http://viljandi.maavalitsus.ee/arengukavad) 3.3.27.</p>

³⁵ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT³⁶	
Võrtsjärve Turismikeskus	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<ul style="list-style-type: none"> • Uue-Suislepa mõisahoone osaline keldri ja I korruse ruumide rekonstrueerimine 225 000 eurot • Vajalik ajastule vastav ruumide sisustus 70 000 eurot • Mõisa õuel Õhne jõe jalakäijate silla kandekonstruktsiooni rekonstrueerimine 40 000 eurot • Välipaviljon 28 000 eurot • Ujuv alus/lava muusikutele (orkestrile, kunstnikele jm) 20 000 eurot • Pargiala korrastamine (sh maastikukujundus, Eesti põlisõunasortide kollektsioon- Räpina Aianduskooli pikaegse õppejõu Jaan Kivistiku ettepanek, sest selline kollektsioon aiandushuvilistele ja turistidele puudub) 15 000 eurot • Ehitusliku projekteerimise kulud 25 000 eurot • Paadikuur (turistide paatide, kanuude, vesirataste jm hoiustamiseks, pesemiseks-hooldamiseks) 25 000 eurot • Elektri kaabli eemaldus Õhne jõelt, mis takistab suuremate praamide läbipääsu 12 000 eurot Elektri kaabel jookseb üle Õhne jõe, mistõttu näiteks Kalepurjekad ei pääse Suisleppa oma kõrgema masti ja purjete tõttu. Kaabli eemaldus võimaldab turistide paremat ligipääsu puhkealale. • Turunduskulud 25 000 eurot • Matkaraja (laudtee) laiendamine (et tagada laste ohutus ja ratastooli ligipääs) ja pikendamine 10 000 eurot • Muud kulud (hanke läbiviimine vm) 5000 eurot <p>Projekti maksumus kokku: 500 000 eurot, omafinantseering 75 000 eurot, toetuse soov PKT-st: 425 000 eurot.</p>

³⁶Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

Mõisahoones rekonstrueeritakse keldrikorrusel olev köök-töötuba, käsitöötöötuba, pesuruum ja tualett, tooraine hoiustamisruum ja koridor. Esimesel korrusel renoveeritakse saal bankettide läbiviimiseks ja väliterass maalimiseks jm.

Mõis on Tarvastu valla poolt 80-90-ndatel osaliselt renoveeritud, kuid palju on kasutatud kipsplaati jm materjale, värvilahendusi jm, mis ei vasta algupärasele. Tarvastu vald renoveeris II koruse klassiruumi, taastades algse värvilahenduse, aknad, ukсед jm. Sinna tuleb nn Suislepa mõisaajalugu tutvustav ruum. Seda rahastas Tarvastu vald täielikult enda vahenditest. Ülejäänud teise korruse ruumid on planeeritud renoveerida ja anda ettevõtja(-te) kasutusse, kes soovivad majutusteenust pakkuda. Majutuseks mõeldud ruumid rahastatakse 100% ettevõtjate omavahenditest (olemas eelkõikulepe).

Mõisas tegutses 10 õpilasega Tarvastu Gümnaasiumi filiaal, mis lõpetas 2016 õppeaastal tegevuse (kool 1921-2016). Samuti lõpetas 2016 mõisamajas tegevuse lasteaiarühm, mis paigutatakse ümber.

**Arendatava objekti
sotsiaalmajanduslik mõju**

Lähtudes piirkonna ajaloo ja kultuuriloost ning suurest potentsiaalist turismisihtkohana, soovitakse arendada välja Suislepa mõisakompleks ning puhkeala koos mitmekesiste aktiivsete tegevustega.

Projekti üldiseks eesmärgiks on ära kasutada Suislepa arengueeldused (olemasolevad ajaloopärandiga hooned, suurepärane ligipääs maad ja veeteid mööda, rikkalik looduskeskkond) ning kõrvaldada arengueelduste maksimaalset ära kasutamist takistavad kitsaskohad (mõisahooned lagunemine, looduslike ja kultuuriliste ressursside ebapiisav eksponeerimine, väheste

turismitoodete ja –teenuste pakkumine Viljandimaal jm). Projekti eesmärgiks on välja arendada piirkonna eripära rõhutav rikkaliku ajaloopärandiga kaasaegsetes funktsioonides atraktiivse külastuskeskkond, luues piirkonna külastajatele võimalusi turismiteenuste ja –toodete tarbimiseks, läbi mille suurendada piirkonda külastatavate turistide (eesmärk ca 10 000 turisti aastas), sh välituristide (ca 4000 turisti) arvu ning saadavat turismitulu, suurendada piirkonna elanike töövõimalusi (otsesed töökohad ca 15) ja tuua piirkonda investoreid. Projekti põhieesmärk on turismi arendus, töökohtade loomine ja piirkonna konkurentsivõime tõstmine, rõhutades Suislepa ja Võrtsjärve piirkonna eripära ja pikka kultuurilugu.

Projekti mõju piirkonnale:

1. Suislepa kui Võrtsjärve veeturismi keskus

Suislepa piirkond on juba praegu kujunenud üheks Eesti sh lähiriikide ja Võrtsjärve piirkonna aktiivseks veeturismipiirkonnaks, kus paadiomanikud meelsasti käivad. Sealt sõidavad mööda kanuumatkajad ning on rajatud paadikuurid aluste hoidmiseks ning paadisillad. Suislepas korraldatakse paadiomanike seas Eestis tuntuimat üritust „Suislepa Paadipäev“, kuhu paadiomanikud kogunevad üle Eesti ja ka lähiriikidest.

Suislepa mõisa turismikeskuse loomine annaks piirkonna arenguks olulise tõuke ning oleks **oluliseks lüliks** veeturistide ja majutus-toitlustusasutuste vahel. Keskus koos loodavate töötubadega ja aktiivsete tegevustega annaks põhjuse turistile peatumiseks ning kaugemalt sinna sõitmiseks (nii maanteed kui veeteed mööda Tartust, Tõrvast, Venemaalt ja Lätist). Suislepal on suur potentsiaal areneda Võrtsjärve ja kogu **Eesti ning lähiriikide tuntud vee- ja kultuuriturismi keskuseks**.

Lähtudes piirkonna ajaloost, veeti turiste Tartu ja Suislepa vahel igapäevaselt. Ka praegu on mitmed turismibürood Eestis, Emajõe Lodjaselts ja suur osa Võrtsjärve väikseid turismiettevõtjaid (projekti tutvustus, ühiskoosolek 10.12.2015 Võrtsjärve SA-s Kolga-Jaani vallas) huvitatud piirkonna (nii Võrtsjärve kui Suislepa) arenguhüppest, mille annaks PKT projektirahastus Suisleppa. Ettevõtjad näevad Suislepa piirkonna arendamisel suurt potentsiaali ja teenimise võimalust.

Veeturismi raames on planeeritud tegevused: paadimatkad (süstad, kanuud), skautrite rent, võistluste korraldamine, veesuusasõit, talvel jäärjal lumeburaanide sõit, lumekelgu sõit (6-inimest kelgul), jääaugusuplust jm. Brüsselis peetud 2010. aasta Euroopa veeturismi tippsihtkoha valimise auhinnatseremoonial nimetati üheks veeturismi tippsihtkohaks Võrtsjärv. Samuti Võrtsjärve piirkond kuulutati konkursil „Eesti avastamata aarded 2010. Veeturism“ võitjaks. **Veeturismi**

propageerimine aitab tuua piirkonda turiste veeteid mööda.

2. Suislepa kui oluline kultuurihäll Eesti ajaloo

August von Kotzebue – siin tegutsenud mõisnik, Eesti esimese teatri asutaja (1789. aastal kõlas eesti keel esimest korda laval: Kotzebue "Isalik ootus"). Kozebue kirjutas poemi „Ateena varemed“ (1811) ja näidendi „Kuningas Stefanus“ ning saatis need sõbrale Beethovenile – kes komponeeris neile muusika. Tema poeg Otto von Kotzebue oli tsaari Venemaa tuntuim Eesti soost meresõitja, tegi 2 tiiru ümber maakera, 200-le saarele nime andnud, Alaskal tema nimeline saar Kotsebue, Tallinnas temanimeline tänav.

Suislepas peatusid ja käisid korduvalt mitmed tuntud kultuuritegelased – Peterson, Koidula, Õpetatud Eesti Seltsi teised aktiivsed liikmed, kunstnikud ja kultuuritegelased. Mõisa peahoone kõrvalt möödus tol ajal väga tähtis ja palju kasutatud Viljandi- Tartu ning Viljandi- Valga maantee. Ka Nipernaadi lugudes ja Kalevipojas on siit pärit ainest. Siit piirkonnast on pärit Juhan Simm, Vanemuise direktor ja Tartu Riikliku meeskoori asutaja (meeskoori kontserdid toimuvad tema auks Suislepas ja piirkonna kirikutes).

1805-1811 valminud klassitsistlikku Suislepa mõisakompleksi kuuluvad peahoone pargiga, tõllakuur, meierei ja valitsejamaja, õunakelder koos all asuva jääkeldriga ja suur viinakelder. Samuti mõisa tuuleveski. Siit mõisaaiaist hakkasid kultuurõunasordid levima mujale Eestis, näiteks mõisas aretatud sort `Suislepp`. Suislepa mõis oli uuenduslik ja tõi tollal uudse õunakultuuri Eetisse. Täna uudse kultuurina, asub piirkonnas eesti suurim viinamarjaistandus ning veini ja siidri tootmine, mida võimalik külastuskeskuses pakkuda.

Projektiga planeeritud: kultuuriprogrammide väljatöötamine, turundamine ja elluviimine (töötoad, kontserdid, kultuurimatkad, luuleklubi, maalilaagrid jm)

Mõisakompleks asub Viljandi-Valga maanteelt vaatevälja kaugusel asfalteeritud teeühendusega (500m) nõlval. Oluline on ka see, et ta paikneb Võrtsjärve edelanurgas ning veeühendus on kogu Võrtsjärve piirkonnaga, mööda Suurt-Emajõe Tartuga ning sealtkaudu Peipsi järve ja Venemaaga. Teiselt poolt asub ta Ohne jõe suudmealas, kuhu Läti turistid jõuavad samuti veeteed mööda.

Ettevõtjad on kinnitanud soovi luua mõisakompleksi alale (peale PKT toel terviseturismikeskuse rajamist, mis pakub turistile aktiivseid tegevusi ja muudab piirkonna atraktiivsemaks) erakapitalil põhinev Vörtsjärve Spa (bassein, mudaravi, veini- ja lavendliõlimassaaž jm). Kinnitanud on soovi teha lisainvesteeringuid ka Suislepa Töllakuur OÜ, ehitades välja tema omandis oleva Suislepa mõisa Valitsejamaja majutusasutuseks ning Tall-Töllakuuri peosaaliks (olemas Pria kaasrahastus ning ehitus algab kevadel 2017). Samuti planeerib EL fondidest täiendavalt raha taotleda Tarvastu Vallavalitsus koostöös ettevõtjatega, et mõisa Meierei majja rajada tootmiskeskuse (õunamahla press, pakendamine, sügavkülmutamine jm teenustega), et piirkonna ettevõtjad saaksid mitmekordset tulu nii toitu müües kui tootmist arendades. Lisateenuseid sooviksid ettevõtjad pakkuda ka mõisa veinikeldris (Suislepa õunasiidri valmistamine, veini ja konjaki valmistamine, müük).

Suislepa turismikeskuse loomine elavdab ettevõtlust oluliselt ka laiemas piirkonnas ja loob töökohti nii otse kui ka kaudselt eelkõige Viljandimaal ning Vörtsjärve piirkonnas. Lisanduvate töökohtade prognoos lähtub sellest, et piirkonda lisandub oluliselt turiste, kelle teenindamiseks vajatakse lisatöajõudu (toitlustajaid, teenindajaid, matkajuhte, turundajaid jt). Eeldame, et praegu tegutsevad väikeettevõtjad laiendavad paremate müügi võimaluste tõttu oma tootmist ja palkavad lisatöajõudu ning piirkonda rajatakse uusi turismiettevõtteid. 1/3 prognoositud tööjõust on keskmisest kõrgemapalgalisemad (tippspetsialistid toiduvaldkonnas, tervisevaldkonnas, loodusmeditsiinis, toorainete töötlemises jm kõrgemat haridust nõudvas valdkonnas).

3. Kasutades ära piirkonna eripära ning luues kaasaja trendidele ja nõudlusele vastava turismikeskuse, annab see hoo piirkonnas turismi elavdamiseks.

Taalise turismikeskuse ehitus maaoludes ning arvestades muinsuskaitsealusele mõisahoonetele ja -alale seatud tingimusi ei ole ilma toetuseta majanduslikult kasumlik ning uuringute põhjal eraettevõtja ei ehitaks seda liiga pika tasuvusaja tõttu. Eeltoodu tõttu on investeeringud ehitusse tavapärasest oluliselt suuremad ja eritingimustega. Projektiga nähakse ette investeeringud ka avalikku ruumi (sild, kaabli eemaldus, pargi õuna- ja viinapuude näidiskollektsioon, välipaviljon), mis ei ole eraettevõtjatele piisavalt atraktiivne ja tasuv investeering. Piirkonna ettevõtjad kavandavad investeeringuid pigem majutuse pakkumisse, spaateenuste arendamisse ning toitlustuse pakkumisse, kuid mitte suurt investeeringut nõudva mõisa ning avaliku taristu loomisesse, mis saamas loob ühtse terviku.

Viljandi maakonnas ning Vörtsjärve ümbruses on suur puudus taalisest turismiobjektist ja atraktsioonidest, mis mitmekülgseid tegevusi külastajale pakuks. Vörtsjärve Turismikeskus vähendab piirkonnas hooajast sõltuvat turismi, sest

	<p>tegevusi on planeeritud aastaringselt. Talvel pakutakse näiteks jääsuusa sõite, buraanimatkasid, jääaugusuplust, saanisõite, matku Tondisaasele jm. Aastaringselt korraldatakse erinevaid töötubasid (pilliroost meisterdamine, parveehitus, köiepunumine, kohalik toit jm).</p> <p>Projekti eesmärkide teostumise tagavad: Piirkonnale omaste arengueelduste maksimaalne ärakasutamine; Piirkonnas olemasolevad majutusasutused ja toitlustusvõimalused Projekti meeskonna kõrge kompetents ning koostöö kohaliku elanikkonnaga; Olemasolevad kavandid, ehitusprojektid, vajalikud load ja kooskõlastused; Omafinantseeringu olemasolu ja ettevõtjate/kogukonna panustamine projekti elluviimisesse; Mitmetahulised turundustegevused; Erinevad koostöövormid piirkonna ettevõtjatega; Tarvastu Vallavalitsuse igakülgne toetus projekti realiseerumiseks.</p>
<p>Eeldatav osalejate ring tegevustes</p>	<ul style="list-style-type: none"> • MTÜ Suislepa mõis – projekti esitaja, eestvedaja, arendaja <p>Projektis osalevad ja mitterahalist kasusaavad MTÜ-d, äriühingud, koostööpartnerid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MTÜ Suislepa Paadiselts – piirkonna veeturismi arendaja, paadisadama haldaja, Suislepa Paadipäeva korraldaja (1000 osalejaga üleestiline üritus) • MTÜ Suislepa Park – mõisapargi kujundustegevustes osaleja, Suislepa laululava arendaja, ürituste korraldaja • MTÜ Suislepa Kultuuripärand – mõisakompleksi kuuluva tuuleveski (Eesti kõrgeim) haldaja, käimasolev veski renoveerimine, kus avatakse aastaks 2017 Veski kohvik. Kui piirkonda tulevad investeringud (näit. PKT), soovitakse arendada välja don Quijote teemapark (võitlus tuuleveskitega“ ainetel). • OÜ Suislepa Tõllakuur – Suislepa mõisakompleksi kuuluvate Valitsejamaja ja Tõllakuur haldaja, kuhu on projekteeritud seminariruumid ja peosaal 100 inimesele. • OÜ Berris – Suislepa Laululava-puhkemaja majutus- ja toitlustusteenuse pakkuja, avatud suvel 2016. a. • Home2home OÜ – Suislepa puhkemajad teenusepakkuja (2 peremaja) • MTÜ Suislepa Meelelahutuselts – peokorraldus, näiteringid ja kultuuri arendus • EAS Viljandimaa turismiarenduskeskus – koosöö Võrtsjärve rattaraja atraktiivsemaks muutmisel ja täiendavate teenuste osutamisel, siltide ja infotahvlite paigaldamine, koostöö arendustegevuste nõustamisel. • Esti Maaülikool, prof Kadri Karp – koostöö õunte ja viinamarjade biokeemilise koostise, tervislike ühendite analüüsimine; muuhulgas olemas koostööelkõkkulepe projektiga loodavas õunaaias ja viinamarjaistanduses neile vajalikke vaatlusi ja mõõtmisi. Maaülikoolile on tutvustatud käesolevat projektikavandit ning see on saanud positiivse tagasiside. • Eesti Maaülikooli Teadmistepõhiste Tervise- ja Loodustoodete Kompetentsikeskus (Polli) – koostöös arendatakse

välja erinevaid tervisetooteid õuntest ja viinamarjadest, tervisliku tooraine kasutamise/töötlemise retseptid, mida tutvustatakse töötubades osalejatele.

- Olustvere Maamajanduskool – koostöö joogitehnoloogidega (õuna-viinamarja smuuti, karastusjook, õunaädikas, viinamarja vein, õunasiider retseptide/valmistamisõpetuse väljatöötamisel)
- MTÜ Kivilõppe Puhkekeskus - loodavad majutusvõimalused (kämpingud ja jahimaja), jahiturismi korraldaja (saksa, rootsi, soome turistid), planeeritud loomaliha töötlemine ja käsitöötoodete müük kohalikule turistile.
- Arumetsa Puhkeküla (majutus Võrtsjärve kaldal, ettevõtjate suvepärvade korraldamine, ligipääs ainult veeteed mööda)
- Loodusturism OÜ – kanuu- ja süstamatkad Õhne jõel, muu veeturism
- Lusika talu - üle Eesti tuntud paastulaagrid
- Riuma puhkemaja – majutus
- MTÜ Võrtsjärve Järvepääste – korraldab veesuusasõite ja pakub muud vee-ekstreemspordi võimalusi, viib turiste Võrtsjärvel asuvale Tondisaarele, haldab Tarvastu Poldri sadamat, kus asub vaatetorn ja arendadav väikesadam.
- Natural Lavender UÜ – Suurim valik erinevaid lavendlite sorte, istanduses 5000 taime, huvilised käivad fotosessioone tegemas, toodetakse lavendli eeterlikku õli jm looduslikke kosmeetikatooteid lavendlist (alustav ettevõtja).
- Liivaku Tallid OÜ - kasvatatakse ekspordiks ratsahobuseid – ratsutamine nii väljas kui sisehallis, ratsamatkad ja muu tegevus.
- Green Grape OÜ – tegevust alustav Eesti viinamarjaveini ja õunasiidri tootja
- Looduskaubamaja OÜ – hetkel Eesti suurim viinamarjakasvatus kahel hektaril ca 4000 taime
- Tiibeti Traditsioonilise Meditsiini Akadeemia – tegutseb teist aastat Tarvastu vallas vanas Väluste koolimajas üleestilise organisatsioonina. Keskust külastavad turistid üle maailma. Õpetajad Tiibetist (meditatsioon, punktuaalravi, tee valmistamise õpetus, maitsetaimede kasvatus)
- Jahtklubi Meltemi OÜ – purjekate rent, järvekruiisid, purjetamiskoolitused
- Maitsevärvid UÜ – koolitused, nõustamine, toitumisspetsialistid
- Teised piirkonnas tegutsevad turismi, loodustoodete arendamise, aianduse, kalanduse või toidutootmisega tegelevad ettevõtjad.

<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus³⁷</p>	<p>Väljundid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekti elluviimise mõjul on loodud 15 otsest töökohta • 30 ettevõtet on saanud mitterahalist abi <p>Oodatav tulemus</p> <p>Võrtsjärve vahetusse lähedusse Õhne jõe äärde on rajatud Eesti kontekstis uuenduslik ja moderne tervise- ja kultuurikeskus koos välja arendatud tegevustega. 7 aasta perspektiivis on Suislepast saanud atraktiivne ja tunnustatud turismikeskus, mis on tuntud ka lähiriikides.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Renoveeritud on SUISLEPA MÕISAHOONE ruumid töötubade (ka laagrite) korraldamiseks, mis on vajalikud keskuse ruumidena kasutuselevõtuks, samuti renoveeritakse terrass ning taastatakse osaliselt mõisa aed. Terrassil on võimalik kõigil külastajatel nautida loodust, maalida või kohtuda inimestega. Banketisaali ruumide seintel tutvustatakse piirkonna kunsti ja käsitööd ning saali pannakse välja ajalugu tutvustavad stendid. Võimalus on esitleda ja müüa Viljandimaa kunstnike ja käsitöölise loomingut ning korraldada vastuvõtte. 2. Välja on arendatud KULTUURI TEGEVUSPROGRAMMID, mis toovad inimesed meeleldi avastama Suislepa mõisa ja piirkonda: näiteks tervisliku ja tervistava toidu valmistamise ja tooraine töötlemise töötoad, perega loodusmatkad iidsetel Kalevipoja radadel, romantilised retked metsikule Tondisaarele jms. Eesmärgiks propageerida tervislikku toitumist, liikumist ja tunnetust looduse osana. Tutvustada kultuuri ja mõisaaegset ajalugu, läbi viia käsitöö töötubasid (pilliroost meisterdamine, Mulgi kaltsuvaibad, maalimine jm). Kiirel infoajastul ei ole piisavalt aega perekonnas omavahel suhelda ning inimeste viimine loodusesse ja tavapärasest keskkonnast eemale, aitab taastada vaimset tervist. 3. Välja on arendatud aktiivsed VEETURISMI TEENUSED ja paketid. Viiakse läbi paadimatkasid ja retki Tondisaarele, Järvemuuseumisse, Kivilõppe kultuurirajale, Oiu restorani/puhkealale, Valma seiklusparki. Viiakse läbi veespordivõistluseid, veesuusasõite jm. Tegevused toimuvad ka talvisel hooajal lumburaani ja 6-inimese kelguga, mis turistide järvele sõidutab jm.
--	--

³⁷ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

4. Rajatud on VÄLIPAVILJON, kus turistid (nii kohapeal puhkajad kui Õhne jõge või maanteed mööda liikujad) saavad Suislepas peatuda ja einestada kaasavõetud toitu või valmistada seda kohapeal. Välipaviljoni olemasolul on parem korraldada väliüritusi, töötubasid (sh parve ehitust jm ka vihmase ilmaga).
5. Rajatud on koostöös Räpina Aianduskooliga (olemas eelkõikulepe) Suislepa mõisa eesti põlisõunasortide näidisaed (idee Räpina kauaaegselt puuviljanduse õppejõult Jaan Kivistikult), kus eesreas on SUISLEPA ÕUN. Õunaaed hakkab paiknema samas kohas kus mõisaaegne õunaaed seda oli. Taastatakse osaliselt ka terrassi ees olev aiakujundus. Mõisa aed on tugeva kaldenurgaga lõunapoolsel küljel, mis tagab kena vaate nii jõelt kui terrassilt vaatlejale. Keskus on muuhulgas läbi töötubade aidanud kaasa vanade õunaaedade taaskasutuselevõtule ning tõstnud õuna väärtust ja populaarsust tootearendustegevuses. Keskus on seeläbi kasvatanud Eestis teadlike tarbijate hulka, kes oskavad hinnata tervislikke loodusande.
6. Rajatud on MATKARADA, mis pakub Õhne jõe avastamisrõõmu jalgsi matkajale, nii lastega peredele, grupituristile kui seeniorile. Laudteed mööda on mugav liigelda nii liikumispuudega kui lapsevankriga liiklejal. Rada möödub koprapesast, sellele rajatakse 2 silda. Rada on ajaloolise tähtsusega, sest see kulges juba 19. saj, mida mööda mõisnik käis kohalike talumeestega juttu ajamas.
7. Välja on arendatud piirkonna turismiettevõtjate võrgustik ja toimivad TURISMIMARSUUDID (Suislepa – Maaülikooli Järvemuuseum – Tondisaar – Kivilõppe Puhkekeskus vm). Keskusesse saab nii maanteelt kui veeteed mööda Tartust, Tõrvast (pikemas perspektiivis ka Lätist ja Venemaalt) ning mujalt. Toimuvad turismiettevõtjatega kord kuus kohtumised, välja on töötatud tegevuskava, teostatakse turundustegevusi, millest saavad kasu ka piirkonna ettevõtjad (messid, brozüürid, kodulehekülg, on-line broneering ja it-lahendus, millega saab moodustada endale ise marsruudid, mis läbi süsteemi automaatselt kliendile broneeritakse).
8. Korraldatakse erinevaid ÜRITUSI, tutvustatakse kirjandust ja kultuuri, korraldatakse kunstilaagreid, tuuakse esinema näitetruppe, toimuvad meisterdamise (pilliroo kasutusulevõtu propageerimine jm) ja kunsti töötoad. Korraldatakse Õunapäevi, Suislepa muusikapäevi nii mõisas sees kui jõel, Võrtsjärve toidufestivali vm, samuti jätkab Suislepa Paadiselts MTÜ Suislepa Paadipäeva korraldamise traditsiooni ja lisandub paadimessi korraldamine.
9. Võrtsjärve Turismikeskuse loomisel on otsene mõju maakonna turismisektori arendamisele ning Viljandi maakonna ja Võrtsjärve kui atraktiivse elukeskkonna propageerimisele ja maine kujundamisele, soodustades uute töökohtade loomist

	<p>väljaspool tõmbekeskusi. Piirkonna teenusepakkujad on saanud tänu käesolevale projektile suure arengutõuke.</p> <p>10. Piirkonnas kasvab ööbimiste arv ning välisturistide osakaal (potentsiaalsed piirkonnad: Venemaa, Rootsi, Saksamaa, Jaapan). Toimub pidev koostöö välispartnerite ja turismibüroodega. Kasutades ära piirkonna eripära ning luues kaasaja trendidele ja nõudlusele vastava keskuse, tõstab käesoleva projekti elluviimine oluliselt piirkonna konkurentsivõimet ja kogu Eesti kui veeturismi sihtkoha konkurentsivõimet. Eesti veeteede turism saab hoo sisse ja Võrtsjärv saab Euroopa kaardile kui atraktiivne puhkuse veetmise sihtkoht!</p> <p>Suislepa on kõrge miljööväärtusega ja aktiivsete inimestega piirkond, millel on turismi arendamise seisukohast suur potentsiaal. Tõusnud on piirkonna sotsiaalne ja majanduslik heaolu ning suurenenud on elanike oskused ja teadmised. Arendatavad uued atraktiivsed teenused loovad eeldused kohalike turismiettevõtjate arenguhüppeks. Piirkonda on koondunud palju väikseid ettevõtjaid, kes kõik pakuvad midagi huvitavat ja meelepärast, kuid puudub finantsvõimekus midagi suurt koos ära teha. Allkirjastatud on esialgne turismivõrgustiku koostööleping, mis näitab, et tahe on suur piirkonna turismi arendamiseks. Võrtsjärve Turismikeskus koondaks ettevõtjaid ühtsesse võrgustikku, turundustegevusse, pakkudes lisandväärtust mõisa külastajale. Olenevalt teenuse osutajast pakuvad ettevõtjad majutust, toitlustust, jahiturismiteenuseid, veinidegustatsioone veinitootmisettevõttes, ratsamatkasid jpm.</p>
<p>Valmisolek elluviimiseks³⁸ tegevuste</p>	<p>Olemas kinnistu, millele seatud MTÜ Suislepa mõis kasuks hoonestusõigus 10 aastaks. Koostatud on esialgne eelarve ja eelprojekt. Olemas kehtiv Suislepa puhkeala hõlmav detailplaneering. Sõlmitud eelkõkkulepe potentsiaalse veetranspordi ettevõtetega (liinil Tartu-Suislepa) ja piirkonna arengust huvitatud MTÜ-de, ettevõtjate ja Tarvastu valla vahel (meeskond projekti elluviimiseks). Olemas eelkõkkulepped omaosaluse katmiseks (nii ettevõtjad kui Tarvastu vald). Vallavolikogu on väljastanud garantiikirja projekti omafinantseeringu katmiseks. Olemas mõisale muinsuskaitse eritingimused, teostanud erinevad uuringud (värviuuring, fassaadide uuring). Ehitusprojekteerimine on pooleli. Tasuvusuuringu koostamine pooleli. Mõisas ja puhkealal oleme korraldanud üritusi, laagreid, turniire jms ning käivitanud aktiivse tegevuse, loonud uue projektimeeskonna ning arendame välja veeturismiga seotud teenuseid ja marsruute. Positiivse rahastusotsuse saamisel koheselt valmidus hangete läbiviimiseks, sest projekteerimine lõpeb eeldatavalt 30. augustil 2017.aastal. Antud tegevus on</p>

³⁸ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

	kajastatud Viljandi maakonna arengustrateegia tegevuskavas (http://viljandi.maavalitsus.ee/arengukavad) punktis 3.3.21
--	---

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT³⁹	
Koostööjõul ühine tootearenduskeskus Abja valda	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Kogu objekti planeeritavad kulud on 330 200 eurot. Taotletav toetuse summa on 280 670 eurot. Omafinantseering on 49 530 eurot.</p> <p>Kuludeks on arvestatud ca 130 m² tootearenduskeskuse rajamine koos vajaminevate tehnosüsteemidega. Tootearenduskeskusesse on planeeritud kontoriruum, tootearendusruumid, õppeklass. Rajatakse küttesüsteem, mis teenindab tootearenduskeskust. Hoonesse on planeeritud ka wc-d, duširuum, riietusruum jne. Hoonesse paigaldataks vajaminevad lihatööstusseadmed (alates külmkambriseadmetes kuni valmistoodanguseadmeteni s.o lihahunt, lihamassisegaja, vorstipritskolbprits ja vaakumprits, klipsaator, suitsutuskamber, soolveeprits, tumbler, vaakumpakendaja, karpi pakendaja, konservikarbi kaanetaja, autoklaav jne); pakendusseadmed.</p> <p>Kulud, mis ei ole abikõlblikud PKT meetmest, finantseeritakse muudest allikatest.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Objekti väljaarendamise tulemusena luuakse atraktiivsed tingimused ettevõtjatele oma teenuste ja toodete väljaarendamiseks ning koolituste läbiviimiseks.</p> <p>Töökohad Kõige olulisem sotsiaalmajanduslik mõju projektil on töökohtade loomine. Projekt on kasulik kohalikele valdadele, sest loob ka uusi hooajalisi töökohti. Samas loob tootearenduskeskus väljundi erinevate koolituste läbi viimiseks, mis omakorda aktiveerib majandusekasvu. Lisandub 5 otsest ja 12 kaudset töökohta.</p> <p>Mõju ettevõtluskeskkonnale Projekti tulemusena paraneb kohalik ettevõtluskeskkond. Järgnevalt on toodud arutlused organisatsioonide osas, kelle jaoks majanduslik kasu võiks kõige suurem olla.</p>

³⁹Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	<p><u>Keskuse otsesed allhankijad/teenusepakkujad</u> Tootearenduskeskuse rajamisega kaasneb otsene mõju eelkõige ettevõtetele, mis on keskusega lepingulises seoses. Mitterahalist abi saavate ettevõtete arvuks prognoosime 4.</p> <p><u>Majutus-, toitlustus- jt turismiteenindustevõtted</u> Kõige suurema koguefekti annab piirkonna puhkemajandusele see, kui vastavalt turumajanduslikule olukorrale korraldatakse rajatavas tootearenduskeskuses erinevaid ühe ja mitmepäevaseid koolitusi, mille tulemusel nõ keskmise külastaja keskmine kohaloleku aeg pikeneb. Rajatav tootearenduskeskus pakub külastajale piirkonnas täiendavat tegevust mitmete tundide või isegi päevade ulatuses.</p> <p><u>Jaekaubandus</u> Tootearenduskeskus planeerib korraldada erinevaid koolitus-, nõustamisteenuseid ja üritusi, mis suurendab välituristide arvu. Seetõttu avaldab tootearenduskeskuse loomine mõju ka kohalikele jaekaubandusettevõtetele, kelle klientideks lisandunud külastajad saavad. Külastajad, kes pikendavad oma külastust piirkonnas külastavad ka kohalikku kaubandusvõrku ning seega suureneb ettevõtete käive. Suurenenud külastatavuse tõttu hakkavad ettevõtted laienema ning seega ka uusi töökohti looma.</p> <p><u>Mõju piirkonna mainele</u> Ühise tootearenduskeskuse rajamine toob väljundi põllumajandustootjatele ning jahindusseltsidele Abja ja Saarde vallas tekitades võimaluse töödelda kohapeal toodetud toorainest erinevaid uudseid toodanguid</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Taotleja on Finkre OÜ. Ühise tootearenduskeskuse s.h lihatööstuse rajamiseks on koostööd tegemas erinevad äripartnerid. Ühisest tootearenduskeskuse rajamisest on huvitatud erinevad põllumajandustootjad ja jahiseltsid. Arendamise osas on olemas kokkulepped: Finkre OÜ, Estrax OÜ, Tax Trans OÜ ja Abjak OÜ.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁴⁰</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rajatud on kompaktne tootearenduskeskus lihatööstuse ja õppeklassiga, milles erinevad põllumajandustootjad saavad koostöös luua uut toodangut ning mitmekesistada ja suurendada oma jätkusuutlikust püsida konkurentsis. • Loodud on 5 otset ja 12 kaudset töökohta. • Tegevusega on loodud tootearenduskeskuse teenuste pakkumiseks vajalik ehitised koos vajaminevate ühiskasutatavate seadmete ja sisustatud ruumidega ning on loodud tootearendusvõimaluste väljaarendamine. • Ühise tootearenduskeskuse rajamisega on loodud uus väljund olemasolevatele põllumajandustootjatele ning jahindusseltsidele Abja ja Saarde vallas.

⁴⁰ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

Valmisolek elluviimiseks ⁴¹ tegevuste	<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks on olemas. Eesti Maaelu Arengukavas (MAK) on mainitud, et kogu maapiirkonna jätkusuutlikkuse tagamisel on esmajärguline koht ühistegevusel. Põllumajandustootjad üksikuna ei ole võrdsed partnerid. Oma positsiooni tarneahelas suudavad põllumajandustootjad tugevdada ühiselt tegutsedes. Omatoodetud põllumajandustoodete ühisturustamisega on võimalik saavutada pidev kaubapakkumine ning arendada välja kompetents äritehingute sõlmimiseks nii koduturul kui ka ekspordiks. Ühisturustamine eeldab toodangu kvaliteedi jälgimist ja ühtset töstmist ning loob soodsa pinnase koondatud toodangule kõrgema lisandväärtuse andmiseks. Selleks on vajalik tootearendusvõimaluste väljaarendamine. Tegevuskava tegemisel on lähtutud Viljandi maakonna arengustrateegia tegevussuundadest, mille kohaselt on oluline olemasolevate ettevõtjate arendamine ning täiendamine. Arengustrateegias tegevussuundades peetakse tähtsaks ettevõtjatele tegutsemisvõimaluste loomist ning tootearendusvõimaluste väljaarendamist.</p> <p>Abja valla arengukava näeb ette punktis 21.3.1 ettevõtjatele soodsamate tingimuste loomist. Käesoleva tootearenduskeskuse loomisega luuakse ühisturustamise eeldus ja koostöö võimalused ettevõtjate ja teadusasutuste vahel. Abja valla arengukavas punktis 23.2 visiooniks on, et põllumajandustootmine oleks keskkonnasäästlik ja mitmekesistunud. Oluliseks on saanud mahepõllundus. Finkre OÜ on mahetootaja ning loodavas tootearenduskeskuses propageeritakse mahetoodangut. Erinevad põllumajandustootjad on väljendanud valmisolekut rajada, Viljandi maakonda Abja valda, ühine lihatööstuskeskus. Eeltööna on tutvutud ja omandatud kogemusi teistes samalaadsetes ettevõttes ning saavutatud koostöövalmidus nendega. On olemas vajaminevate seadmete ja hoone hinnapakkumine. Omafinantseerimise võimalusi on analüüsitud ning olemas on meeskond tegevuste elluviimiseks.</p> <p>Tegevus on välja toodud Viljandi maakonna arengustrateegia tegevuskavas (http://viljandi.maavalitsus.ee/arengukavad) punktis 2.4.4.</p>
--	--

⁴¹ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kui võrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT⁴²	
Tipu Looduskool Soomaa külastuskompleksiks	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<ul style="list-style-type: none"> • Tipu vana koolimaja restaureerimine ja ümberehitus looduskooli peahooneks 700 000 eurot. Restaureerimisel säilitatakse vana koolimaja ehitusdetalle, luuakse energiatõhus ja modernse tehnikaga varustatud hoone, mille rajamiseks kasutatakse looduslike ehitusmaterjale. • Katlamaja ehitus koosteenindusruumidega 210 000 eurot Kõrvalhoonena rajatakse katlamaja, milles asuvad majandamisruumid, puukuur, pelletiküttel baseeruva koostootmisjaama katlaruum, väike töökoda. Lisaks saunaruumid, mida arendatakse välja teise projekti raames. • Õueala arendamine õueala valgustusüsteemi rajamine 5000 eurot, avastusrada ja õuealale maastikumängu koostamine 500 eurot • Arhitekti järelvalve ja ehitusjärelvalve 10 000 eurot • Täiendav projekteerimine (ekspositsioon, päikesepaneelide süsteem) 12 000 eurot • Trassid, biopuhasti , veesüsteem: 40 000 eurot • Koolituskulud 10 000 eurot • Turundustegevus (messid, kodulehe uuendus, Soomaa lühifilmi koostamine, piirkonda tutvustavate infotrukiste koostamine) 25 000 eurot. Keskuse turundus ja käivitustegevused viiakse läbi aasta vältel keskuse ehitamise ajal ja peale avamist. • Matkavarustuse ja elektrorataste (20 tk) ost 25 000 eurot. Kanuumatkade korraldajaga koostöös arendatakse matkateenust, mis algab Tipu Looduskooli juurest ja koosneb rattamatkast Tipu külas ja kanuumatkast Looduskooli juurde tagasi. Lisaks ostame 25 paari lumeräätsasid talvematkadeks ja kummikud rabamatkadeks. <p>Projekti kogusumma 1 037 500 eurot, sellest toetuse soov PKT-st 881 875 eurot, omaosalus 155 625 eurot.</p>

⁴²Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	<p>Väljaspoolt PKT projekti arendatakse välja</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ 1. korrusel köök ja õueterrass ❖ 2. korrusel hostel- tüüpi majutus 22 inimesele, sanitaarruumid ja köök ❖ Saunaruumid saun-katlamajja <p>Koolimajas ehk looduskooli peahoones asuvad perspektiivselt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ 1. korrusel avalik multifunktsionaalne õppe- ja külastuskeskus: <ul style="list-style-type: none"> ○ Info- ja müügipunkt (infopunktis töötavad teabespetsialist ja teabetöötaja, kes jagavad külalistele informatsiooni, vahendavad teenuseid, jagavad voldikuid, kaarte, lisaks müüakse postkaarte ning suveniiridena piirkonnas valmistatud käsitööd ja muud toodangud) ○ Ekspositsiooniruumid: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Saal Soomaa loodus- ja kultuuripärandi ekspositsiooniga (Soomaa elupaigad ja eluolu) ▪ Klassiruumid ekspositsiooniga (ühes keskendutakse putukate ja mikroorganismide ökoloogilisele rollile, teises taastuvenergia ja keskkonna teemale) ▪ Koridoris asub vahetuv foto- või maalinäitus ○ Kontoriruumid ja koosolekuruum; kontoriruumis asuvad töökohad keskuse töötajatele (tegevjuht, programmikoordinaator, turunduskoordinaator, majahaldur), kes igapäevaselt tegelevad keskuse toimumise ja teenuste arendamisega. Koosolekuruumis peame koosolekuid töötajate ja partneritega, lisaks on võimalik seda välja rentida. ○ WCd ❖ 2. korrusel <ul style="list-style-type: none"> ○ Ekspositsiooniruum looduskaamerate näitamiseks, loomad ja nende elupaigad, loodusraamatukogu
<p>Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju</p>	<p>Tipu vana koolimaja ehitati 19. sajandi lõpus Täki koolimajaks Kõpu lähistel. Sealt võeti ta 1930. aastal lahti ja toodi Tippu ning püstitati taas koolimajaks. Laste arvu vähenemise tõttu suleti kool 1964. aastal. Koolimajja jäid rahvamaja ja raamatukogu. Samas toimis hoone Tartu Ülikooli praktikabaasina, kust kümnete aastate jooksul käisid läbi nii tulevased bioloogid kui geograafid. 90ndate alguses jäi maja tühjaks. Kohalik rahvas kasutas seda ka edaspidi oma sündmuste läbiviimise paigana, kuid hoone olukord halvenes.</p> <p>Nüüd saab Soomaa rahvusparkis asuvast vanast Tipu koolimajast Tipu Looduskooli külastus- ja loodushariduse kompleksi peahoone ning säilib piirkonnale oluline ehitusobjekt.</p> <p>MTÜ Tipu Looduskooli loomisest alatest on õuealale kerkinud külamaja, vabaõhuklass ja puukuur, välikäimlad. Rajatud</p>

on tiik tuletõrje veevõtukohaga, teed ja parklad. Õuealal asuvad savist pitsaahi, aiandusnurk, kanala, kitseaedik, mesila, laste ronimistrada ja vee-mänguala (alatest suvest 2017).

Külastuskompleksi väljaarendamisega luuakse otseselt 8 töökohta keskmise palgatasemega (tegevjuht, programmikoordinaator, turunduskoordinaator, majahaldur, teabespetsialist, teabetöötaja, kõõgipersonal). Hooajaliselt palgatakse laagri juhendajaid ja loodusgiide.

Looduskooli kompleksi arendamine on suunatud Eestis ainulaadse ajaloolise, energiasäästliku ja keskkonnasõbraliku kompleksi loomisele (kohalikul toorainel (hein ja võsa) baseeruv pelletikütte koostootmisjaam; elektrienergia tootmine päikeseplatade abil; sooja õhu tagastus; ehitusmaterjalidena kasutatakse kohalikku ja looduslikku toorainet; toitlustamisel eelistatakse mahe ja kohalikku toorainet; majapidamine „rohelise kontori” printsiibi järgi).

Hoonetes kasutavad energiatootmise lahendused on säästlikud ja kindlustavad võimalikud madalad halduskulud. Kompleksi külastaja saab elamusi ja teadmisi kogu külastusaja vältel. Võimalus on tutvuda hoonetekompleksi äärmiselt energiasäästliku majandamisega, saada osa interaktiivsest ekspositsioonist ja mängulisest ning elavast õppeprotsessist. Ekspositsioonis tutvustatakse Soomaa elupaiku ja eluolu, olulisi ökoloogilisi seoseid ning vee- ja energiatarbimisega seotud teemasid. Ühes õppeklassis saab avastada mikromaailma ja vaadata nt. puitu lagundavaid organisme. Teises õppeklassis antakse ülevaade looduskooli alal toodetavast elektrist ja hetkel tarbitavast energiast. Teisel korrusel saab jälgida looduskaameraid ja pesakaamerat, tutvuda erinevate loomadega ja saada uusi teadmisi ning inspiratsiooni raamatkogu raamatutest.

Õuealal on võimalik mängida maastikumängu ja vaadata taluloomi (kitsed, kanad, küülikud). Näidistaruga saab tutvuda mesilaste eluga. Õuealal asuvad piknikupingid, näidisaed ja lastele ronimistrada ning vee-mänguala. Keskuse juurest algab Pauna kultuurilooline matkarada, mida saab läbida Avastusraja nutilahendusega lisaülesandeid lahendades ja infot ammutades.

Igapäevaselt toimuvad õppeprogrammid koolidele ja lasteaedadele. Lisaks on avatud infopunkt ja maist septembrini kohvik. Kohapealt saab laenata matkavarustust ning elektrorattaid. Vahendatakse kanuude rentimise teenust ja giiditeenust. Looduskooli töötajad on koolitatud ja külastajatel on pidevalt võimalik saada pädevat infot Soomaa kohta ja eesti -ning inglise keelset giiditeenust.

Regulaarselt korraldatakse õpitubasid, koolitusi, perepäevi, loodusmatku ja muid sarnaseid sündmusi. Toimuvad nii lastele, noortele kui ka täiskasvanutele suunatud looduslaagrid. Tellida saab erinevaid koolitusi ja töötubasid, matka- ja sünnipäeva pakette ning rentida ruume.

Infopunktis müüakse kohalike elanike poolt valmistatud käsitööd ja piirkonna toodangut, mis on kohalikele lississetulekuallikaks. Saalis on võimalik vaadata uut Soomaa filmi ja tutvuda Soomaa elupaikade ekspositsiooniga. Koridoris asub vahetuv foto- või maalinäitus.

Väiksemad ruumid (õppeklassid) on multifunktionaalsed ning teenivad nii ekspositsiooniruumina kui ka töötubade ja

õppeprogrammide läbiviimise kohana.

Kompleksis osutakse ja vahendatakse külalistele järgmisi teenuseid:

- ❖ Giiditeenus Soomaa rahvusparki alal erinevates keeltes
- ❖ Teabepunkti töö
- ❖ Loodusretkede korraldamine
- ❖ Looduslaagrid lastele, noortele ja täiskasvanutele
- ❖ Töötubade, õppepäevade ja seminaride läbiviimine (teemaks loodus, permakultuur, säästev ehitus jm)
- ❖ Õppeprogrammid koolidele ja lasteaedadele
- ❖ Kanuude ja matkavarustuse rent
- ❖ Elektrorataste rent
- ❖ Matkapakettide tellimine
- ❖ Kohaliku toodangu ja käsitöö müük
- ❖ Sünnipäevade ja meeskonnapäevade korraldamine
- ❖ Seminariruumide rent
- ❖ Suveniiride müük

Koostööd teiste teenusepakkujatega tehakse nii varustuse rendi, matkateenuste kui ka majutuse osas. Loodav keskus toob kokku nii piirkonna ettevõtjad, MTÜd, kohalikud elanikud ja looduskaitseorgansatsioonid. Infopunkt vahendab infot ja teenuseid ning müüb edasi piirkonna toodangut.

- ❖ Piirkonna ettevõtjatele ja asutustele pakutakse järgmisi teenuseid:
- ❖ Ruumide rent
- ❖ Teenuste ja toodete müük, vahendamine ja varustuse rent
- ❖ Täiendõppevõimalused
- ❖ Soomaa rahvusparki tutvustava filmi näitamine

Kompleksi külastab aastas umbes 20000 inimest, millest hinnanguliselt 5000 osalevad Tipu Looduskooli sündmustel. Tipu Looduskooli külastuskompleks toob külalisi Pärnu poolt Viljandimaale ja suurendab selle kaudu ka ümberkaudsete turismiobjektide külastavust.

Tipu Looduskooli külastuskompleks pakub mitmekesiseid teenuseid ja elamusi Soomaa rahvusparki keskel, otse looduses ja erineb sellega teistest Soomaa väravates asuvatest infopunktidest.

Lisaks: Teiste projektide raames arendatakse välja hoone teisel korrusel hostel-tüüpi majutus 22 inimesele ning käivitatakse maist septembrini toimiv kohvik. Muudel aegadel pakutakse toitlustust ettetellimisel. Soomaa rahvusparkis puudub praegu alaline toitlustuskoht. Majutusvõimalused suurimatele gruppidele on vähesed. Uued teenused lisavad

	<i>väärtust ka teiste ettevõtjate pakkumistele ja pikendavad turistide Soomaal viibimise aega.</i>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	<ul style="list-style-type: none"> • Piirkonna ettevõtjad ja MTÜd (MTÜ Soomaa Turism ja liikmed, Roheline Jõemaa tegevgrupp, OÜ Viies aastaaeg/Soomaa.com, Junsi Puhkekeskus OÜ, Riisa Rantso, OÜ Sookolli Söögituba, Viljandimaa OTT ja liikmed, Kõpu Naisselts, Eesti Haabja Selts), Soomaal tegutsevad giidid. • Kõpu vallavalitsus (tulevikus Põhja-Sakala vallavalitsus), Tipu koolimaja krunt kuulub vallale • Turismikorraldajad (Eestis ja välisriikides) • Keskkonnaamet, RMK külastuskorralduse osakond • Keskkonna- ja loodushariduse pakkujad Viljandimaal ja mujalt Eestist • Eesti loodusgiidide Ühendus • Partnerid Saksamaalt Minden-Lübbecke maakonnast, Ahrensburgi linnast, Schleswig-Holsteini liidumaalt ja partneriühingud, samuti taastuenergia ettevõtjad
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁴³	<ul style="list-style-type: none"> • Soomaa rahvusparki on tekinud atraktiivne külastusobjekt ning säästva majandamise näidisobjekt • Pikeneb külastajate Soomaa rahvusparki piirkonnas veetud aeg • Soomaa rahvusparki teenused on külastajatele paremini kättesaadavad, paraneb oluliselt teenuste kvaliteet (giiditeenus, teave, majutus, toitlustus) • Loodud on 8 otsest töökohta keskmise palgatasemega (tegevjuht, programmikoordinaator, turunduskoordinaator, majahaldur, teabespetsialist, teabetöötaja, köögipersonal), teistes ettevõtetes 4 uut töökohta (kaudsed töökohad) • Turistidele on loodud uusi teenuseid ja kombineeritakse olemasolevaid teenuseid omavahel • Pikeneb turismihooaeg ja keskendutakse hooajavälisele programmile • Paraneb keskkonna- ja loodushariduse kvaliteet ja tekivad võimalused mitmepäevaste programmide läbiviimiseks • Tiheneb koostöö erinevate sektorite vahel; kaasatud on piirkonna ettevõtjad, giidid, MTÜd, Keskkonnaamet, RMK, mahetootjad, käsitöölised, koolitajad ja kohalikud • Koostöös teiste piirkonna ettevõtjate ja asutustega pakutakse külastajale terviklikku teenust. • Propageeritakse säästvat eluviisi, taastuenergia allikaid, toimuvad õppepäevad ja koolitused ja tehakse koostööd säästva ehituse ja tehnoloogiaettevõtetega nii Eestist kui välismaalt • Looduskool teeb koostööd Eesti ja välismaa kõrgkoolidega, soodustab välipraktikate läbiviimist ja lõputööde koostamist Soomaa rahvusparki teemadel

⁴³ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	<ul style="list-style-type: none"> • Kasvab piirkonna atraktiivsus elukeskkonnana <p><i>LISAKS: on tekkinud toitlustuskoht ja majutuskohtade arv Soomaa rahvuspargis on oluliselt suurenenud.</i></p>
Valmisolek elluviimiseks ⁴⁴	tegevuste <p>Koostatud on ehitusprojekt Tipu koolimaja rekonstrueerimiseks ning saun-katlamaja rajamiseks (OÜ Flux Projekt, 2013), lisaks on koostatud Tipu Looduskooli õueala rajatiste põhiprojekt (OÜ Flux Projekt, 2013).</p> <p>Samuti on koostatud Tipu Looduskooli arengustrateegia ja äriplaan finantssuutlikuse analüüsiga. Läbirääkimised eratoetajatega käivad.</p> <p>2009. aastal alustati Tipu Looduskooli kompleksi väljaarendamist. Praeguseks on suurematest objektidest rajatud külamaja, vabaõhuklass, teed, parklad ning tuletõrje veevõtukoht. Lisaks väiksemad atraktsioonid. Ehitustegevuste omaosalusse on panustanud eelkõige välispartnerid, kes on näidanud valmisolekut ka edaspidi looduskooli kompleksi väljaarendamist toetada. Tegeleme ka ühisrahastussüsteemi väljatöötamisega.</p> <p>Juba praegusel ajal korraldab MTÜ Tipu Looduskool õppeprogramme, õpitubasid, laagreid, perepäevi ja matkapäevi, teeb koostööd piirkonna ettevõtjatega, MTÜ-de, Keskkonnaameti ja erinevate organisatsioonidega Saksamaal, kaasab kohalikke elanikke ning noori. Looduskoolis toimub tegevus aastaringselt. Matkateenuste pakkumine toimub suures osas ka hooaja väliselt. Tellida saab koolitusi ja õpitubasid. Rendime välja grupitelki, külamaja ja vabaõhuklassi.</p> <p>Antud tegevus on kajastatud Viljandi maakonna arengustrateegia tegevuskavas (http://viljandi.maavalitsus.ee/arengukavad) punktis 3.3.26</p>

⁴⁴ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

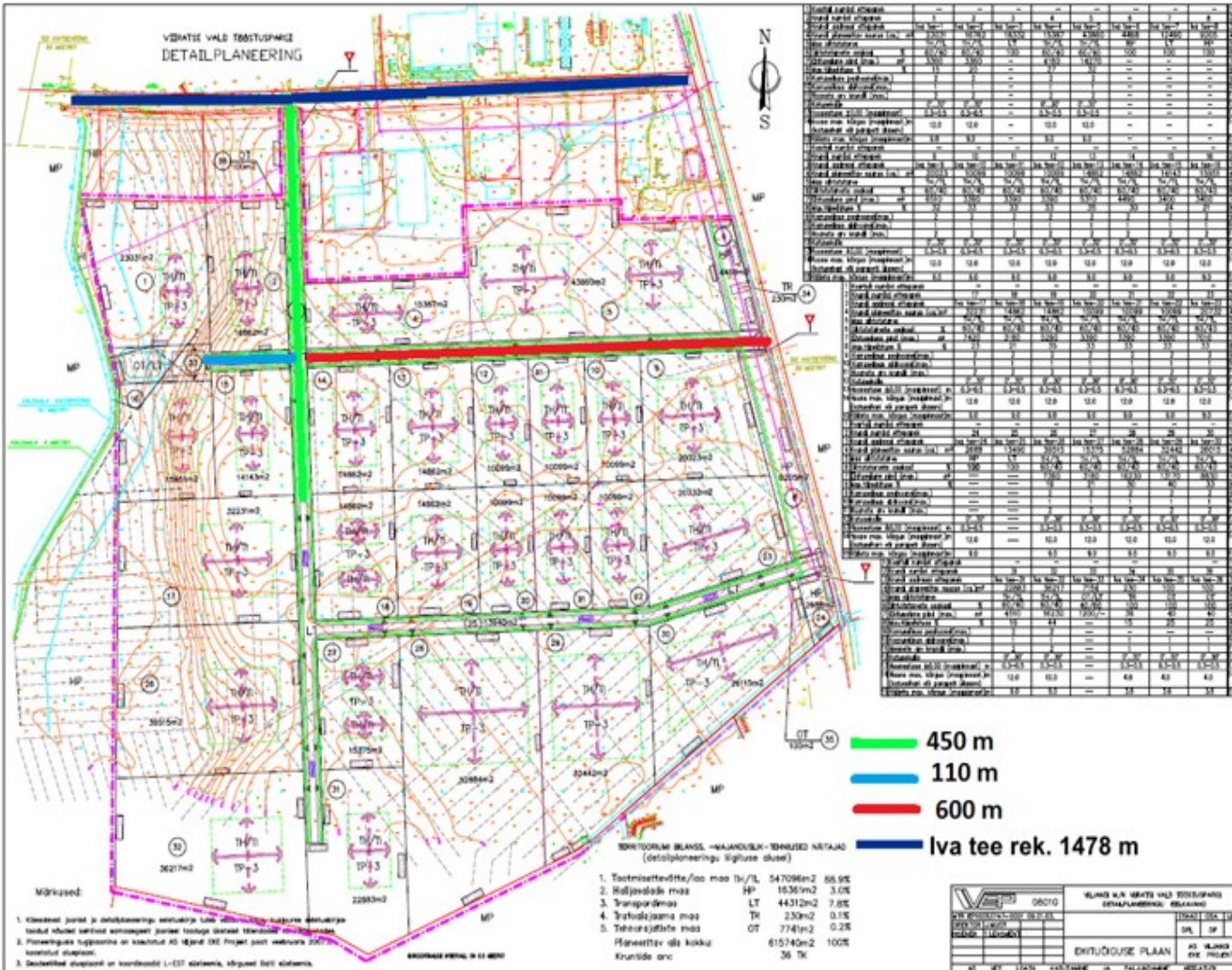
Viljandi maakonna konkurentsivõime tugevdamise meetme I voorust rahastatud projektid

ARENDAV OBJEKT ⁴⁵					
Mäeltküla Tööstuspargi arenduse I etapp					
ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS					
Arendatava objekti planeeritavad kulud	Arenduse eesmärgiks on soov parendada piirkonnas paiknevate ettevõtete tugitaristut (tolmune kruusatee muuta kaasaegseks mustkattega teeks) ja luua võimalused uute ettevõtete tulemiseks piirkonda, milleks ollakse kohe valmis välja arendama ettevõtlusala ca 20 hektarile Tööstuspargi taristu väljaarendamine (edaspidi TP) lähtub kehtivast Viljandi valla üld- ja detailplaneeringust ja arengukava eesmärkidest. <i>Vaata joonis 2 arendatav ala (roosa värv).</i>				
	1. Olemasolevad ettevõtted TP-s, mis on kasusaajad ja asuvad kahel pool rekonstrueeritavat Iva teed on				
	Ettevõte	Katastrüksus	Tegevusala	Töötajate arv	Perspektiivne töötajate arv aastaks 2019
	1. BM Trade OÜ	89201:002:1330	Angerjakasvatus	6	9
	2. JIT AS	89201::004:0316	Metallkonstruktsioonid, roostevaba teras, metallseadmed; Reoveekäitlusseadmed ja tehnoloogiad; eksportiv ettevõtte	10	12-14
	3. Mivar Viva AS	89201:004:0043 89201:004:0004	Tekstiilitööstuse laopinnad, eksportiv ettevõtte	3	6-8
	4. AS Elion	89201:004:0051	Mast , teleteenus		
5. Autelsig OÜ	89201:004:0059	Automaatika, elekter, signalisatsioon	2	2-3	

⁴⁵ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

6. Rümeha Ehitus AS	89201:002:1330	Purjete õmblustöökoda, ehitus	Ettevõtte laienemine tööstusparki; eksportturgudele laienev	15-18
7. IS Engineering OÜ	89201:002:0032	toiduainete tööstuse seadmed; ettevõtte ekspordiv	5	8-11
8. Store OÜ	89201:002:0042	Jaekaubandus, laomajandus	2	3
9. Ostakatel OÜ	Rent Viiratsi Agro OÜ-lt	Katlamajandus	4	4-6
10. Motolammutus OÜ	89201:002:0022	varuosad	2	2-3
11. Kopraabi MTÜ	89201:002:1340	Kobaste püük	2	2
12. Viiratsi Agro OÜ	89201:002:1330	põllumajandus	Ettevõtte rendib maid ja hooneid; omab vabu pindu	
13. Saimre Viljakasvatus OÜ	89201: 002:0640	Põllumajandus, laomajandus	5	7
14. Tõnisson Transport OÜ	rent Viiratsi Agro OÜ lt	Transporditeenus, rahvusvahelised teod	14	18
15. Kullis OÜ	89201:002:0029	Ei tegutse kohapeal, kavandab arendamist perspektiivis		2-3
16. Vismet OÜ	Katastriüksus moodustamisel	Jaekaubandus, toitlustus	0	2-3
17. OÜ RTR Investment	89201.002 0022, rendib omanikult	metsamasinad, transporditeenus	4	4-6

Esimeses etapis kasusaajad

i pumbajaama

. Reaalne
 ääkinda 20-
 rahus
 ikendada I
 i mahus.

ladega
 a

ja arenguks

i lähedus.

iskide

te riskide maandamiseks tuleb rajada puurkaev;

Eesti Põhikaart 2015. Maa-ameti
 EELIS. Leping 10-8/12/13

15. Kiire IT ühenduse lahendused ilma suuremate investeeringuteta;
16. Väga hea logistiline asukoht Viljandi ringtee ääres. Piirkonda saavad probleemideta ligi suuremat pöörderaadiust vajavad raskeveokid.
2016. aastal on Maanteeamet planeerinud kergliiklustee ehituse Viljandist tööstuspargi alguseni (Iva tee ja Mustal maantee ristumiskohani);
17. 2016. aastal rajatav kergliiklustee Viljandist TP-ni (Teostaja Maanteeamet) ning rajatav kergliiklustee Viiratsi alevikus Väluste suunal 2015.a., mis suurendab turvalist töötajate liikumist tööstusparki Viljandi linnast ja Viiratsi alevikust.
18. Ühistransport TP-ni korraldatud, minimaalne ja teostatav muutmise vajadus
19. Viljandi vallal on kaasfinantseerimisvõimekus ning on eelarvestrateegias 2016- 2017. aastaks näinud ette rahalised vahendid arvestades piirkondlikku huvi ettevõtluse arendamiseks ja uute töökohtade loomiseks.
20. TP asukoht jääb maapiirkonda, kus erinevalt linnalisest piirkonnast on väikeettevõtjatel võimalik saada ettevõtluse alustamiseks ja arendamiseks toetust perioodil 2016- 2021 maaelu toeks loodud Leader- programmist
21. Viljandi Vallavalitsusel liitunud võimeka omavalitsusena ja MTÜ Mäeltküla Tööstuspargil on koostöös ettevalmistus olemas (kehtiv detailplaneering , tasuvusanalüüs, laenuvõimekus, valmisolek kaasfinantseeringuks, kompetents, eelinformatsioon ettevõtjate vajaduste osas) ja võimekus ning jätkusuutlikkus kavandatud tegevusi ellu viia. Töötav toimiv meeskond ning alustatud välisturundusega. (saatkonnad , kaubandusesindused, otseturundus)
22. Viljandi vallale kuulub elamumaad linnalähedases piirkonnas ja on võimalus pakkuda seda elamuehituseks tööstusparki sisenevatele ettevõtjatele ja töötajatele, seega aidata kaasa piirkonna elanike arvu stabiliseerimisele.
23. Viiratsi alevikus korteriturul vaba elamispinda olemas
24. Viiratsis, liitunud valla endises vallamajas, võimalik ehitada välja ca 20 munitsipaalkorterit, juhul kui selgub vajadus tööjõu elamispinna osas.

	<p>Tabel 1. Viljandi Tööstuspargi investeeringute eelarve I etapi investeeringud</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>kogus</th> <th>ühiku hind</th> <th>Summa</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="4">TÖÖSTUSPARK</td> </tr> <tr> <td>Iva tee rekonstrueerimine</td> <td>1478 m</td> <td>700 €/m</td> <td>1034600 eurot</td> </tr> </tbody> </table>		kogus	ühiku hind	Summa	TÖÖSTUSPARK				Iva tee rekonstrueerimine	1478 m	700 €/m	1034600 eurot
	kogus	ühiku hind	Summa										
TÖÖSTUSPARK													
Iva tee rekonstrueerimine	1478 m	700 €/m	1034600 eurot										
<p>Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus</p>	<p>Projekti kavandamine tulenevalt arengukavadest: Viljandi vallas kavandatav arendusprojekt „Mäeltküla tööstuspargi arendus“ on terviklik lähenemine Viljandimaa nii ettevõtlus-, elu- kui töökohana atraktiivsemaks muutmiseks. Projektis keskendutakse:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ettevõtlus- ja majanduskeskkonna edendamisele (taristu arendus); 2. maine tõstmisele (turunduse käigus tuuakse välja Viljandimaa positiivne kuvand tervikuna – loodus, kultuur, võimalused hariduse omandamiseks, ettevõtluseks, töökohaks, kodu rajamiseks, eneseteostuseks); 3. elukeskkonna- ning tehnilise ja sotsiaalse taristu arendamisele (põimuv kõigisse tegevusesse) <p>Tegevuseks on tööstuspargi taristu parendamine ja rajamine. Rõhuasetus on Mäeltküla ettevõtlusalala laiendamisel kuid projekti toimepiirkond on kogu Viljandimaa seoses tööjõu tavapärase liikumisega. Kõik tegevused on suunatud püüdlusele lahendada Viljandimaal kõige valulisem probleem – elanike lahkumine, mis omakorda seab küsimärgi alla maakonnas tehtud investeeringud ja kvaliteetsete teenuste jätkusuutlikkuse.</p> <p>Projekti soovitud tulem: Loodud on toimepiirkonna terviklikkust ja konkurentsivõimet toetav ettevõtluskeskkond ja uued kõrgema lisandväärtusega töökohad; terviklik lahendus ettevõtlusalal koos toetava keskkonnaga ja toetavate tegevustega on Viljandi linnas ja vallas peatanud väljarände; elanike arv vallas on suurenenud ja Viljandimaa jätkusuutlikuks arenguks on loodud täiendavaid eeldusi, s.t. Viljandimaale tuleb uusi ettevõtteid, s.h. välisinvestoreid, laienevad olemasolevad ettevõtted luues perioodil 2016-2024 ca 300-400 uut väärtustatud töökohta; tuleb tagasi osa Eestist lahkunud peredest ning rakendab oma oskusi siin või õpib ümber; Viljandi lähiümbruses kasvab elamuehitus, arvestades Viljandi linnast 5 km. raadiuses elamuarenduseks kavandatud munitsipaal- ja erasektorile kuuluva elamumaa olemasolu.</p> <p>Põhjendused: Viljandimaa probleemiks on elanikkonna väljaränne, mille oluliseks põhjuseks on elanike jaoks väärtustatud töökohtade vähesus madala töötasu tõttu. Eelkõige lahkuvad noored, mis toob kaasa ka sündide arvu vähenemise ja pikas perspektiivis võib olla tagasipöördumatu. Viljandimaa atraktiivsuse ja konkurentsivõime tõstmiseks on vajalik maakonna arendamisel tegutseda tervikliku ja läbimõeldud lähenemisega. Sellele on tuginetud ka Viljandimaa arengustrateegias ja Viljandi valla arengukavas. Soovitud seisundi saavutamiseks on mõlemas dokumendis kavandatud analoogselt neli arengusuunda, mis on ühtlasi projekti tegevused eesmärkide saavutamiseks.</p> <p>Esitatud taotlus Mäeltküla tööstuspargi arenguks tugineb selgelt maakonna ja Viljandi valla arengu prioriteetidele. Projekti elluviimine toetab alustavate ettevõtete teket, tegutsevate ettevõtete arengut ja laienemist, uute – kõrgema lisandväärtusega -</p>												

	<p>töökohtade loomist ning tervikuna vähendab regionaalset ebavõrdust Eestis toetades Viljandimaa jätkusuutlikkust elu- ja töökohana.</p> <p>Projekti mõjud on osaliselt arvuliselt mõõdetavad, (töökohtade arv, palgatulu, ettevõtete arv, elama asunute arv) osad kaudselt hinnatavad (kutseõppeasutuse õpilaste arenguvõimalused, paikkonna elanike arvust sõltuvad teenused, tarbijatest sõltuvate ettevõtete käibe kasv).</p> <p>1. Perioodil 2016-2023 on loodud TP-s 15 uut ettevõtet, antud välja hoonestusõigus ca 25-le hektarile loodud ca 300 töökohta Eesti keskmisest kõrgema töötasuga keskmisena 1176 EUR/kuus;</p> <p>2. Mõju laiapähhjalisus ettevõtlusvaldkondade kaupa: . TP mõju ettevõtete valdkonnas hõlmab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mikroettevõtteid • väike- ja keskmise suurusega ettevõtteid • alustavaid ettevõtteid (kohalik- ja väliskapital) • kohalikke ettevõtjaid, kes soovivad laieneda ja tingimusi parandada <p>3. Mõju kutseõppeasutuste/õppurite arengule tulenevalt koostööst koolid/TP töökohapähhise õppe rakendamisega kooli õppeprogrammis. Terviklik lähenemine, mis koosneb järgnevatest etappidest: *teooria *prakтика tööprotsessis *TP-s laienemine ja areng ettevõtjana/või valik jätkata kvalifitseeritud töövõtjana;</p> <p>4.Mõju Viljandimaa jätkusuutlikkuseks – elanike arv ei vähene, s.t. kas stabiliseerub või loodetavalt suureneb, mis võimaldab arvestades tarbijate kriitilist piiri jätkata olemasolevate teenustega (haridus, meditsiin, hoolekanne, kultuur) ja luua uusi, mis on inimestele olulised (Viljandi veekeskus);</p> <p>5.Mõju TP ettevõtjate ja töövõtjate perede elatustasemele ja sellest tulenevalt teenuseid ja kaupu pakkuvatele Viljandimaa ettevõtetele läbi tarbimise;</p> <p>6. Ettevõtluse arenemine väljaspool tööstusala (s.h suurettevõtteid teenindava ettevõtluse teke – hooldus-, remondi-, logistika, tootlusteenused jne);</p> <p>7. Piirkonna positiivse maine kujunemine seoses ettevõtluse intensiivistumisega, maksutulude tõus, elanike väljarände peatumine;</p> <p>8. Maa ja kinnisvara hindade kasv seoses piirkonna maine tõusuga;</p> <p>9. Piirkonna atraktiivsuse suurenemine välisinvestoritele;</p> <p>Lisaks positiivsele sotsiaalmajanduslikule mõjule võib piirkonna arendamine kaasa tuua ka negatiivseid mõjusid, mida on oluline analüüsida ja põhiprojekti käigus riske maandada:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurentsi kasv piirkonnas ettevõtlusharude siseselt; 2. Struktuurse tööhõpuuduse kasv; 3. Piirkonna tööhõu konkurentsivõimelisuse langus; 4. Liikluskoormuse kasv piirnevas elamupiirkonnas.
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Taotleja MTÜ Mäeltküla Tööstuspark (omab TP arendamiseks vajaliku detailplaneeringuga maa-ala) 2. Viljandi Vallavalitsus osaleb projektis MTÜ liikmena ja partnerina, kes katab projekti omafinantseeringu 3. Ettevõtteid-investorid (investeerivad hoonetesse/masinatestesse/seadmetesse). <p>Investorite konkretiseerimine toimub 2016.aastal, kuid projekti elluviijana omame eelinfot ettevõtete kohta, kes on huvitatud osalema partneritena.</p>

4. Ettevõtted-rentnikud (rendivad IK ruume/masinaid/seadmeid).

5. Ettevõtjad - iseseisvate äriprojektidega. Siinkohal eelinformatsioon järgmiste ettevõtete huvi osas:

Uued võimalikud sisenevad ettevõtjad (huvi kasvanud 4 kuuga viielt ettevõttelt üheksani)

Ettevõte	Tegevusvaldkond	Eelläbirääkimistel soovitud maa-ala suurus m ²	Võimalik töötajate arv aastaks 2019
Tekone OÜ	Värvimistehnoloogiad (eksportiv)	10 000	4
Alfa Technologies OÜ	Meditšiinilise vee tootmine (eksportiv)	10 000	25
Yamazaki Mazak Danmark AS	tehnoloogia arendus ja õpe	5000	3
Nordest Metall OÜ	Konsultatsiooniteenused, inkubatsiooniteenused, kompetentsikeksus	10 000	4
Stone House OÜ	Tootmine	12 000- 15 0090	11
Passiivmajad OÜ	bürooruumide ja tootmispindade rentimine	30 000	2
Tööstuselekter OÜ	elektriseadmed, soovib rendipinda	Rendib pakkujalt	4
Espak Viljandi AS	pakendite tootmine	10 000	10
Northern Icon OÜ	Logistikakeskus, toodete komplekteerimine (eksportiv)	20 000	13
Arendus	Ühistulise piimatööstuse rajamine, asukoha valik sõltub planeeritava tööstusala valmisolekust ja riiklikest otsustustest meetme avamiseks	100 000	160-180
Specagra OÜ	Traktorite müük, hooldus, varuosad; tegemist Leedu ettevõttega, kellel on edasimüüja, kavandavad arengut Eestisse.	7000-10 000	5-6
Nordamus OÜ,	Põllumajandusseadmete ja masinate müük, esindab peamiselt Poola tootjaid.	7500- 8000	4-5

	<p>Koostööpartnerid:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teenuse pakkujad/operaatorid- vajaduspõhised tegevused. 2. IT ettevõtted - tarkvaralahendused ERP System. 3. MTÜ Mulgimaa Arenduskoda Leader - piirkonna strateegia elluviimiseks läbi väikeettevõtjate projektitoetuste ning MTÜ turundusprojekti 2015-2016. 4. Norra-Eesti rahastamisprogramm „Norway Grants“. 5. Maaelu Edendamise Sihtasutus ja Kredex - finantstagatise ettevõtetele. 6. Kutseõppeasutused - VIKK, Olustvere, Tartu kutseõppekeskus, Võru – praktikabaasidena 7. Töötukassa - tööhõive/ümberõpe. 8. Ülikoolid ja teadusasutused - innovaatiliste lahenduste väljatöötamine, tootearendus, valdkonna koostöö. 9. Valitsusasutused läbi programmide rakendusasutuste. 10. Projekti meeskonda kaasatakse praktikuid, kes on valmis idee elluviimise heaks töötama asuma koheselt peale eeltaotluse heakskiitmist.
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁴⁶</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Perioodil 2016-2023 on loodud TP-s 15 uut ettevõtet, antud välja hoonestusõigus 20-le hektarile loodud ca 300 töökohta Eesti keskmisest kõrgema töötasuga keskmisena 1176 EUR/kuus. 2. Hoonestusõigus on seatud Viljandi lähiümbruses ca 30 le elamukrundile TP/elamupiirkondade ühisturunduse abil sihtgrupile – noored pered. 3. Läbi arendusprojekti on loodud kõrgtehnoloogilistele tootmistele ja planeeritavatele tehnoloogia-investeeringutele vajalik keskkond TP taristu näol. 4. Toimib koostöö kutseõppeasutustega ja loodud on tootmisprotsessi kaasav õppekeskkond (töökohapõhine praktika, täiend- ja ümberõpe, mis tagab ettevõtetele nende vajadusi arvestava tööjõu). Kasutatakse praktikabaasi ning valmistatakse ette noori alustama tegutsemist ettevõtjana. Toetav on ka Leader-programmi ettevõtluse meede ning õppeks abikõlblik suund õppisist meistriks.
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁴⁷</p>	<p>TP arendusprojekt on põhjalikult ette valmistatud ja valmisolek tegevuste elluviimiseks olemas.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. TP teostusalal on kehtiv üldplaneering ning kehtestatud detailplaneering. (joonis 1 projekti kirjelduses) 7. Olemasoleva ettevõtlusala juurdepääsutee - Iva tee rekonstrueerimine on projekteeritud. 8. Tööstuspargi taristu projekteerimise eeltööd alustatud 2015 IV kvartalis sisenevalt ettevõtjatelt kogutud andmete põhjal 9. Projekti jätkusuutlikkuse analüüsiks on koostatud eelhinnangud <p>Eelhinnangu koostamisel on esitatud prognoositavad lähteandmed, mõningate algandmete puhul on lähtutud statistilisest</p>

⁴⁶ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

⁴⁷ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

keskmisest näitajast. Viljandimaal on koostöö planeerimisel eelstaadiumis huvi esialgu üheksal ettevõttel (teenuste pakkumiseks/investeeringuks) ning ühel välispartneril investeeringuks juhul, kui projekt käivitub 2016. aasta jooksul)

10. Viljandi valla arengukavas <http://www.viljandivald.ee/arengukavad>, on kavandatu kirjeldatud Lisa 2 - Tegevuskava lk.

2 „Ettevõtluse ja majanduse arendamine“, mis toetab MTÜ Mäeltküla Tööstuspark arendustegevusi

11. Moodustatud ja äriregistris registreeritud on arendusorganisatsioon MTÜ Mäeltküla Tööstuspark; üle on antud MTÜ-le arenduseks järgmised katastriüksused Iva põik 3 89201:004:0442; Tööstuse tee 2 89201:004:0439; Tööstuse tee T1 89201:004:0438; Tööstuse tee 1 89201:004:0437; Tööstuse tee 3 89201:004:0441; Iva põik T1 89201:004:0443; Iva tee 15 89201:004:0183 ning stardiraha tegevuse alustamiseks.

7. MTÜ on valmis projekti täies mahus ellu viima, MTÜ juhatuse esimeheks on kompetentne ettevõtluse valdkonda tundev arendusjuht ning tööle on võetud välisurundusega tegelev spetsialist rahvusvaheliseks koostööks.

8. Projekti omafinantseeringu katab Viljandi vald, kellel on piisav laenuvõimekus finantseerida 15% projekti maksumusest. Ettevõtluse arendamisele kaasa aitamine on valla arengukavas prioriteetne tegevus. 2016. aastal on Viljandi valla laenukoormus 38,7 % ning vaba laenuvõimekust 1,9 milj. EUR.

ARENDAV OBJEKT⁴⁸**Mõõtelabor ja robotikaruum SA Viljandimaa Loomemajanduskeskuse metallikeskuses****ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS****Arendatava objekti
planeeritavad
kulud**

- Mittepuruneva (NDT) kontrolli mõõtelabori ja robotikaruumi projekteerimine ja ehitustööd 19 500€;

<u>ROBOOTIKARUUMI SEADMED:</u>	
Roboti õppeplatvormid	3127,00 €
3D printiminteri komplekt	2979,00 €
Mini CNC router roboti ehitamiseks (laser+spindel)	6542,00 €
Trükkplaadi loomine ja jootmine	2396,00 €
Arendusmoodulid ja mõõteriistad	3542,00 €
Tööriistad ja transpordi kohvrid	2432,00 €
ROBOOTIKARUUMI SEADMED KOKKU:	21018, 00 €
<u>NDT KONTROLI SEADMED</u>	
Visual Testing seadmed	550,00 €
Magnetpulberkontrolli seadmed	6800,00 €
Kapillaarkontrolli seadmed	500,00 €
Ultraheli kontrolli seadmete komplekt	30000,00 €
NDT KONTROLI SEADMED KOKKU:	37850,00 €
<u>METALLILABORI KONTROLLISEADMED:</u>	
Digitaalne värvipaksuse mõõtja	385,00 €
Õlitussüsteemide saaste mõõteseade	23975,00 €
Artec 3d komplekt	20000,00 €
Metallimikroskoop SP-400BD	6000,00 €
kõvadustester Rockwell 600MA	2895,00 €
Tõmbeseade TVM30KN70	3150,00 €

⁴⁸ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	Klambrid ja lisad tõmbeseadmele	1050,00 €
	Infrapuna termomeeter	147,00 €
	Digitaalne jõudünamomeeter	1150,00 €
	Digitaalne kaugusmõõtja – 300mm	630,00 €
	Tarkvara Force mõõtesüsteemidele	650,00 €
	METALLILABORI KONTROLLISEADMED KOKKU:	40032,00 €
	KÕIK KOKKU:	98900,00 €

- paigaldamine ja kalibreerimine 5 200€;
- teenuste arendamine, ekspertide kaasamine 6700€;
- koolitused ja sertifikaadid mobiilse NDT labori loomiseks 8600€
- labori mehitamine 3 töökohta 58716€. *Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus 2014 IV kvartali keskmine Statistikaamet;*
- teadlikkuse tõstmine Eestis ja sihtriikides (Soome ja teised Põhjamaad, Läti, Saksamaa) loomemajanduse ning metallitööde eksperimentaaltöökoja ja mõõtelabori võimaluste kohta Viljandimaal 2384€

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	<p>Tegemist on inkubatsiooni- ja töökeskkonna teenust osutava Loomemajanduskeskusega, mis on orienteeritud loova tehnoloogilise ettevõtluse ja tootearenduse valdkonna edendamisele nii Viljandimaal, kui üle Eestiliselt.</p> <p>Eesmärgiks on nii tootearenduse- (loodavad tingimused võimaldavad kohapeal teostatavat tootearendust täiustada mõõtmistulemuste täpsuse ja kvaliteedi mõõtmise võimaluste lisandumisega) kui ka inkubatsioonivõimaluste väljaarendamisega (loodavad tingimused võimaldavad inkubantidel määrata valmivate toodete kvaliteeti ja nõuetele vastavust). Lisaks võimaldavad loodavad tingimused tõsta kogu metallikeskuse väljundi kvaliteeti ja pakkuda maakonnas ainulaadset robotikaruumi ja kvaliteedi määramise teenust.</p> <p>Viljandimaa Loomemajanduskeskuse Mõõtelabori ja Robotikavahendite hankimine loob eeldused loomemajanduslase tehnoloogilise võimekuse kaasajastamiseks ja kvaliteetsema (sertifitseeritud mõõteseadmetega) teenuse osutamiseks VLK Metallilaboris. <u>Eesmärk on Viia VLK sisseseade kooskõlla muutunud tehnoloogiliste oludega ja kaasaja ettevõtluse väljakutsetega. Eesmärgiga anda alustavatele ettevõtjatele ja tootearendajatele teadmised ja oskused täppismõõtmise ja robotikavaldkonna võimalustest ja meetoditest.</u></p> <p><u>Mõõtelabori metallikeskusesse lisamise vajadus seisneb</u> hetkel toimivates eksperimentaaltöökoja üksustes (lukksepatöökoda, metallivalu ruum, keemiaruum, metalli peentööde töökoda) valmivate toodete ja kaupade kvaliteedi määramiseks teostatavate mõõtmistulemuste usaldusväärsuses. Hetkel ei ole võimalik täpselt määrata, kas toode vastab kliendi nõuetele või mitte –</p>
---	---

puudub täpsus mõõtmistulemustes.

Robootikaruumi metallikeskusesse ehitamise vajadus seisneb:

- ruumipuuduses (olemasolevatesse ruumidesse robootikaks vajalike seadmete ja töölaudade lisamine ei ole võimalik);
- eriala spetsiifikas (töid ei saa teostada metalli- ja lihvimistolmu tekkimise võimalustega ruumides)
- vastava taseme robootikaõppe keskuse puudumises Viljandi maakonnas (olemas on metallitöö eksperimentaaltöökojaga piirnev sobiv ruum, kuhu mõõtelabor ja robootikaruum rajada).

METALLILABORI KONTROLLSEADMETE OTSTARVE:

- kohapeal teostatud tööde ja projektide nõuetele vastavuse mõõtmiseks ja tulemuste kontrollimiseks (käesoleva hetkeni selline võimalus puudub);
- soetatavate seadmete mobiilsuse tõttu võimalik pakkuda mõõteteenuseid piirkonna tööstus- ja tootmisettevõtetele;
- soetatavate seadmete abil suureneb võimalus inkubantide leidmiseks – pakutavate teenuste hulk kasvab ja nende kvaliteet ning usaldusväärsus tõusevad.

ROBOOTIKARUUMI ja SEADMETE OTSTARVE:

- robootikaruumi on tarvis selleks, et eraldada füüsiliselt robootika suund muust inkubaatori tegevusest puhtuse tagamiseks, spetsiaalselt selleks mõeldud eraldi töölaudade/töökohtade tekitamisega;
- seadmete abil tekib ainulaadne võimalus pakkuda õppeplatvormi Viljandimaa edasijõudnud robootikahuvilistele, Viljandi Huvikooli õpilastele ja TÜ VKA tudengitele vastava õppekava raames;

NDT KONTROLLI SEADMETE OTSTARVE:

- võimalus määrata kohapeal teostatud keevitustööde kvaliteeti;
- võimalus kontrollida ja määrata piirkonnas tegutsevate ettevõtete keevitustööde kvaliteeti;
- võimalus skaneerida ja määrata metallide ja koostete tihedust ja kvaliteeti.

Labori teenuste potentsiaalne nõudlus jaguneb järgnevalt:

- Kõik hetkel metallikeskuse teenuste kasutajad, kelle jaoks lisandub võimalus tagada toodete vastavus nõuetele – TÜ VKA

	<p>Rahvusliku metallitöö osakond, Viljandi Huvikool, inkubandid.</p> <p>Piirkonna metallitöö ettevõtted, kelle jaoks avaneb võimalus mobiilse laboratooriumi teenuseid kasutades määrata kooste- ja materjalide kvaliteeti (hetkel huvitatud ettevõtted - Metest, Nuija PMT, AS BHC, Technobalt Eesti OÜ, Metre OÜ)</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	<p>Sihtgrupid on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • väikesed, keskmised ja suured metalliala ettevõtted; • alustavad ettevõtjad; • haridus- ja teadusasutused; • huvihariduskoolid;
Eeldatavad väljundid oodatav tulemus⁴⁹ ja	<ul style="list-style-type: none"> • Valminud on robotikaruum sisseseadetega, milles on võimalik anda robotikaalast õpetust edasijõudnutele. • On hangitud seadmed ja loodud eeldused NDT kontrolli teostamiseks kohapeal ja mobiilselt kliendi juures tootmisüksuses. • Metallitööde eksperimentaaltöökogas saab arendada tooteid ja tehnoloogiaid, kinnitada ja hinnata uute ja loodavate toodete kvaliteeti; • loodud on kuni 3 töökohta; • laienenud on Lõuna-Eesti ja Viljandimaal pakutavate ettevõtete innovatsioonivõimekust toetav teenuste baas.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁵⁰	<ul style="list-style-type: none"> • olemas on väga heal tasemel metallitöö eksperimentaaltöökoda ja vastavad seadmed: • arvutijuhitav 5-teljeline CNC freespink; • lukksepatöökoda kahe treipingi, käsifreespingi, puurpingi, presside ja TIG keevitus; • metallivalu ruum: induktiiv vaakumvalu seade väärismetallide täpseks valuks, elektrilised ja gaasipõletitega ahjud, karastamise ja valu võimalused; • keemiaruum metallide elektrotöötamise ja tõmbekappidega, võimalus teostada elektrolüüsi, söövitamisi ja kasutada muidu vähe ligipääsetavat galvaanoplastika tehnoloogiat. • metalli peentööde ruum, eelkõige ehtekunstnikele sisustustatud ruum spetsiaalsete poleerimispinkide, presside,

⁴⁹ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

⁵⁰ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

traadivenitus- ja muude seadmetega.

- olemas on metallitöö eksperimentaaltöökojaga piirnev sobiv ruum, kuhu mõõtelabor ja robotikaruum rajada;
- SA Viljandimaa Loomemajanduskeskuse näol on tegemist tootearendus- ja töökeskkonnaga, kus on võimalusi ja kompetentsi rajatava labori rakendamiseks ja turundamiseks;
- Omafinantseeringu määr on 15%. Omafinantseering kaetakse partnerite abil.

Arendus on kooskõlas Viljandi maakonna arengustrateegia tegevuskavaga: tegevuskava punkt 2.3.5. SA Viljandimaa Loomemajanduskeskuse arendamine

ARENDAV OBJEKT⁵¹	
Kantremaa tööstusala avaliku tugitaristu kaasajastamine	
ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Arendatava objekti orienteeruv kogumaksumus on hinnakalkulatsiooni alusel 2 749 864,8 eurot. Objekti lõplik hind kujuneb hankemenetluse käigus. Hinnakalkulatsioon on taotluse lisas nr 2-1.</p> <p>Planeeritavad tegevused ja kulud:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Projekteerimistööd (projekti ekspertiis ja ehitusjärelvalve) – 72 000€ 2) Ehitustööd (sõidutee alused ja katted, kergliiklusteed, haljastus, väikevormid, bussipaviljonid, tänavavalgustus, sademeveed, kanalisatsioon, veevõrk) – 2 677 864,8€ <p>Arendatava objekti ülalpidamise kulud võrreldes olemasolevate kuludega oluliselt ei muutu, sest arendatav piirkond on ka täna üldises hoolduses.</p>
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	<p>Kantremaa tööstuspiirkond asub Viljandi linna Pärnu maantee ja Imavere-Karksi-Nuia maantee vahelisel alal ning piirneb linna poolt raudteega. Kantremaa tööstuspiirkonna kogupindala on ligikaudu 91 ha ja on valdavalt eraomandis. Projekti raames uuendatakse tööstusala tänavate tugitaristu, et tagada parem ligipääs sealsetele ettevõtetele ja tõsta seeläbi piirkonna atraktiivsust ja ettevõtlusaktiivsust.</p> <p>Kantremaa ettevõtjate jaoks on senine tänavamaa välja arendamata jätmise tõsiseks arengut piiravaks teguriks. Täna on suureks probleemiks liiklusohutus, kinnistute juurdepääsuteede ebaselgus, parkimisvõimaluste ebaloomilisus, kõnniteede ebaselgus ja kohaline puudumine, sajuveeprobleemid, kanalisatsiooni kvaliteetse eelvoolu puudumine ning sõidutee halb kvaliteet. Enamik Kantremaa tänavatest ja tugitaristust pärineb nõukogude ajast, mistõttu on piirkonna praegune seis üpris kriitiline ning vajab kaasajastamist, et parandada ettevõtluskeskkonna tingimusi ja ligipääsetavust ettevõtetele. Kantremaa tööstusalal tegutseb kümneid tootmisettevõtteid, kus töötab tuhandeid inimesi. Ettevõtete toodangu eksport moodustab enamuse kogu käibest. Autotransport on praktiliselt ainus võimalus siin piirkonnas kaupade liigutamiseks, mistõttu on tootmise ja ekspordi jätkumiseks teede ja muu tugitaristu korda tegemine äärmiselt oluline. Varasemad taristu kaasajastamised Reinu, Raua ja Rohelise tänava piirkonnas on selgelt näidanud ettevõtlusaktiivsuse tõusu neis piirkondades – lisandus mitmeid uusi tootmisettevõtteid ning mitmed juba olemasolevad ettevõtted laienesid korda tehtud aladele.</p> <p>Kantremaal paiknevad mitmed väga suured krundid ja mastaapsed ettevõtted, näiteks AS Scandagra Eesti ja Viljandi Aken ja Uks. Samas on paljud krundid ka kasutusest väljas, kuna puuduvad korralikud ühendused teede ja trasside näol. Kogu piirkonnas on veel palju vabu kinnistuid uuteks arendusteks -3 tühjalts seisvat ärimaa, 2 tootmismaa ja 1 äri- ja tootmismaa krunti. Lisaks 1 planeeritav ärimaa. Tegemisel on mitmed planeeringud ja mitmed ettevõtjad laiendavad ennast juba täna. Näiteks on planeering tehtud Viljandi</p>

⁵¹ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	<p>Aken ja Uks kinnistul Raua-Piiri-Pärnu mnt vahelisel alal kinnistute liitmiseks ja hoonestusõiguse saamiseks. Samuti on puidutöötlusega tegelev Benexon OÜ ostnud Planeedi, Piiri ja Pärnu mnt ning riigimaantee vahelise ala.</p> <p>Projekti raames kaasajastatavad tänavad on olulised kogujateed, kus paikneb väga palju erineva profiiliga ettevõtteid, kelle jaoks on Pärnu maantee ainus ühendus teiste toimepiirkondadega linnas ja väljaspool seda. Seetõttu on lisaks väiksemate tänavate tugitaristu kaasajastamisele ka Pärnu mnt kaasajastamine hädavajalik, et luua eeldusi ettevõtluse hüppelisele kasvule Pärnu maanteega külgneval ettevõtlusalal.</p> <p>Funktsionaalselt on väga suur osakaal kergliiklusel ja rasketranspordil. Projekti raames eraldatakse Pärnu mnt-l üksteisest kerg- ja raskeliiklus (kergliiklusteed tulevad mõlemale poole tänavat), et tagada suurem liiklusohutus. Erilist rõhku pööratakse liiklussõlmede ohtumaks muutmisele. Samuti muudavad kergliiklusteed ühendused Kantremaa tööstusala ja elurajoonide vahel mugavamaks ning kasvab ligipääsetavuse kiirus. Samuti omavad kergliiklusteed piiriülest mõju sidudes linna kergliiklusteede võrgustiku Viljandi valla kergliiklusteede võrgustikuga. Ühise võrgustikuga astutakse taas samm lähemale ühtseks toimepiirkonnaks muutumisel.</p> <p>Kantremaa tööstusala tugitaristu kaasajastamine tagab kiirema ja ohutuma ligipääsu piirkonna ettevõtjatele. Selle tulemusel muutuvad kõik sealse ettevõtete protsessid efektiivsemaks – võidavad nii sealsed ettevõtted kui ka nende koostööpartnerid ja kliendid.</p> <p>Kogu praeguse tänavavalgustuse välja vahetamine kaasaegse LED valgustuse vastu muudab linna elektritarbimise ligi 60% säästlikumaks.</p> <p>Ettevõtlusala tugitaristu kaasajastamisega kaasnev ettevõtlusaktiivsuse kasv toob kaasa ka elanikkonna aktiveerumise. Selle tulemusel väheneb/peatub toimepiirkonna rahvastiku kahanemine (väljaränne väheneb, sisseränne ja sündimus kasvavad). Tänu eelkirjeldatud sotsiaalsetele mõjudele kasvavad ettevõtted, suureneb töjõuvajadus ning kasvavad palgad. See omakorda kasvatab tarbimisvajadust, mis loob võimaluse ja vajaduse ettevõtlusega tegelemiseks (erinevad teenused ja tootmine). Aastal 2014 oli Viljandis ettevõtlus aktiivsus 11% ehk 1000 elaniku kohta oli 109 ettevõtet. Viimase viie aasta jooksul on ettevõtete arv linnas kasvanud 968lt 1407le. Suurenenud ettevõtlusaktiivsus toob omakorda kaasa töökohtade arvu kasvu. Töötajate arvu ja nende sissetuleku kasv toob kaasa kohaliku omavalitsuse suurenenud investeerimisvõimekuse ja jätkusuutlikkuse edaspidi linna arengusse rohkem oma vahendeid panustada.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Linnal ja ettevõtjatel on pikki aastaid olnud tihe side. Alates 1998 aastas toimuvad Viljandis (sagedusega 3-4 korda aastas) linnavalitsuse ja ettevõtjate vahelised ümarlauakohtumised, mis on olnud info liikumisel, ettevõtjate soovide ja ettepanekutega arvestamisel, võimalike probleemide lahendamisel ja tagasiside saamisel võtmetähtsusega. Lisaks, igal aastal külastavad linnajuhid tootmisettevõtteid eesmärgiga saada infot ettevõtte arenguplaanidest ja linnapoolse kaasabi vajadustest. Läbi nende kohtumiste on tagatud eeskätt tootjate vajaduste ja probleemide kaardistamine ja linna arendamisel nendega arvestamine ja arengute planeerimisel nende terviklahendusse sidumine.</p> <p>Kõik tegevused viib ellu Viljandi Linnavalitsus.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja</p>	<p>Väljund: Projekti lõppedes on kaasajastatud Kantremaa tööstus- ja ettevõtlusala juurdepääsuteede tugitaristu (v.a teed) – Pärnu mnt-l, Planeedi, Pargi, Tähe ja Metsküla tänaval.</p>

oodatav tulemus ⁵²	<p>Projekti lõppedes on uuendatud Tähe, Pargi, Planeedi ja Metsküla tänavad (1230 m). Projekti lõppedes on rajatud 4560 m kergliiklusteed, mis ühendab linna piiril lõppeva riigimaantee kergliiklustee linnasisese kergliiklustee võrgustiku ja kesklinnaga. Projekti lõppedes on piirkonnas võetud kasutusele LED valgustus ja kaasaegne juhtimisautomaatika. Projekti lõppedes on rajatud kaasaegsed elektroonilised infotablood kõigisse rekonstrueeritava ala bussipeatustesse.</p> <p>Tulemused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Tänu tugitaristu kaasajastamisele on likvideeritud juurdepääsu kitsaskohad nii autodele kui ka jalgsi liiklejatele. 2) Lähema 5 aasta jooksul on lisandunud Kantremaa tööstus- ja ettevõtlusalale vähemalt 10 uut ettevõtet. 3) Säilinud on praegused töökohad ning juurde on loodud 50 uut töökohta, millest 16 on kõrge lisandväärtusega. 4) Ettevõtjate ja elanike rahulolu ja piirkonna maine on kasvanud. 5) Paranenud on piirkonna ühendusvõimalused nii linnakeskuse, teiste ettevõtluspiirkondade kui ka teiste omavalitsustega.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks ⁵³	<p>Viljandi linn on valmis antud projekti täies mahus ellu viima aastatel 2016 kuni 2023 ning panustama omavahendeid vähemalt 15% ulatuses projekti kogumahust. Kõik projekti koosseisu kuuluvad tänavad on Viljandi linna omanduses. Tänavate hooldamisega hakkab edaspidigi tegelema Viljandi Linnavalitsus.</p> <p>Viljandi linna arengukavas toodud visiooni üks osa on olla puhas ja mõnus elukeskkond ning ettevõtjatele mugav tegutsemispaik. Selle saavutamiseks on juba kaasajastatud ja soovime jätkata kogu tehnilise taristu võrgustiku uuendamise ja samuti soovime tänavate ja kõnniteede korda tegemisega ning rajada kaasaegse kergliiklusteede võrgustiku. Taristuid arendame koostöös Viljandi vallaga, mis ümbritseb linna.</p> <p>Arengukavas on välja toodud vajadus rajada toimiv kergliiklusteede võrgustik, mis võimaldaks inimestel rohkem jalgsi või jalgrattaga turvaliselt liikuda. Kergliiklusteed peavad ühendama järveäärse matkaraja ja linna ümbritsevate omavalitsuste ehitatud kergliiklusteed. Tõsta tuleb liiklussõlmede ohutust. Enamik Viljandi linna teid on ehitatud aastakümneid tagasi ja ei ole mõeldud tänapäevase liikluskoormuse jaoks. Iga-aastane pindamine ja auguparandus on pigem hädapärane vahend teekatete eluea pikendamiseks.</p> <p>Käesolev projekt toetab ka Viljandi linna arengukava tegevuskava järgmisi eesmärke:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Peaesmärk 6.1. Viljandi linnas on hea maine ja soodne ettevõtluskeskkond.

⁵² Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

⁵³ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

- Alaeesmärk 6.1.1. Ettevõtluspiirkondades on uute ettevõtete rajamiseks ja olemasolevate laiendamiseks vajalikud tingimused.

Viljandi linna arengukavas on välja toodud vajadus nii tänavaid rekonstrueerida kui ka kergliiklusteid rajada:

2.1. Atraktiivse miljööväärtusega, hooldatud rohealadega ning puhta ja turvalise elukeskkonnaga linn

2.1.7. Viljandis on kvaliteetne teedevõrgustik

2.1.7.2. Tänavate rekonstrueerimise kava elluviimine

2.1.7.4. Kõnniteede rekonstrueerimine

2.1.7.5. Ettevõtluspiirkondade kergliiklusteede rajamine.

Projekt toetab Viljandi linna 2013-2020 arengukava samuti ettevõtlusvaldkonna järgnevates osades:

- Luua soodne ja avatud ettevõtluskeskkond praegustele ettevõtetele ja uutele investoritele.
- Ettevõtluskeskkonna arengu toetamine kujundades Viljandi sisemaakuurordiks, mis on aasta ringi külastatav pärandturismi sihtkoht Eestis ja üks peamisi turismitõmbekeskusi Lõuna-Eestis.

Kultuurivaldkonna järgnevas osas:

- Viljandi on loomiseks loodud maakonnakeskus, kus kõik kultuuriprotsessis osalejad moodustavad koos töötava võrgustiku. Koostöö tulemusena on Viljandile iseloomulikud jätkusuutlikud maineüritused, festivalid ja kultuurisündmused.

Samuti on teede ja tänavate rekonstrueerimine ning kergliiklusteede rajamise vajadus kajastatud [Viljandi linna eelarvestrateegias 2013-2020](#). Konkreetsete rekonstrueeritavate tänavate nimekiri on kokku lepitud dokumendis "[Viljandi linna tänavate ja kõnniteede ehitus- ning rekonstrueerimistööde prioriteetid aastateks 2014- 2020](#)". Igal aastal võetakse nimekirjast välja teed, mis tehtud saavad ning lisatakse uued. Pargi, Planeedi, Tähe ja Metsküla tänav on lisatud nimekirja, mis kinnitatakse jaanuaris 2016.

Projekt toetab [Viljandi maakonna arengustrateegia](#) elukeskkonna ning tehnilise- ja sotsiaalse taristu arendamise peatüki eesmärgi:

1. Tehnilise ja sotsiaalse taristu seisund ning areng toetab piisavalt ettevõtlust ja majandusarengut.
3. Ruumiline planeerimine on loonud eeldused taristu arengule.
5. Välja on arendatud toimiv tõmbekeskuste, sh maakonnakeskuse ja toimepiirkondade võrgustik, mis tagab elanikele teenuste kättesaadavuse.

Samuti on projekti tegevused seotud Viljandi maakonna arengustrateegias kajastatud tegevussuunaga „tehnilise infrastruktuuri arendamine: teedevõrgu kvaliteedi tõstmine“ ja „ettevõtluskeskkonna ja majanduse arendamine“:

- Ettevõtjatele tegutsemisvõimaluste loomine
- Viljandimaa ettevõtjad teevad tulemuslikku ja jätkusuutlikku koostööd nii omavahel kui ka avaliku sektoriga

- Viljandimaale tullakse ning jäädakse atraktiivsete töökohtade ja loomise võimaluse tõttu
 - Tegevussuund: olemasolevate ettevõtlusalade ja -inkubaatorite arendamine ning uute kavandamine, loomine ja turundus
 - Tegevussuund: ettevõtjatele tegutsemisvõimaluste loomine
 - Tegevussuund: aktiivne tegelemine ettevõtluse ja sobiva keskkonna arendamisega Viljandimaa kohalikes omavalitsustes

Lisaks haakuvad projekti tegevused maakonna arengukava maine tõstmise valdkonnaga:

- Viljandimaa on potentsiaalsetele elanikele ja ettevõtjatele huvipakkuv, siia soovitakse elama asuda ja siin ettevõtlusega tegeleda. Viljandimaad nähakse areneva piirkonnana.
 - Tegevussuund: Viljandimaa külastuskeskkonna parandamine

Pärnu maantee lõik on kantud [Viljandi maakonna prioriteetsete teede nimekirja](#) (tabel 2, p 5).

Arendus on kooskõlas Viliandi maakonna arengustrategia tegevuskavaga: tegevuskava punkt 2.3.3. Viljandi linna ettevõtlusalade arendamine Ettevõtluse arengu ja töökohtade loomise soodustamine ettevõtlus- ja tootmispiirkondade planeeringute tagamise ning tehnilise tugitaristu väljaehitamise ja parendamise teel.